

പ്രമാണം

അനുകാർത്ഥം,
ഇ. റാമകൃഷ്ണപിള്ള 1900 ഏ.

പ്രസാദല്പം

രാവുംയിക

റമകൽ,

ഇ. റാമകൃഷ്ണപാഠി, എം. എ.

പ്രസാധകനാർ

പി. കെ. മാധവൻപിള്ള & സംസ്ഥാന്,
ചന്ദ്രാപ്ല്ലീ & ബുക്കാർട്ട്,
ചാല, തിരുവനന്തപുരം

1121

100 വക്കുമ്പു കുമ്പി 500

[പിള്ളിക്കരം]

[യില ശ്രദ്ധം കൗ

എല്ലാ പ്രതികളിലും പ്രസാധകനാൽ ചെയ്യുന്നതിനാണ്.

പ്രമാണപല്യം

ഒന്നാമല്ലപ്രയാധി

ചോദ്യചക്രവർത്തിയായ ‘രാജ്ഞിഗ്രന്ഥലോത്തംഗൻ’ തന്റെ രാജ്ഞിയാനിയായ കാണ്വിപ്പറന്തിലേ ആസ്ഥാന മണ്ഡപത്തിൽ സ്ഥിവസ്ത്വയത്താൽ പരിസ്വേച്ഛ നായി സിംഹാസനത്തെ അലങ്കരിച്ചു. ഇന്നയവസരത്തിൽ സാമ്രാജ്യത്തിലേ ബേബാരകാച്ചമൾ സഭാമഖ്യത്തിൽ എഴുന്നേറണ്ടിനും ഇപ്രകാരം തിരമനസ്സറിയിച്ചു.

“പ്രഭോ! വാംശത്തോടും അടങ്കിണി കൂപ്പും തിരുത്തുക്കാഴ്ചകളും വഹിച്ചുകൊണ്ടു് സാമന്തരാജ്ഞാക്കരണം കല്പനകാരണം വെളിയിക്കില്ലെന്നു.”

ചക്രവർത്തി:—“അവരെ ആസ്ഥാനിയിലേജ്ഞു കൂട്ടി ക്ഷേമന്ത്ര വരട്ടു.”

കല്പനപ്രകാരം വെള്ളിത്തട്ടിക്കാരം രാജ്ഞാക്കരണം ആസ്ഥാനമണ്ഡപത്തിലേക്കാനാരിച്ചു. കൂപ്പും വകയിൽ വരേണ്ട പൊൻകാന്തുകളും മറ്റു നിരവധി വിലയേറിയ കാഴ്ചപ്രഭ്രംബങ്ങളും സ്ത്രീകൾിച്ചുനേണ്ടു ചക്രവർത്തി ബേബാരായികാരിയോടു് ഇങ്ങനെ ചോദ്യപ്രയാധി ചെയ്യു. “സാമന്ത വാരിൽ ആരെകിലും കൂപ്പും കടിഞ്ഞിക വത്തതിയിട്ടുണ്ടോ?”

ଭେଣ୍ୟାରକାଳୀନୀୟମାନୀ—“ପ୍ରକଳ୍ପ, ରଙ୍ଗଚରଣମାତ୍ର କଲିଠରାଖୁଣ୍ଡ କରୁଥିଲାଗଲାଏଇଲା”.

ചക്രവർത്തി:—“എന്നാൽ ഉടൻതന്നെ കലിംഗരൻറെ
ഗരിഡിക്ക് തെത്തു ആകുമിക്കാൻ പടപുരസ്സുടേം. കലിം
ഗരണ്ണെന്ന ബഹുമാന്യമന്മാരി ഇവിടെ കൊണ്ടുവരികയും
വേണം. ഒരാറിലേജു സന്നദ്ധനായി ചുറ്റുപുട്ടവാൻ
ആരക്കു കുറുക്കും”

ഈ കല്ലുകേട്ട് “വണ്ണാട്ടി” ലേ അധിവനായ കരണാകരൻ തോണിമഹൻ എഴുന്നൂറനിന്മ ഇങ്ങനെ തിരക്കളുണ്ടിയില്ല.

“പ്രഭോ, കലിംഗരാജൻറെ നേരെ പടനീക്കുത്തിരും എന്നാണ് സന്നദ്ധന്മാർക്ക് വിളിച്ചുനാം. അപ്പനുഞ്ഞണ്ണം.”

யിരന്നായ പല്ലവമുദ്ധൻറ അപേക്ഷയെ ചങ്കി
വത്തി സ്വീകരിച്ചു് അനവാദം നൽകി. വസിച്ചു് ഒരു
സെന്റ്രുതേംടക്കി മുഖാവായ ക്രതണാകരൻ കാണുമീച്ചു്
തുനിനാം പ്രധാനം ആരംഭിച്ചു്. ചോളസേന പാലാർ,
ചെംമുഖവരി എന്നി നദി അഴു തരണം ചെയ്യു് പൊന്തർ
നദിക്കരയിൽ എത്തി. ആ നദിയും, മലിനാരു്, തുജ്ജാ,
ഗോദവരി, പദ്മാ, ഗൈതത്തി എന്നിങ്ങനെ മാർത്തമാലു
കിടക്കുന്ന കരു തരംഗിണികളും കടന്നു് ക്രതണാകരൻം
ഇന്ദ്രാം കലിംഗരാജു തത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു്. ഗുമദാജു
കൊള്ളയിട്ടു പ്രധാനമാക്ക തീവാച്ചു് ആട്ടമാടക്കളു അപ
ഫരിച്ചു് ഇന്നങ്ങളു വിഭദ്ധിയം സംഹരിച്ചുംകൊണ്ടു് ചോള
സെന്റ്രും പുരാഗമിച്ചു്. സംഘാതനരായ കലിംഗരാജന
അർഥം രാട്ടിച്ചുന്നു് തങ്ങളുടെ രാജ്ഞാവിനോടു് സങ്കടമി

യിച്ച്. പരാജ്യയമെന്നത് അറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത കലിംഗ രോധ അനന്തവയ്മ മോഴുസേനനുത്തെ നില്ലുരമായി കതതി. വിശിഷ്ട സേനനുത്തെനയിക്കുന്നത് കലോത്തും ഗനപ്പുനംകൂടി കേടുപോർ കലിംഗരാജ്യാവിശ്വൻറെ ദൈയും ഒന്നകൂടി വല്ലിച്ച്. മോഴുസേനയെ ഇങ്ങനെ നില്ലുരമായി കതതുന്നത് നല്പതിനല്പുനം അനന്ത വഘംശ്വൻറെ മന്ത്രിയായ എംഗരായൻ സപാമിയെ അറിയിച്ച്. തെള്ളാ കൂസാതെ അനന്തവയ്മ സമരത്തിനു തന്നെ വട്ടംകൂടി. അനന്തരമുണ്ടായ മുദ്ദത്തിൽ മോഴു സേനനും പുന്നവിജയത്തെ പ്രാപിച്ച്. അനന്തവയ്മ സൗഖ്യംകുംഭത്തിൽ നിന്നും പലശയും ചെള്ളു. കലിംഗ രോധ അനന്താവനം ചെള്ളു. മോഴുമാർ അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടക്കിട്ടായ്ക്കാർ ഒടവിൽ നിരാശനാരായി മടങ്ങി. അനന്തവയി ധനം വിലയേറിയ മരിനേകം സാധനങ്ങളും പേരിക്കൊണ്ട് വിജയത്തീപരിലാളിത്തരായ മോഴുസേന നികമ്മാർ ഒടവിൽ കാണ്വിപ്പുരത്തിൽ എത്തി.

കതണാകരശ്വൻറെ ഈ പ്രശ്നമായ വിജയത്തെപ്പറ്റി മോഴു കവികൾ കീത്താം ചെള്ളിട്ടുണ്ട്. അനന്തവയ്മ, കലോത്തുംഗവകുവത്തിയുടെ പുത്രിയായ രാജ്യസൗംധരിയുടെ പുത്രനാണ്. തന്നെ പെഞ്ഞുശ്വൻറെ നേരെ ചക്രവർത്തി പടവെട്ടവാൻ ഉള്ളമിച്ചതിൽ വായനക്കാർ അഞ്ചുത്തെപ്പട്ട മായിരിക്കും. അതിലേക്ക് ഒരു സമാധാനം മാത്രമേ പറവാൻ കാണുന്നില്ല. അതായതു് വംശവൈശം രാജ്യീയ രൂപങ്ങളുടെ ദത്തിയെ നിരോധിക്കാൻ പരുംപുമല്ലെന്നു മാത്രം. അനന്തവയ്മശ്വൻറെ ലീംഗവും പ്രജാക്കേശമെക്കും

നിരതപുമായ രേഖകാലത്തിൽ അദ്ദേഹം ചോളവകും നർക്കിക്ക കൂപ്പം കൊടത്തിത്തന്നുവേശ എന്നുള്ള സംഗതി തന്നെ സ്ഥംഭങ്ങൾസ്'പദമാണ്'. ഏതുകൂട്ടും ഇതു യുദ്ധ തതിൽ അന്വന്തവച്ചൻ അപരാധിയജ്ഞനുള്ളതു് നിശ്ചയ മാണം'. കത്തിനാകരൻറെ ഈ സമരം സ്ഥായിത്രയ യാതൊരു കമലത്തയും ഉള്ളവാക്കിയില്ല. കലിംഗതൈ ചോളന്മാർ കൈവരാദ്ദേപ്തത്തിയതായി യാതൊരു ലക്ഷ്യം നമ്മക്ക ലഭിച്ചിട്ടില്ല. അതിനാൽ കലിംഗരാഘവം പി നേരും അന്വന്തവച്ചൻറെ അധിപത്രത്തിൽ തന്നെ കഴി ഞൗള്ക്കിയെന്നു് നമ്മക്കനമാനിക്കാം.

എതായാലും കത്തിനാകരൻറെ ഈ പ്രശ്നമായ വിജയം ചോളരാജുധാനിയിൽ അപരിമിതമായ ആഹാരം തുാങ്കേരി ഉള്ളവാക്കി. വിജയലക്ഷ്മിയെ വരണം ചെള്ളു സംപ്രയില്ലോതെ ഒവ്വേബു സമാജ്ഞിച്ചു് രാജുധാതീയിൽ തിരിച്ചെപ്പെട്ടിരുന്നു സേനാനിയേയും ഭട്ടാരെയും പെണ്ണ എൻ ആദ്ദോഷത്തോടക്കി സ്വീകരിച്ചു.

രാജേന്ദ്രക്കലോത്താംഗദേവൻറെ രാജുധാനിയായ കാണ്ണി അക്കാദാതൈ പ്രസിദ്ധരാദുട നഗരികളിൽ നേരുതിനും. രാജുക്കീയസംരക്ഷണത്തെലാക്കാക്കിഅതിനായി പരസ്യപരമത്സരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നുന്നപ്രധാനമത്താവു കള്ളട അദ്ദോജ്യവസ്യത്തെക്കരിച്ചു് അതുതെമായ ഒരു പ്രദേശാധികാരിയാണ്. മല്ലാജുഹായ മുന്ന മതവിഭാഗങ്ങളിടെ നൃമത്താർ വിഭക്തമായിരുന്നു ഈ നഗരം. ഇതിൽ ഏറ്റവും വലുതു് ശ്രേവരഭാത്രെ ആവാസസ്ഥാ

നാമായ ശൈവകാര്ത്തിയത്രേ. അടക്കത്തു് ഹസ്തിഗിരി
ജിത്തിലാവാർ അരല്ലേക്കിൽ അംതച്ചുഖ്യപ്പെത്തമാർഥം എന്ന നാമ
ധേയത്തിൽ അറിയപ്പെടുന്ന വിജ്ഞേക്കുചത്രത്താൽ പരിപ്പു
ശമായ ചെറിയ കാണ്ടിപ്പുരമാകന്നു. മുന്നാമത്തേത്തു്
ബഹുനാഭ അധിവസിക്കുന്ന ബഹുനകാണ്ടിയാണു്.
ഇംവിയം മുൻ സമുദ്ദായങ്ങളുടെ വാസസ്ഥാനങ്ങൾ
പേര്, ഒരു വിച്ഛുല്യമായ പട്ടണമത്രേ കാണ്ടി നഡരം.
ഒരു കാലത്തു് ബുദ്ധമതാനായായികൾ ചാത്തിരുന്നതായി
തെളിയിക്കുന്ന അരങ്ങേക്ക് നാഭരിജ്ഞങ്ങൾ നിരത്തു ഒരു
പ്രത്യേക വിഭാഗവും പ്രസ്തുത നഡരത്തിൽ കാണാം.
എംവിയം പുത്രസ്ഥ മതാഭാവാവലംബികളുായ ഇന
ങ്ങളുടെ രേണുസ്ഥാനമായ കാണ്ടിയിലെ സകല പെട്ട
മാത്രം വിജയശ്രീപരിശ്രൂനായ കത്തണാകരംതോണി
മാനെ എതിരേഖാൻ തുടിയിതനു.

സേനാനിയും സേസന്നുവും കാണ്ടിപ്പുരത്തെ ഭൂത്ത്
തതിനാളിൽ പ്രവേശിച്ചുള്ളാർ പെട്ടരും അധിവരെ
സപീകരിച്ചുകൊണ്ടു് രാജുമനസിരത്തിലേജ്ഞു പ്രയാണം
ചെയ്തു. രാജുള്ളക്കലോത്തുംഗരെറ്റ ആറരമനയിലെ സേവക
സംഘത്തെയും അവത്തെ ചഞ്ചയേയും സംബന്ധിച്ചു. ഒരു
വിവരണം ഈ ഘട്ടത്തിൽ സമുച്ചിതമായിരിക്കുമെന്നാണും
തിന്നാൽ വായനക്കാരുടെ അറിവിനായി അതു താഴെ
പേരുണ്ടു്.

കാണ്ടിപ്പുരത്തിലെ രാജുമനസിരം ചക്രവർത്തിയുടെ
അരംഗരക്ഷകമാത്രമായപ്പെടെ വിവിധ വകുപ്പുകളിൽപ്പെട്ടു
അനുവദി സേവകമാരാൽ നിഫേവിതമായിരുന്നു.

പ്രത്യേക നാമങ്ങളിൽ അറിയപ്പെടുന്ന അന്തേക്കം പരി വാരംസംഘങ്ങൾ അരംമനയിൽ സേവനം അനുഷ്ഠിച്ചിര ന്നതായി പറയപ്പെടുന്നു. “തിരമെകാള്പാർ” എന്ന് ഇവരുടീറി പലപ്പോഴം വന്നിച്ചുട്ടുള്ളതിനു മതിയായ തെളിവുകൾ ഉള്ളതിനാൽ ഇവർ ചക്രവർത്തിയുടെ അംഗരക്ഷകപ്പുണ്ണിയുംകൂടി അനുഷ്ഠിച്ചിരുന്നതായി നമക്കെന്നമാ നിക്കാം. കളിമറി, അടക്കാള മുതലായ അന്തിപ്പുസ്ഥാ പനങ്ങളിലേ ഭ്ലാലിക്കാർ മിക്കവാറും സ്കീ ഇനങ്ങൾ തന്നെ ആയിരുന്നു. അരംമനയിലേ ഭര്ത്രവർദ്ധനയെ അന്തേക്കം സംഘങ്ങളായി വിഭജിച്ചു് തന്റൊവും, ഗംഗ കോൺട്, ഫോളപ്പറം എന്നീ റാജുമണ്ഡിരങ്ങളിലും പാട്ടിച്ചിട്ടുള്ളതായി നമക്ക രേഖാചാലമായ തെളിവുകൾ കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഈ ഭര്ത്രസ്ഥാവം യുദ്ധത്തിൽ തടവുകാരായി പിന്ന ക്കെടുട്ട സ്കീച്ചുതയ്യുംരിക്ക നിന്നാണ്” തിരിഞ്ഞെതാടക്ക ചുപ്പത്തു്. ഈ ഭര്ത്രജനതയുടെ ഭ്ലാലി വളരെ ലഭ്യവും എന്നാൽ പ്രതിഫലമായി അവക്ക് കിട്ടിപ്പന തുക അഭി ലഘണിയവുമായിരുന്നു. ഇവരുടെ പണി നീംസജ്ജനു കമായ നോയിതന്നില്ല എന്നും നമക്കെന്നമാനിക്കാൻമാറ്റുമെന്തു്.

ചക്രവർത്തി ചിത്രനംനടത്തുന്ന അവസരങ്ങളിൽ നീതവും രൂതവും ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്ത ചടങ്ങകളായി സ്പീകറിക്കെടുട്ടിരുന്ന എന്ന് ഫോളചരിത്രത്തിൽ നിന്ന് നമക്ക ഗുറിക്കാൻകഴിയും. ചക്രവർത്തി മല്ലം സേവിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ദേരീയ നടപ്പുന്നു രിച്ചു് അങ്കേവം മാംസം ഉപയോഗിച്ചിരുന്നതായി പറ

യരുപ്പട്ടം. കുമാരവേദയിലും സത്യാർക്കാലത്തും മുഹായിരത്തോളം വത്നാ ഒരു സംഘരണസിമാർ അദ്ദേഹത്തെ സേവിച്ചു നിന്നിതന്നതായി ചരിത്രം ഫലാഷിഷ്ടനാ.

രാജുക്കട്ടംബെത്തിലെ ഓരോ പ്രധാന അറംഗത്തിനും ഇതുപോലെ ഓരോ സംഘം പരിവാരങ്ങൾ ഉണ്ടായിതന്നതായി രേഖാചാലമായ അറിവു നമ്മൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. “ഉടൈയാർ കോദണ്ഡാർമൻറ തനിച്ചേവകും” എന്നിരുാദി ശില്പാവിവിതങ്ങളിൽ കാണുന്ന വാക്കുങ്ങളിലേ “തനിച്ചേവക്” പദം ഫല്ലിന്തെ വസ്തുതയെ തെളിയിക്കുന്ന എന്നതേ ചരിത്രക്ഷാരമാടുന്ന അംബിപ്രായം ഉദ്ദോഗസ്ഥ വർണ്ണങ്ങളിൽ ഉംഖുട്ട പ്രളക്കുവാൻ, രാജാവും രാജത്തിമാരും അവതടെ ബന്ധുക്കളും കാട്ടിക്കൊടുത്ത മാരുലിനന്തരനു പിന്തുടക്കും ഫലവാലയങ്ങൾ പണിയിക്കുവും അവയുടെ പരിപാലനത്തിനായി അനവധി പണവും ഭ്രസ്തതുക്കളും പ്രഭേദം ചെങ്കും ചെങ്കും ഇവർ വിദ്രൂലയങ്ങൾ, അത്രപുത്രികൾ ഇവ കെട്ടിക്കുണ്ടും തുഷിക്കുവയ്ക്കുന്നതായ കൂദാശയിൽ വെട്ടിക്കുണ്ടും ഇലാംരയങ്ങൾ നികത്തി നെൽക്കുഷിഞ്ചു ദേഹിച്ചു നിലങ്ങളുംകുകയും മറുടും ചെങ്കുംതന്നു. ഭരണക്രത്തിലേ ഓരോ തുറയിലും ഉദ്ദോഗം വഹിച്ചിരുന്നവരുടെനേരും ഇന്നസമുദായം പ്രകടിച്ചുപ്പോന്ന ആദരത്തിന്റെ പ്രഭവസ്ഥാനം അവതടെ എതാടിരുത്തുങ്ങളായിതന്നു.

എവവിധി മഹന്നീയമായ ഒരു ഭരണപരിപാടി സ്ഥാപിച്ചു ചേശുസാംഖ്യേമമാരിയവയ്ക്കു് എത്രക്കാണ്ടം കെത്തുന്നവരുടെ അർഹിക്കുന്ന മഹാത്മാവായിതന്നു

ശ്രദ്ധാർക്കശവാത്തുംഗമോളന്. സ്വപ്നസൗഖ്യത്തിന്റെ കഴുതുല്ലീവിലസിതമായ ആഗ്രഹമന്നതെങ്കു കഥവാത്തും ഗൾ എററുള്ളാദരിതനായി. ആസ്ഥാനമണ്ഡലപത്തിൽ എഴുന്നുത്തു സിഹാസനത്തെ അലങ്കരിച്ചു. ഭേദമാർജ്ജനത്തിയാൽ ആമോശപൂർവ്വം മണ്ഡലപദ്ധത്തിലേ ഒരു നടപടിക്കൊടുട്ട്. വിവിധതുറകളിലേ മന്ത്രിമാരും ദാജ്ഞ മന്ത്രിരത്തിലോ അംഗങ്ങളിൽ, സാമ്രാജ്യത്തിലേ പ്രശ്നങ്ങൾക്കും കൂടിയിതന്നു ആസ്ഥാനിയിൽ ഇവാ വായ ക്രതണാകരൻ കടന്നബേന്ന് ചങ്കവർത്തിയെ നമ സ്വീകരിച്ചു. പ്രസന്നവദനായകലോത്തുംഗരാം ക്രതണാമസ്തു സ്ഥാനായ സ്വപ്നത്തിൽ സേനാനിയേ. അഭിസംഭവാധനം ചെയ്തുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീരത്തുരുത്തെ വാഴ്തി. അനന്തരം സംഗ്രഹാർ എല്ലാവരം കേരംക്കേ ചങ്കവർത്തി ഇണ്ണനെ കല്പിച്ചു.

“സചിവസത്തമന്മാരോ, പ്രഭക്കളേ, മഹിളാന്നഞ്ചെല്ലു, നഞ്ചെട സേനാധിപത്രം വഹിച്ചു” കല്പിംഗരാജോന്മാട ചോരാടി വിജയപതാകയെ പാറിച്ചു ഇവാവായ ഈ ക്രതണാകരൻ നഞ്ചെട അക്കെത്തവമായ തിരുവുള്ളത്തിനുംഡാ ത്രമായിതീന്തിന്തിരിക്കുന്നു. അഭൂതിനായ കല്പിംഗനാമനു യുദ്ധത്തിൽ പരാജയിതനാക്കിയതു് ഒരു സാധാരണാക്കമ്മ ഷ്ടൈനഞ്ചുവസ്തു നിങ്ങൾതന്നെ സമ്മതിക്കുന്ന ദന്തംബം. ചോളസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ പ്രശ്നങ്ങളെ പരിപാലിച്ചു ഇംഗ്ലീഷ് ദാഖലാക്കിയിട്ടുള്ള ബഹുമാനത്തി ന്റെയും വാത്സല്യത്തിന്റെയും സൂചകമായി അയാൾക്ക് എന്തെങ്കിലും സമചിതമായ റാറിതോഷിക്കം നൽകണ

മെന്നും നാം അരുഗിക്കുന്നു. കത്തണാകർൻ അർഹിക്കുന്ന സമ്മാനം എന്തെന്നു് മന്ത്രാച്ചക്കളിലൂടെ നിങ്ങൾ തന്ന നിശ്ചയിക്കുന്നതുവരെ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നും. അതിനാൽ ഈ സന്ദേശം സന്നിഹിതരായിട്ടുള്ള നാട്ടുടെ സഹിവരമാർ അവനു വന്നു അഭിപ്രായം തുറന്നു പറാബും നാം അജ്ഞാവിക്കുന്നു.”

ചക്രവർത്തിത്തമനസ്സിലെ ഈ കല്പനകളു് അമുഖത്തിലുണ്ടാരല്ലോവതോ അല്ലെന്നരംതുരുത്തു് മെംഗം അവലംബിച്ചിരുന്നു. കത്തണാകർൻ അർഹിക്കുന്ന പ്രാർത്ഥനാശിക്കുന്ന എന്തെന്ന നിശ്ചയിക്കാൻ ഓരോത്തരത്താം അവനവും വന്നു മസ്തിഷ്കത്തെ കണ്ണിയു് യന്ത്രത്താൽ ഇത്തുക്കിച്ചുതട്ടണി. ഈ നീനെ അല്ലെന്നറം കഴിഞ്ഞുപുറാൻ ഒരു പുഡിഗ്ധരിവാൻ എഴുന്നൊറു് സാവംഭേദമനെ ഇങ്ങനെ അഭിസംഭവാധനം ചെയ്യു.

“പ്രഭോ, ഒരവൻ അർഹിക്കുന്ന പാരിഥാശികത്തി നിന്നു സ്വന്നാവം അവൻ പ്രാവിശ്യാപുഽവിള്ളിക്കുന്ന കുർഖ തെതാരവലിച്ചു നില്ക്കുന്ന എന്നാണോ” അടിയൻറെ എഴു യഥാദിക്കിയിൽ തോന്നുന്നതു്. ഒരു പ്രശ്നത്തുകൂടി സാമത്ര്യം പുഽവിള്ളിക്കുന്ന ഒരവനു് സാധാരണ പാരി തോശികമായി നിംകാവുന്നതു് മതിവത്വോദ്ധൂം ധനക്കു ഭ്രസ്പദത്തുക്കുണ്ടോ അവരും. എന്നാൽ ധനത്തിനിന്നുംയോ ഭ്രമിയുടെയോ ഒരവല്ലുമുള്ളു തെവനു മാത്രമേ അപ്രകാര മുള്ളു ഒരു സമ്മാനത്തിൽ സന്ദേശമുണ്ടാക്കുന്നു. കത്തണാകർന്നെൻ കമ്പയാണൊഴിയിൽ അഭദ്രവും ഇഴുപുറാൻ തന്ന രൂപപത്തിലേ ഒരു സാമന്തരാണോ”. ഒരു മണ്ഡിയത്തിന്നെൻ

ആയിപ്പത്രവും അതിലേ ഭേദക്കാൻ തുടങ്ങിയ ആദായ ഞേരം അദ്ദേഹത്തിനാധിനാമാശം”。 അതിനാൽ അർഥാര തതിലുള്ള ഒരു പാരിതോഷികത്തിൽ ഉട്ടിപ്പുമായ സംഗ്രഹി ക്കുണ്ടാക്കരാൻ തൊന്നവാൻ ഇടയില്ല. ഇതുജോലി അദ്ദേഹം ഒരു നേതാവും യൂഡീസിനും എന്ന നിലയിലാശം” അദ്ദേഹത്തിനെന്റെ പ്രാവിശ്വരം പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതും. അതുകൊണ്ട് അതിനുചെയ്തതമായ ഒരു പാരിതോഷികമാശം” അദ്ദേഹം അർഹിജന്നതും. അതിനാൽ പഞ്ചവച്ചിതമായ ഒരു വദ്ധംഗമാശം” ക്കുണ്ടാക്കരാൻ സമ്മാനമായി കൊടുക്കേണ്ടതെന്നാൽ അടിയന്തര വിനിതമായ അഭിപ്രായം.”

മുഖമന്ത്രിയുടെ ഈ അഭിപ്രായം കേട്ട് മനസ്സേറവ നന്നായ കുലോത്തുറവുചോളൻ ഇങ്ങനെ ചോദ്യംചെയ്തു.

“അമാത്രവാരെ! നമ്മുടെ മന്ത്രിപ്രധാനമാരിൽ ഏററവും പ്രായംകൂടിയ രാജുടെ അഭിപ്രായമാശം” ഇരുപ്പാർപ്പിച്ചുകൂടി പ്രകടിതമാക്കുതും. അതിനെ സംബന്ധിച്ചുമറി ഇവാൻ എന്നാശം” പറവാനാളുള്ളതും.”

എല്ലാവരം:—“പ്രഭാ! ക്കുണ്ടാക്കരാൻ വീരക്കമ്പ് തതിനു സമുച്ചിതമായ ഒരു പാരിതോഷിം തന്നെയാശം” അടിയന്ത്രാടു ചെയ്താൽ തന്നെയാശം” അദ്ദേഹത്തിനു കലിംഗഭൂതാവു സപ്തഭ്രം അർഹൻ തന്നെയാശം”. അതുകൊണ്ട് വഞ്ചി വച്ചിതമായ വദ്ധംഗതെ പ്രദാനം ചെയ്തു” തിരുമേനി അദ്ദേഹത്തെ അനാഗ്രഹിക്കുമെന്നും” അടിയന്ത്രാം” താച്ചിജ്ഞാനം.”

അരമാത്രമാതുട എന്നു കക്കണ്ണുനായുള്ള ഈ അഭിപ്രായത്തെ കേട്ട് ചക്രവർത്തി സമിച്ചസ്തനായ ഒരു സേവകൻറെ മുഖത്തെങ്ങും നോക്കി. സേവകൻ ഉടൻതന്നെ സിംഹാസനത്തിനു പുറകിലുള്ള യബനികളുള്ളിൽ മരത്തും അഞ്ചുനിമിഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു “സുന്ധപടക്കാരത്തിൽ നിക്ഷിപ്പിച്ചുമായ ഒരു വദ്യംഗത്താടക്കട്ടി അയാൾ വീണ്ടും പ്രത്യക്ഷനായി. കഥാമാത്രംഗൾ അരുതു തുകയെല്ലാം വാൻ പുറത്തെടുത്തു” സഞ്ചാരത്തോടുകൂടി നാട്ടി. ഒരു ദിവസിനിനും വാൻ പുറത്തെടുത്തു അഭന്നർമ്മാണളായ വജ്രമണികൾ പതിച്ചു ഒരു ദിവസിനിമുഖവദ്യംഗമായിരുന്നു. സംബന്ധംഗൾ ഇങ്ങനെ അരത്തുംചെച്ചുള്ളൂ.

“പ്രിയസേവകരാരെ, ഈ വദ്യംഗം നമ്മുടെ ഉപയോഗത്തിനായി നിശ്ചിക്കുമ്പുട്ടിട്ടുള്ളതാണ്”. ഇതും നമ്മൾ എററവും പ്രിയപ്പെട്ട ഒരാളുഡുമാണ്. ഇതും ആഞ്ചേരിനെ പാരിതോഷികമായി പ്രാനം ചെയ്യണമെന്നും നാം കത്തിയിരുന്നില്ല. കത്തണാകരൻറെ വീരത്തുരുത്തിനും നാം ഈ രതാവചിത്തമായ തൃപ്താണാരത്താശ്രവിക്കല്ലിച്ചിരിക്കുന്നതിനാൽ ഇതിനൊന്നും അയാൾക്കായി സമാനിച്ചിരിക്കുന്നു.”

ഈങ്ങനെ കല്പിച്ചുകൊണ്ടു കഥാമാത്രംഗൾ റഹസ്യം അത്യാം കല്പിംഗഭൂതാവിനൊ ആരംപാനംചെച്ചു. കത്തണാകരൻ വിനിതനായി തിരക്കുവിലും ചെന്നുവെച്ചിച്ചുനിന്നു. ചക്രവർത്തി പ്രസന്നവദനനായി തൃപ്താണാരത്തെ വില്പിഞ്ഞു നയിൽ വീണ്ടും നികോപിച്ചുണ്ടോ രണ്ട് ത്രക്കൈകൾ കൊണ്ടും അതിനൊ എടുത്തും കത്തണാകരൻറെ കഴുതിൽ സമർപ്പിച്ചു.

“രാഖേരുക്കലോത്തംഗഭചാളുവേൻ വിള്ളയിക്കട്ടേ”.
 ആനുജു കാരംസ സ്ഥായിലെങ്ങും മുഴങ്ങാം. അതിമീറ
 നായ കൈ ദേഹാവിന്റെ കവറത്തരമായ തുരുതെ
 അറ്റിനുമിച്ചു” ചോള സാമ്രാജ്യം അദ്ദേഹത്തെ ആദരി
 ശ്വതാൽ സദസ്യവാരെല്ലാം ആരഹം മുദഭരിതരായി എന്ന്
 തീരുമ്പരിയന്നതായാൽ അതു” യമാത്മമായിരിക്കയില്ല.
 ഏന്തെന്നും ചോളസാമ്രാജ്യത്തിലേ സവിസന്ന്യാസിപ
 നായ ഉറുദത്തൻ മാത്രം ഈ മാനനാതിൽ കല്പണപ്പെട്ട
 നായിത്തീസ്. വിലതീരാത്ത റത്നങ്ങൾ പതിച്ചു ആ രാഖ
 കൂപാണു കതബാകരവെൻ ഹസ്തങ്ങളിൽ സമൃദ്ധിക്ക്കെപ്പുട്ട
 കുണ്ണത്തിൽത്തന്ന സർവ്വസന്ന്യാസിം വെന്നു മുവരതിൽ
 കൈ കാളിമയം പൂജിച്ചു. അന്യതമഃ സംഭതമായ
 അദ്ദേഹത്തിന്റെ എഴയത്തിൽ എന്തെല്ലാം മധ്യിചാരങ്ങ
 ഇംബു” അദ്ദേപാർശ തിരത്തുണ്ടിക്കാണ്ടിയന്നതെന്ന് ഇംപ്ര
 രാമാരുദ്രമേ അറിഞ്ഞുകൂട്ടു.

രണ്ടാമലബാധം

നൃത്യരൂപ കമ്പകാലത്തു” ചോളസാർവ്വരഭാംഗമന്റെ
 അഭരമനാ കാണ്ണിപ്പുരത്തെ രമണീയ സൗഖ്യങ്ങളുടെ നട
 നായകമായിയന്ന. ശില്പകൊണ്ടോത്തിൽ മാത്രമല്ല പ്രാഥീ
 നതയിലും അതു” പ്രസ്തുത നഗരിയിലെ മഹാമംഗളങ്ങളിൽ
 പ്രമാഡനന്നീയമായിയന്ന. ഈ രാഖുമന്ത്രിം വിശ്വ
 വിശ്വരമായ കാരംരൈപ്രകേഷത്തിന്റെ പദ്ധതിമദ്ദ

തായി സ്ഥിതിചെയ്യിത്തും. കേൾവള്ളുപ്പിനും കൊട്ടാരം തുറിനും മല്ലുത്തിലായി കാർബനാഴിക വിസ്താരമുള്ള ഒരു രാജ്യപാതയുണ്ടായിത്തും. പരിശോരത്തിന്റെ പരമവാദത്തെ പ്രവിഷ്ടിച്ചുഭൂജ ആധുനികകാലത്തും നംബുടെ നാട്ടിലേ രാജ്യപശ്ചകളുടെ വിസ്താരി ഇതു വിപുലമണ്ണം നാളും കാരണാത്താൽ വായനകാലം മേഖലയിൽ ധാമാത്തും, ബാര, അവിശ്രദ്ധിക്കുമായിരിക്കും. എന്നാൽ പുനാതാം ദാരതസാംഭവംമുഖ്യതട്ടെ വാഴ്ക്കാലങ്ങളിൽ പ്രാതൃജീവണങ്ങളുടെ വിചിയ സൗകര്യങ്ങളിൽ ആ കിരീടപതികൾ എത്രഹാരം ശ്രദ്ധപരിപ്പിച്ചിരുത്തുന്ന എന്നാളുവസ്തുത ചരിത്രപ്രാരംഭം അനീശ്വരത്തിനുംവരും ഇതിൽ അവിശ്രദ്ധിക്കുമ്പോൾ തുറിനും തെള്ളം ഇടയില്ല. അന്നമന്ത്രം പ്രാകാരം കരിക്കലുകൊണ്ട്' അസാധാരണ ഒന്നന്തുരുത്തിൽ നിന്മിക്കുപ്പുത്തായിത്തും.

ഈ പ്രാകാരത്തിന്റെ പുൻ ഭാഗങ്ങായി അഭ്യർത്ഥിക്കുമ്പീകൂശായ സ്ത്രീപികജോടക്കൂടിയ ഒരു ഗ്രാമപരമുണ്ടും തുറിയിരുത്തും. അതിന്റെ ഭീമാകാരമായ പ്രവേശന ദ്വാരം തുറിലേ കവാടങ്ങൾ മനനമുള്ള പലകകൾ ചേത്ത്' ആയിരം കീലങ്ങൾക്കൊണ്ടുന്നപ്പിക്കുപ്പുവയായിത്തും. ഈ ഗ്രാമപരത്തിന്റെ രണ്ടാം നിലയിൽ അതിവിശ്വാലമായ ഒരു ശാല വിചിത്രപ്പണിക്കുംകൂടുക്കൂടിയ ഇംഗ്ലീഷുക്കും ലംബമാനമായ തവണികകൂശാൽ നയനാന്വകാരമായി വീഉണ്ടി. ഗ്രാമപരാദഗ്രാമത്തും' സ്ഥാപിക്കുപ്പുട്ടിനും ഉന്നത സൂംഭത്തിൽ കാംബണ സുത്തത്താൽ ഘടിപ്പിക്കുപ്പുട്ടു കേര വലിയ മണിയും കാണുപ്പുട്ടും.

പ്രംഖാരതതിനുള്ളിൽ സൈഡ്യപരവ്യരഘട ഉത്തര ക്ഷാഗതതായി സമ്പത്ത് സാധാരണങ്ങളായ നിരവധി കാഴുക ഞങ്ങളാൽ പ്രഭാഗിതമായി വിവിധ തത്ക്കശ്ചാർ നിബിഡ മായി നിംഖാണകലെത്തെയ പ്രദ്രോപിപ്പുക്കമാരജ്ഞ ഒരു രമണിയാരാമം സ്ഥിതിചെള്ളിത്തനും. ഈ ഉദ്ധ്രാന തതിന്റെ പാർശ്വസീമയോടടത്തു് വിദേശീയങ്ങളായ നിരവധി പ്രക്ഷീകരിച്ചും രണ്ട് വലിയ മാംസങ്ങളും കൂടിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു ഒരു താമരപ്പോങ്കൾം കാണുപ്പുട്ട്. സര സ്കൂറിന്റെ തീരപ്രദേശമങ്ങളും പുഷ്ടലതാ നിശ്ചിതമായ നിക്ഷേപങ്ങളാൽ ചുറരപ്പുട്ടിത്തനും.

രാജുമദ്ദിരമശ്ശേട്ട് അനവധി എടുപ്പുകളാൽ വിസ്തൃതമായ ഒരു ഭ്രവിഭാഗത്തെ അവരുണ്ട് ചെള്ളിത്തനും. രാജുരുക്കലോത്താൻന്റെ വാഴക്കാലത്തിനു മുമ്പിൽനിന്നും പകുവത്തികൾം അവരവരുടെ അഭിചാരങ്ങൾം അനുപ്രസ്താവിച്ചും ഒരു കാലാവധിയിൽ അനുപ്രസ്താവിച്ചും നിശ്ചിതമായ തിനാൽ കാണുപ്പിച്ചരത്തിലേ രാജുമദ്ദിരത്തിന്റെ വിസ്തൃതി ഉംഹസരണിയെ അതിലംഘിച്ചിത്തനും. അരമഹാ യുദ്ധ പുരാണാം മുന്നനില മാളികയായി പണിയിക്കുപ്പുട്ടതായിത്തനും. ഈ മാളികയുടെ രണ്ടും മൂന്നും നില കളിൽ പുഷ്ടലതകൾം പടന്നകയറിയ ഓരോ ശില്പാ പ്രഗ്രീവങ്ങൾം സാങ്കുൾിത്തളമായി വിശ്വാസി. ദോപുരം കടന്നു് രാജുസൈഡ്യത്തിലേക്കുള്ള പൊരത്തിലാണു് മേരു പറത്തു മാളികയുടെ സ്ഥിതി. മാളികയിലേ ശാലകൾ ശില്പം ദ്രോക്കം സ്ഥാനിച്ചിത്തമായിത്തനും.

മുൻപരിശീലനമായിട്ടേ ഈ മാളിക നിന്നിരുന്നതു്. രാജുമദ്ദിരത്തിന്റെ ഒക്കുണ്ണ ഭാഗം അതിരുഹാതനമായ ബലമേറിയ ഭൂത്യവല്ലാട്ടുടി വഴുവിൽ കീഴുമായ പീതികൾക്കു വാതായനങ്ങളോടുടർന്നിരുന്ന പൊക്കത്തിൽ സ്ത്രീപികർ കൊണ്ടല്ലംതുമായി സമിരിചേരു. ഉത്തരഭാഗം ആയതമായ ഇത്തനില ഫേടക്കൂൽ അധികം മുറം ആവരണം ചെയ്യേട്ടുടക്കതായി തന്നെ. ടാണ്ടാരാവലോകന്റെ നിരവധി ഉപഗ്രഹങ്ങളുടെ ഒരു സമാഹാരമായി പ്രഭ്രാംഖിച്ചു.

കത്തണാകരൻ' രത്നവചിതമായ വദ്ധം സമ്മാനിക്കേട്ടുടക്കത്തിന്റെ അട്ടണ ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ രാജുമദ്ദിരത്തിന്റെ ഷുപ്പല്ലാകാരപാരത്തിൽ സമിതി ചെയ്യുന്ന മാളികയുടെ രണ്ടാംനിലയിൽ ഒരു ഇംഗ്ലീഷ്കത്തിനു സമീപത്തായി ഹംസതുല്യീകാരയും പ്രഭ്രാംഖിതമായ ഒരു ദന്തപഞ്ചസ്താഡിൽ സമ്പാദനാരായിരുന്ന പ്രഭ്രാംഖിതമായ ഒരു കിടാവ്' സവീസമേതരയായി ഉചാവേദിച്ചിരുന്നു. അവളുടെ പ്രായം ഇത്വപത്തിരണ്ടുവയ്ക്കും സമീപിച്ചിരുന്നു. അവർ ധരിച്ചിരുന്ന വസ്ത്രങ്ങൾ നേരുള്ള തുടങ്ങിയായിരുന്നു. ചെന്നപ്പക്കലുസവത്തിന്റെ നിരുക്കലന്ന് അവളുടെ തപചാനത്തിലോന്തരത്തിൽ സൈപരമായി പ്രസർപ്പണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന പരിത്രാലും ശോണിതത്തിന്റെ വള്ളം പ്രതിബിംബിക്കുന്നതും ഇംഗ്ലീഷ്കത്തായി തോന്തിച്ചു.

വിന്റെവിന്റുതന്നായ കിളിമാനും രവിവമ്പക്കായി അനുബന്ധം തിരക്കമന്ത്രപ്പിലെ കരകൗഢുവത്തിന്റെ ഉത്തരവാനും തിരക്കമന്ത്രപ്പിലെ കരകൗഢുവത്തിന്റെ ഉത്തരവാനും

മാതൃകയായ ഒരു തത്ത്വസ്ഥപ്രത്യേകതാട് എത്തുകൊണ്ടു കീടനില്ലെന്ന ഈ മനോഹാരിണിയുടെ മദ്ദം യതീയും മാരേബേശഭൂമം മയക്കവാൻ പോതുന്നതായിരുന്നു. അതു കീലുന്നുവരുമായ വാർക്കന്തമും ശ്രൂരുമായി പിന്നിൽവും വീണാം പത്രങ്ങളിൽനിന്നും ഉപരിതലഭേദത് അവരുന്നാംമെ ആമരം പെണ്ണുല്പ്പന്നതാടെ കിടന്നിരുന്നു. അവളുടെ നേരുങ്ങൾ ഇത്തന്തു വിരോധമന്നുായി പ്രഭ്രാംപിച്ചു. അവാ തിങ്കിനിനും നിസ്സുതമന്നുായ കിരണ്ണങ്ങൾ കരണ്ണാർ ആദം എന്നാൽ സുസ്ഥിരവും ആയ. ഒരു മനോഭാവത്തെ സുചിപ്പിച്ചു. പ്രൈക്കിളിച്ചുണ്ടിനോട് സാമ്രംഖ്യം വഹിക്കുന്ന മാസികയും വിദ്യുതസ്ഥാനമായ അധികരണാഭ്യന്തരം ഉത്തരവിശുദ്ധവും ശ്രീജാതിയിൽ അവർമ്മാ ഒരുത്തമമാതൃകയെന്ന തെളിയിച്ചു.

സ്വപ്നമായ ഒരു മുക്കാഹാരം അതു ഫോറ്റോഗ്രാഫിക്കിയുടെ അനാവദ്ധരായ റീറ്ലീസ് വലയം ചെയ്തിരുന്നു. അതിന്റെ ഇണ്ണയായ മരുറാനും കണ്ണത്തെല്ലാം അല്ലങ്കളിച്ചു കുറഞ്ഞു. അവർമ്മാ യാർച്ചിയിരുന്ന വസ്തും നേരിയതായിരുന്നു എന്നും നാം മനുഷ്യ പരിഷത്തുവാലും. എന്നാൽ അതിനാളും ലായി എത്ര ലാവണ്ണധ്യാമതിന്റെ ഓരോ അവധിയും ഒരു അവസ്ഥം ചെയ്തിരുന്ന കട്ടിക്കൂടിയ പരിധാന്തരങ്ങളും യാർച്ചിചെയ്യുന്നതിനും എന്നാളും വസ്തുതയും വായനക്കാർ ഓഫെണ്ടതാണ്. അവളുടെ കൊഴുത്തുത്തണ്ട ഹസ്തങ്ങളും മണിക്കൂണ്ണങ്ങൾബന്ധം അലംകരിച്ചിരുന്നു. പക്കിളാൽഡാമായ പാദപ്പല്ലവം സുവർണ്ണ മഞ്ഞീരത്തിന്റെ പ്രഭയേ എന്നതും. മാക്കിച്ചേയ്യും.

എവംവിധം പ്രേക്ഷകരാതെ എന്നയതെ ഹം ഒക്സിജേവൻ കൈല്ലുള്ള ലഭ്യമുഖിയേഷ്ടതാൽ അറന്റ ഗ്രഹിതയായ ആ യുദ്ധി രാജുമുക്കലോത്തുംഗങ്ങേവൻറെ ഓമന്ത്യുത്തിയായ അള്ളതവല്ലിയതേ. ലഭ്യമാതിൽ അള്ളതവല്ലിക്കുമാതും ദ്വിതീയയായ അഭ്യന്തരം സവി സീ മന്തിനിയാണ് രാജുക്കമാറിയേശടാപ്പും ചത്രങ്ങൾതെ അലംകരിച്ചിരുന്നതു്. തുല്യവയസ്കളുായ ഇം തതണി മാർ നംബസ്ഥുപ്പത്തിൽ മുഴക്കിയിരിക്കുന്നയിരുന്നു. എന്നാൽ അവതരം ഇം വികാദഭാഷണം, ബഹിപ്പഭാഗത്തു രാജുപാതയിൽ ഉഖാക്കേപ്പുട് എത്രയു കപണിതതാൽ ദേഹമായി. അതിനീക്ക് സാമായ വീതുംതൊടുട്ടി രണ്ടു ഫോയഡാർ തമ്മിൽ എററ ചൊതതുനു ഫലാഷമാണുവും ഒക്കെ ചേവിയിൽ പതിച്ചതു്. രണ്ടുപേരും ബഹി പ്പേടുകഴുന്നേരു് ഖുബകത്തിൻറെ സമീപത്തെന്നെത്തു് പുരതേജ്യംനോക്കി. ചോളസാമ്രാജ്യത്തിലേ സർവ്വ സൈന്യാധിപനായ ശ്രൂരസൈനാനം തേജോമയനായ മരിറാതെ തതണാം തമ്മിൽ നടക്കുന്ന ദ്വാന്ദ്വയും മാണവൻം തെങ്ങിനേച്ചരമായതു്. സമ്പര്ക്കും പാന അള്ളതവല്ലിക്ക് നല്ലപ്പോലെ അറിയാമായിരുന്നു. അംഗേഹത്തിൻറെ പ്രതിദ്വന്ദ്വിയായ ആ യുവാരാനം അവർമി അള്ളതവല്ലിക്ക്. പുതഞ്ചസ്സുന്നതു് ത്തിൻറെ മാതൃകയായ ആ തതണാം സപ്പളിക്കുന്നതെ ആ കുമ്പിനുന്നതായി രാജുപുത്തിക്ക് അറന്റവെള്ളപ്പുട്. നിസ്തുല മായ പ്രാഗത്തുംതൊടുട്ടി വധംന്നപ്പെയാഗം ചെയ്യുന്ന ഏതു യുവദോധൻറെ നേരെ തന്റെ അംഗരംഗം ചുഡിക്കുന്നു

ഈയി അന്തവല്ലിക്കരേണി, എങ്യും കവിത്തെ മുഴവി കാരത്തെ പ്രസ്‌പഞ്ചമാക്കമാറു് അവളുടെ മിവകമലം രക്ഷാസമാഹാരതതാർ അപത്താമായി. കരണാമസ്യം മായ സ്കാക്ഷചപണ്വല്ലക്കിൽ കോമളമായ അവളുടെ നേരു ഔദ്ധില്ലനിനം തുടരെന്തുടരെ മിന്നിമരയുന്നതുകാണായി. സവിയടെ ചേരേതുവികാരപാരമ്പ്രാം ബുദ്ധിമതിയായ സീമന്തിനിക്കു് ഉശംഗിക്കവാൻ എത്രം വിഷമധണംയില്ല. തുല്യവുംവാദാരേനം തോന്തിച്ചു ആ യോധയനാതെ ചെന്തപസരണ്ടെ നാഡുടെ യുവതികൾ വികസിതനേതൃക ഇംഗ്ലിഷ് കാഴ്കനില്ലവേ അന്തവല്ലി സവിയേജ്കിങ്ങനെ ചോദ്യംവെള്ളം.

“സവീ അര്ഫേഹം ആരാണു്? ”

അന്തവല്ലിയുടെ പ്രശ്നം ആരെ ഉദ്ദേശിച്ചാണു് സീമന്തിനിക്കു് ചുണ്ണംവോയ്യുമണ്ഡായിതനും. എങ്കി ആം വിനോദലോലയായ അവർ അന്തു് അറിഞ്ഞരില്ലെനും ഭാവാന്തിൽ ഇങ്ങനെ ഉത്തരം പറഞ്ഞു.

“തോഴി, സംബന്ധാധിപനായ ശ്രദ്ധസേനനും വേതി അറിയില്ലു് എത്രയോ കാലമായി അര്ഫേഹം ചോദ്യസാത്രാഖ്യത്തിലെ സേനാനിയായിരിക്കുന്നും.”

അന്തരാഃ—“സവീ അന്തു്” എന്നിക്കരിയാം. എന്നാൽ ചോദിച്ചുതു് ശ്രദ്ധസേനാന്റെ പ്രതിഭപറിയായി നിന്ന യുദ്ധം ചെയ്യുന്ന ആ യുവാവാരെന്നാണു്.”

സീമ—കാമോ, അതരിഞ്ഞരിട്ടിരുപ്പാർഡി എത്രവേണ്ടം? ആരെങ്കിലുമക്കട്ട, അര്ഫേഹം സമത്മനായ ഒരു യുദ്ധവീര ആണെന്നും അര്ഫേഹത്തിന്റെവശം ഗ്രൂപ്പേഡം തെളിയി

ക്രാന്റിലുണ്ട്. ഇന്തനെ അറനേകം പോരാളികൾ ചക്രവർത്തിയിൽനിന്നും അരുളുകൾ അതിനിന്നും വിശ്വാസിച്ചു. അവരെ കൈപ്പാം പുതുക്കം താൻ വള്ളിച്ചുകൊണ്ടുപെട്ടിക്കണമെന്ന നിർബന്ധം തുടങ്ങിയാൽ വലിയ വിഷമമാണ്. ഇനി നമ്മൾ അന്തരിച്ചുമത്തിലേയ്ക്കു പോകാം. എനിക്കിൽ കണ്ടിട്ടു ദയമാകുന്നോ”.

അംഗൃതഃ—“പ്രിയസവി, എന്തു കളിയാണിതു? എഴുപ്പാഴം നോരേന്നോക്കെതനെ. എന്നീൻ പ്രാണസവി യാദോ. അംഗൃഹം ആരെനു പറയിപ്പേ? ഇല്ലജിൽ താനിതാ പോകുന്നോ. എനിക്കിനി നിനെ കാണുകയും വേണം. താൻ എവിടെയെങ്കിലും പോകുന്നോ”.

സീമ:—“അരയോ, ദോഷി മുഖിയേണ്ട കേടുകൊണ്ടുള്ള അംഗൃഹം ആരെനു പറയാം. ഇംഗ്ലീഷ് കലിംഗരാജും ഇയിച്ചു കത്തണാകരൻ എന്ന യുവസാമന്തനന്ത്വപൂരി വേതി കേട്ടിരിക്കുമ്പോൾ. അംഗൃഹമമാണ്” ഇം പുതഞ്ചനം. ഇംഗ്ലീഷ്യർ പ്രശ്നപ്പോരാവുമായ വിജയത്തെ അംഗിനവിച്ചു “ചക്രവർത്തിയിൽനിന്നുകൊണ്ടു” ഇംഗ്ലീഷ് തതിനു “ആസ്ഥാനമണ്ഡപത്തിൽവച്ചു” ഒരു വള്ളുവായ് സമ്മാനിച്ചു”.

അംഗൃതഃ—“ഓ, ഇംഗ്ലീഷ്യർ ആ സേനാനി. എന്നൊരു വീഞ്ഞം! ഇം സമരകലെൻ ദാനുന്ന ദാരോ വയ്ക്കാവും രേതുവിന്നീരു എന്തെങ്കിലും ഒരു മധ്യത്തെസ്തുച്ചിക്കാതെ മട്ടുന്നില്ല. ഇന്തനെ ഉടക്കു ചെന്നു കണ്ടിട്ടില്ല”.

അവകാട കണ്ണനിൽ വച്ച് സംസ്കൃതമായ പ്രസ്തരത്തെപ്പറ്റി അ ബാലികമാർ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു നില്ലുന്നതിനിടയിൽ ശ്രദ്ധാസനൾ പരാജയിര നായി നിലംപതിക്കണ്ണതു കാണപ്പെട്ടു. കുതണ്ണാകരൻ ഭൂതാവായിവയവാൻ മനസാ പ്രാത്മിച്ചുകൊണ്ടിരു യവതികൾ ഈ സംഖ്യം ഉറക്ക പൊട്ടിച്ചുരിച്ചു-പിരിയുട ശ്വേം കേട്ടു കുതണ്ണാകരൻ മാളികമുകളിലേജ്ഞു നോക്കി. കലോത്തംഗരെന്റെ പുത്രിയുടെ വദനമാക്കണമതി ബിംബം മരണ്ണുരകിരണ്ണങ്ങളു തുകികൊണ്ട് ഇംഗ്ലീഷ് തതിൽ ഉദയംചെയ്യു കാഴ്ചയാണ്. അ പോരാളിവീരരെന്റെ കണ്ണിൽചെട്ടുത്. സമരങ്ങുമത്താൽ ശൈത്യമായതുപോലെ കുതണ്ണാകരൻ തോന്തി. നിന്തിമേഷമായ വീക്ഷണ തേതാടക്കുടി അ തയണൾ അനുതവല്ലിയുടെ മുഖത്തെപ്പു തന്നെ അരുള്ളത്തെപരവശനായി എറരെനും നോക്കികൊണ്ട് നിന്നു. രംഭപ്പേരുടെയും നേതൃങ്ങൾു തമ്മിൽ ഇടത്തോടു തൊട്ടാടക്കുടി രംഗത്തിനുനിന്നും മരഞ്ഞു. കലിംഗഭൂതാവായ അ തയണനാകട്ടെ

ഒല്ലത്തിൽ തോറു നിലംപതിച്ചു ശ്രദ്ധാസനൾ പതനമ്പിലത്തുനിന്നുംനോരു” പ്രതിക്കാര ശ്വേമ തേതാടക്കുടി രംഗത്തിനുനിന്നും മരഞ്ഞു. കലിംഗഭൂതാവായ അ തയണനാകട്ടെ

“ശ്രദ്ധത്തിച്ചുരം ശരീരം
ധാവതിപ്പരുംസംസ്കാരം

ചീതാംഗ്രൂക മിവക്കേതോ
പുതിയാതാനീയമാനസ്യ”

എന്ന മട്ടിൽ കരിക്കതിയായി മനസ്സില്ലാമനസ്സാട്ട് അവിടെനിന്നും നീണ്ടി. മുഖ്യാട്ടങ്ങൾ ദതിക്കിടക്കിയിൽ ആ ഘവനോധി തീട്ടിട്ടുനോക്കുന്നായി തന്നെ. ഇങ്ങനെ സൗഡിവും തങ്ങൾനിംബു പ്രജ്ഞിപ്പമാക്കിയിൽ നിന്നും കരയുന്നതുവരെ അദ്ദേഹം അനഘാടം പ്രിഞ്ചി വേക്കു നോക്കിനടന്നു. അമൃതവല്ലിയുടെ നേരുങ്ങളോടു എന്നാൽ കലിംഗജ്ഞത്വവിശേഷം ദതിയെ പിഞ്ചത്രകൾ മുഹൂരം പഞ്ചടന്നും ചെയ്തുവരുമ്പോൾ ആ ഘവാവിജ്ഞറു അന്തബ്ലംഗത്തിൽ നിരാദ്ദേശങ്ങളായി മട്ടി. ഈ അവശ്യകളുംജോകാണ്ടുനിന്നു സീമന്തിനി സ്വപ്നവിയുടെ ഭാവങ്ങളാതിൽ ചക്കിതയായി രാജുക്കമാറിയോ” ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“പ്രിയസവി നമ്മക്ക്” അന്തഃപുരത്തിലേക്ക് പോകുന്നതോടു കൂടം ഇവിടെ കടന്നിട്ട് ഏറ്റവേറും ആയജ്ഞാ”.

അമൃതവല്ലി ചിന്താമന്നയായി നിന്നൊല്ലാതെ ഉത്തരമാണും പരഞ്ഞതില്ലോ. അവർഖി സീമന്തിനിയുടെ വാക്കുകളും കെട്ടില്ലെന്നു തോന്തിക്കുന്നമട്ടിൽ നിങ്ങളും യായി നിന്നു. രാജുക്കമാറിയുടെ ചിന്താപാരവല്ലത്തിനുള്ള ഫേതു എന്തെന്നറിഞ്ഞതിനും സീമന്തിനി സ്വാന്തനംസ്പരിത്തിൽ സവിയോടു” ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“പ്രാണസവി, എന്താണിങ്ങനെ മെഴുനും അവലും ഷാച്ചു നിശ്ചിന്നതു്”? ഭവതിയുടെ ഏതൊഴിഞ്ഞതുനും നിര വോറാൻ സദാ സന്നദ്ധയായിരിഞ്ഞു ഇംഗ്ലീഷ് സീമന്തിനി

യുള്ളപ്പാർ ഭവതി ഇങ്ങനെ നിരാദ്ദേശമുതൽത്തിൽ മഴ
കവാൾ എന്തവകാരമാണെങ്കിൽ. തോഴിയുടെ ഇംഗ്ലിഷ്
എന്തെന്നുപറയു. അതു സാധിക്കാൻ ഈ ഭാസി ഇീവനെ
പ്രോഥം പരിത്രഖിക്കാൻ മടിക്കുന്നവള്ളു. വരിക നൃജി
അന്തഃപുരത്തിലേജ്ഞ പോകാാ. ഭവതിയുടെ എഡയ
രഹസ്യം അവിടെവച്ച് എന്നോട് പറയു. അതു “എന്തു
തന്നെ ആയാളും സാധിച്ചതരാമെന്നു് എന്നും ഇതാ
വാദാനും ചെയ്യുന്നു”.

ഈ വാക്കെങ്ങുംകൂട്ടി വിശ്രദ്ധയായ അ പരി
ചാരിക റാജുകമാരിയെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു് അന്തഃപുരത്തി
ലേജ്ഞ യാത്രയായി.

മുന്നാമല്ലായം

“സൗംഖ്യമയത്തിനു് അംബുനാഥിക. പകർക്കുടി
കഴിയേണ്ടിയിരുന്നു. ചോളസാമ്പത്തേമന്നും എത്തി
തന്നെറ മണിയരയിലേ പാളിമഞ്ചത്തിൽ കൂനവദന
യായി രൈഖ്യിരുന്നു. മരിയുടെ വാതൽ പെട്ടുനു തുറ
നു് സീമന്തിനി അക്കുളു പ്രവേശിച്ചു് അതുവാല്ലിയുടെ
രൈഖ്യത്തിൽ ചെന്നിരുന്നു. റാജുകമാരി ദീർഘമായി ഒന്ന
നിരപ്പിച്ചു.

“എന്നെൻ്റെ ദൈവമേ, എൻ്റൊരു കമയാണിതു്.
ഇങ്ങനെ ദീർഘനിരപ്പാണു ഷറദ്ധപ്രവിക്കവാൻ എന്നൊ
രു സകടമാണു് ഭവതിയെ പീഡിപ്പിക്കുന്നതു്. എന്നെൻ്റെ

പ്രാണസവിയ്യേ; ഇങ്ങനെ നെടവീഴ്പ്പിടിനാതെന്തിനനു പറയില്ലോ?" എന്ന് അ ചാരിചാരിക ചോദിച്ചു.

അരുത്—“നേരമില്ല സീമന്തിനീ. എന്നാജീ” എന്നോ ഇന്നൊരുസ്പഷ്ട ഒരു ചെറിയ തലവേദനയ്ക്കുടെ ഉപാധിയാണോ; അതേരുച്ചുള്ളൂ.”

സീമ—“പ്രിയതോഴി, ഈ ഒഴിവു് സാധാരണ ഒരു പരിചിതയോട് പറയാൻ കൊള്ളാം. എന്നാൽ പ്രാണ നിർബന്ധിശ്വരമായി ഭവതിയെ സ്നേഹിശ്വര എന്നുണ്ടോ ലുഛു ഒരിറസവിയോട് പറയാവുന്നതല്ല. രാഖുകമാർട്ടിനാം തമിലുള്ള മെത്രി എത്രയോ ദിർഘമായുള്ള നേരം എന്നാണ്. ഭവതിയുടെ റിത്രു സഹചാരിണിയായ എന്നോട് ഈ മറവെന്തിനോ? എന്നാജീ” ഓവിയുടെ സർവ്വരഹസ്യ നേരും അറിവാൻ അവകാശമുണ്ടോ?”

അരുത്—“തോഴി, നിന്റെ ഈ നിഷ്ഠുകമായ ഫ്രേഡ തനിനോ ഞാൻ എങ്ങനെയാണോ” എന്നെന്ന് തുരജ്ഞതെന്തെന്തു പ്രകടിച്ചിക്കേണ്ടതെന്നറിയുന്നില്ലോ.”

സീമ—“എങ്ങിനെയെന്നു ഞാൻ പറയാം. ഭവതി യുടെ അ പ്രചാരണമായ സകടത്തിനുള്ള കാരണം എന്നു അറിയിക്കേക്ക. അതുതന്നെയാണോ” തുരജ്ഞതെന്താപ്രകടനം. എന്നോ തീയുമായ ഒരു സന്താപം ഓവിയുടെ ഏദയതെ കരുളുംബണ്ടുംശും നിശ്ചയമാണോ”. അതെന്നെന്നറി വാൻ ഞാൻ അതുകൂടിക്കുന്നതോ വെറും നീചമായ ഒരു പ്രേരണം കൊണ്ടല്ലോ എന്നെന്ന് പ്രിയതോഴി യരിക്കും. .പത്രക്കാലുമായി ഞാൻ ഓവിയെ സേവിക്കും. ഇതിനിടയിൽ ഒരു നിമിഷനേരമെങ്കിലും ഓവിയുടെ മുവ

മുത്ത് കര പാരവല്ലുത്തിൻറെ നിശ്ചൽപ്പാലും എന്നർക്കണ്ടി കില്ല്. ഇന്നാം അരു എന്നർക്ക് ആല്ലുമായി കണടക്കു്. അരു രഹസ്യം എന്നിക്കരിക്കും വേണം. അതിലേള്ളു വേണിക്ക കഴിവുണ്ടായെങ്കാം. അരു കൊണ്ട് കൊം ഒളിക്കരാതെ എന്നോട് പറയണമെന്ന് എന്നർക്ക് വേതിനോട് ധാചിക്കുന്നു.”

അരു:—“എതാഴി, പുമാ അനാവല്ലുമായ കര സംഗ റിയിൽ തലയിട്ടുതെന്തിരു്. അരു വിഷയം മാററി നമ്മ മരറരേതകില്ലും കാൽത്തെപ്പുറരി പറയാം.”

സീമ:—“അരപ്പോൾ എൻ്റെ സ്നേഹത്തിൽ ഭവ തിക്ക തെള്ളും വിശ്രദാസമില്ല അപ്പേ. അവിടെതെ മുഖ എന്നുതെതെ തപിള്ളിക്കുന്ന അരു ചിന്ത എന്നോട് തുറന്ന പറയുന്നപക്ഷം അതിനൊരു ശമനമണ്ഡാക്കശൻ എന്നിക്ക കഴിയുമെന്നു്. അവിടെതെള്ളു സമാധാനപ്പെടുത്തേം. അപ്പേ, എന്നർക്കും കുറ്റില്ലാത്ത കരവശ്ശുനു് അവിടുന്ന വിചാരിക്കയാണോ?”

അരുത:—“അരപ്പും! അരതൊന്നമല്ല; എൻ്റെ പ്രാണ സവി ദിനാനുക്കവയും ഒരാൽക്കൂടും പ്രേമവും നിരഞ്ഞ. കര മനസ്ത്വിനിയാണെന്നു് എന്നിക്കരിയാം.”

സീമ:—“എന്നാൽ ഭവതിക്കു് എന്നു വിശ്രദി കാമപ്പേരും ദേവിയുടെ രഹസ്യം എന്തുരാനു ആയാൾക്കും അരു് എൻ്റെ പ്രദയത്തിൽ പാവനമായ കര നിഡിപ്പോ ചെ ദോപനം ചെയ്തെപ്പുടം എന്നുള്ളതിരു് എന്നർക്ക് ഉറപ്പു പറയേണ്ടാവാലുമില്ലപ്പേണ്ടു്.”

അമൃതഃ—“സീമന്തിനി, എൻ്റെ പ്രിയസവീ! എന്നതാണ് ഞാൻ ടാറയേണ്ടതെന്നു് എനിക്കെത്തെന്ന അദി ശത്രുക്കും. അകൂട്ടും എനിക്കേ’ ഒരു പരിപ്രേക്ഷയും ഉണ്ടെന്നു പ്രവർത്തിക്കുമെന്നു് എനിക്കേ നിശ്ചയമില്ല. നിങ്ങൾ ഈ നില്ലുമെന്നു കാരണമും—അതു രഹസ്യം തുറന്നപറവാൻ എന്നു ഫ്രൈഡ്രിക്സും. എന്നാൽ എനിക്കേ തെന്നു വള്ളിക്കാൻ, കഴിയുമെന്നു വികാര പഠനം എന്നു—”

സീമ:—“ഹാ! ദേവിജുടെ ഹദയത്തെ നീറുന്ന അതു പരിതാപം അംതിതീയരായ ക്ഷാഖാനാശജ്ഞതിൽ സംശയമില്ല. എങ്കിലും ദേവിയോട് സഹതരം കിക്കാംജ്ഞി അതു മാർഗ്ഗതെ അവിടും” എനിക്കേ കാട്ടിത്തുടനില്ല. രാഖുക്കാരി ഭവതിയുടെ ഈ പെത്തമാററി എററുവും നിശ്ചരമധ്യ ക്ഷാഖാനാശം” അവിടേതെങ്കു തോന്നുന്നില്ലോ? പത്രം സംവത്സരമായി അവിടേതെങ്കു ശ്രദ്ധിക്കുന്ന എനിക്കിനും അവിടേതുക്കും” അപ്രിയമായി ഒരു വാക്കോ കമ്മന്മോ എനിക്കു ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ?”

അമൃതഃ—“പരമാത്മമബ്ദാ നീ പറഞ്ഞതു്. എൻ്റെ ഹദയത്തിനു് ഒരു മഹാഭാരതമായിതീനിനിരിക്കുന്ന അതു സഹാപ്രത്യേക നികേഷപിക്കാൻ സമുച്ചിതമായ ഒരു പാതയുണ്ടാക്കിൽ അതു” നിതന്നെന്നയാണു്.”

സീമ:—“ദേവി,ഭവതി ആരിലെങ്കിലും പ്രണയബു ഭയായിതീനിനിട്ടുണ്ടോ? ചാരമാത്മം തുറന്ന വായും”

അമൃതഃ—“എൻ്റെ പ്രിയസവീ, ഞാൻ പേരുന്ന അതു തീയസന്താരം നിന്നോട് തുറന്നപറവാൻ എനിക്കേ”

എത്രമാതൃം സന്നദ്ധതയിട്ടുണ്ട്’ നിന്തുവിക്കാൻ കഴിക്കയില്ല. നിന്റെ വാജകർശം താപനോദനമായ അതുവിന്റെക്കുള്ളവോലെ എന്റെ പ്രദയ കമലം തനിൽ പ്രസരിഞ്ഞു. നീ പ്രദർശിപ്പിച്ച മുഖമായ ആ അനുരാഗം എനിക്കേ വാഹാമന്ദാചരമായ നിർപ്പതിയും അതുളിയിരിക്കുന്നു. അതേ, ഫൂറുമല്ലാണ്ണുണ്ടായ ഒരു സവിധട പ്രേമം വിലതീരാത്ത ഓരോപൊസ്തതിനു നിംബനമാണ്. എന്നാൽ ഈ സവിധട ഉദാരഭാവത്തിനു പാത്രമായവയെ സംബന്ധിച്ച് ആ മഹാമനസ്പടിനിക്കു ലഭ്യിക്കേണ്ടിവരമല്ലോ എന്നുള്ള പിന്ത എന്ന മുത്രു യഥാക്കിരിക്കുന്നു.”

സീമ:—“എന്തു? ദേവിയെപ്പറ്റി തോൻ ലഭ്യിക്കുയാ അതുണ്ടാവുമോ? ഹാരിതു മുത്തീകരിച്ച എന്റെ പ്രിയ തോഴിയിൽ ആക്ഷതനെ ഒരു പോഷം ആരോഹിക്കാൻ കഴിയും?”

അംഗുതഃ:—“എന്നാൽ പോഷം എന്നുള്ളതു” മാനസം, കായികം എന്നിങ്ങനെ റണ്ടായി വിഭ്രംിക്കുപ്പടാമല്ലോ ഹാ! എതായാലും പോഷത്തെ സമ്മതിക്കാതെ നിപുത്തിയില്ലാത്തതുകൊണ്ട് എന്റെ രഹസ്യത്തെ പുറത്തു പറവാൻ എന്ന പ്രേരിച്ചിട്ടുണ്ട് ആ രൈക്കിയെ തടക്കാൻ എനിക്കു കഴിയുന്നില്ല.

സീമ:—“കും മടിക്കേണ്ട, വേതി യാതൊരു സംശയവും തീടാതെ പറഞ്ഞുകൊള്ളുകയേ വേണ്ടും. അവിടെത്തെ ചിത്രങ്ങൾമത്തെ വാട്ടുണ്ണ താപംനിയെ

എത്തെങ്കിലും വിധാനത്തിൽ പ്രശ്നാന്തരമാക്കബാൻ ഇഷ്ടപ്പെട്ട വർദ്ധണ സാധിക്കുമെങ്കിൽ അതു് ഇവളുടെ ഇടീവിതത്തിൽ എററവും മധ്യരാജാധനമായ ഒരു ഘട്ടമായി ഇവർ കര തും”

അനുതഃ—“പ്രിയപ്പെട്ട സീമന്തിനി, എന്നാൽ മുത്തു് മതിയായ ചാരിത്രം തന്നെയാണോ” നീ അല്ലോ മന്ദിരം സുചിപ്പിച്ചുവള്ളോ. എന്നാൽ നിനക്ക് എന്നെന്നുറി തോന്തിയിട്ടുള്ള ഇന്ത മാനനത്തെ എന്നാൽ ഒരുംതന്നെ “അംഗ ഹിജ്ബില്ലും എന്നുള്ള വസ്തു നീ അറിയുന്നില്ല. കായി കമായ ഏറിയുള്ളി ഒന്നമാതു ചാണം” ചാരിത്രത്തിന്റെ മാനദണ്ഡമെങ്കിൽ എന്നാൽ ചാരിത്രമുള്ളവർ തന്നെ. എന്നാൽ പരിയുള്ളമായ ഒരു ശ്രീരംത്തിൽ ഭജിച്ചു ചൊത്താവു കട്ടിക്കൊണ്ടുട്ടും എന്നാണോ. അതുപോലെതന്നെ അന്തരുഖമായ ഒരു ശ്രീരംത്തിൽ പാവനമായ ചൊത്താവിനും അംഗയൈസ്ഥാനം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നില്ല. കണ്ണകനായ ഒരു വിടന്നാൽ ബൈലെന അപഹരിക്കുന്നുട്ട് ചാരിത്രത്താട്ടുടക്കിയ ഒരു വനിത കായികമായ അന്തരുഖി ഭേദിച്ചു വഞ്ഞകിലും ആത്മനാ പരിയുഖയാണ്”. നേരുമറിച്ചു് അനാസപാദിതരസമായ ചൂമേനിയോട് കൂടിയ ഒരു മഹിളമദനവികാരത്താലും റാഡിലോലതയാലും വെറും ഒരു വേദ്യരാജാണെന്നുള്ളതിൽ സംശയവും ഇല്ല. എന്നെന്ന വാക്കെങ്കിലും സാരം നിനക്കു മനസ്സിലായോ?”

സീമ:—“മനസ്സിലായി, ഓവിയമായി ധാതോര ബന്ധവുമില്ലാത്ത ആല്ലൂത്തിക വാദത്തിലും അബൈശ ഗ്രായത്തിലും അവിടന്നു് സപ്രബുല്ലിയെ സ്ഥാരപ്പുതമാക്കി

യിരിക്കുന്ന എന്ന മനസ്സിലായി. ചാരിത്രം ചില സദിക്കുള്ളിൽ വാദവിഷയമായ ഒരു ഗ്രന്ഥംതന്നെയെന്നാണുള്ളതു പറമാത്മാശാം". എന്നാൽ ഈ "അവിട്ടതെത ബധി കണ്ണത്തെന്നെന്നെന്നാണ് എന്ന് ചോദിക്കുന്നതു". ഭവതി ഇരുപ്പും കല്പകയാണ്. ഇളംവഹമായ യാതാര പ്രണയത്തിലും അവിട്ടിനും ഇതുവരെ ഏതയെത്തെ അദ്ധ്യാഖിട്ടില്ലെങ്കിൽ അവിട്ടിനും അഭ്യന്തരാന്തരായി അറിവില്ല. അങ്ങനെയിരിക്കേ കാര്യക്കാര്യം മാനസികമായോ ഉള്ള കിഞ്ചിത്താനും അവിട്ടാറെ മെത്ത ആരോഗ്യിക്കുന്നുടന്നുമല്ല. പിന്നെ ഈ ദാഹകമുന്നുവരുമ്പോൾ ആവശ്യമെന്നോ?"

അഭ്യന്തരഃ—“സീമന്തിനി, ഇളംവഹമായ പ്രണയനിലൊന്നിലും എന്ന് ഏതയാദ്ധ്യം ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിലും എന്ന് പ്രണയവശയാബന്ധനാജീവി പറമാത്മാനിന്നിനിനും മറ്റൊന്ന് എന്നിക്ക് കഴിവില്ലു.”

സീമ:—“അതെല്ലെങ്കിൽ മനു ചോദിച്ചുതു”. ഭേദവി ഇട പ്രണയത്തിനു പാതമാവാൻ ഭാഗ്യമാണായ അതു പൂര്ണമാരാണോ?”?

അഭ്യന്തരഃ—“ഈ പ്രഭാതത്തിൽ സർവ്വസന്തുഡി പുന്ന പ്രേരണപ്രയഥത്തിൽ ദത്താല്പിച്ച അതു യുവദേശ്യനി ലാശാ” എന്ന് അനുരക്കയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നതു.”

സീമന്തിനി:—(മറ്റഹാസഭാരാട്ട) “അതിനെന്നു”? അവിവാഹിതയായ ഒരു തത്ത്വാജാനക്കുപനായ ഒരു തത്ത്വാജി അനുരക്കയായിത്തീരുക എന്നാണുള്ളതു” സാധാരണമല്ലോ. അതിൽ ഭവതി തന്നതാൻ കററുചേട്ടു ആവാൻ എന്നുള്ളു. അതുകൊണ്ട് ഭവതിയുടെ കാര്യക്കാവും

മാനസികവുമായ പരിഞ്ഞലിജ്ഞ് എന്തു ഹാനിയാണോ സംഭവിക്കാൻ ഇടയ്ക്കൂട്ടു്? ”

അമൃതഃ—“ചാരിത്രത്തിനു ഹാനിയെന്നം ഉണ്ടാക്കാനില്ല. എന്നെന്നു പ്രണയത്തിനു പാതുമായിത്തീർന്നവാവിനെ തോൻ ചരിക്കും. കല്ലറീകർഷക് സമചിതമായ ഒരു ചങ്ങയും അമുഖം. എന്നാൽ എന്നെന്നു സ്ഥിതിയോത്ത് നോക്കരയാണെങ്കിൽ ഈ വിവാഹത്തിൽ അല്ലോ ഒരു വൈഷ്ണവത്തിനിടയില്ല.”

സീമ:—“വൈഷ്ണവം എന്താം?”

അമൃതഃ—“ഒരു മഹാസാമ്രാബുദ്ധത്തിന്റെ അധിപതിയം വിശ്വവിശ്വത്തിനും ഡീരണം ആരാഗം ഉദാരാഗം വിശ്വാനിപുണ്ണം ആയ ചക്രവർത്തിയുടെ മകളാണെന്നാൽ. എന്നാൽ കത്തണാകരൻ പിതാവിന്റെ അന്നേകം സാമനവാരിയും ഒരു ദിവസം ആകുന്നുണ്ട്. അല്ലെന്ന് ഈ വിവാഹകാര്യത്തിൽ വിസമ്മതം ഉണ്ടാവാനെന്നുണ്ടും.”

സീമ:—“ഒരി. ഈ പരിണയകാര്യത്തിൽ ഒവി ഉണ്ടിച്ചുതുപോലെ ഒരു വൈഷ്ണവത്തിനിടയില്ല.” എങ്കിലും തന്റെ പ്രീയചുതിയുടെ ഇംഗിതത്തിനു വിചരിതമായി പ്രവർത്തിപ്പാൻ ചക്രവർത്തി തിരുമന്ത്രക്കാണ്ഡം ദൈർଘ്യപ്പെട്ടുമോ. എതായാലും ഈ കാര്യം വിശ്വയകരമായി അപവസാനിപ്പിക്കാൻ വേണ്ട യത്നം ചെയ്യണം. ഒരു ചക്രവർത്തിയുടെ ഇംഗാന്തസ്ഥാനത്തിനുവേണ്ട യോഗ്യതകൾ കൂടാൻ കത്തണാകരൻ പ്രഭാനം ചെയ്യാൻ രാഖേന്നുക്കൊണ്ടംബേബുരുത്തിനുണ്ടോ?”

അമൃതഃ—“പ്രാണസവി, നിന്റെ വാക്കുകൾ എൻ്റെ പ്രദയത്തിന് അരളുവററ അനുസം തത്ത്വങ്ങളും”。 എതായാലും എൻ്റെ ജീവിതസ്വപ്നപമായി താൻ ആ പുതഞ്ചരതാത്മ വരിച്ചു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. എന്നു പ്രതിബേബ�്യം നേരിട്ടാലും ഇനി കൂടാൻ എൻ്റെ ഭിഡനിശ്ചയത്തിൽ നിന്നും പിശാറാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. പിശാരകയെന്ന ശിള്ളു എന്നാൽ സാലുപ്പുമല്ല. എൻ്റെ പ്രധാനി! എനിക്കുവേണ്ടി ഒരു കാൽം ചെയ്യണം. അംഗോഹത്തെ അരക്കുറ്റ് എന്ന കാണ്ണാനെള്ളു സൗഖ്യത്തും ഉണ്ടാക്കിത്തുറണം.”

സീമഃ—“താൻ എന്താഥാവേണ്ടിള്ളതു്: രാഖേരുകളോ തുംബദേവൻറെ പുത്രിക്ക് തങ്കുണ്ടു് കനകാണാണം; അതിനാൽ എന്നോടൊന്നിച്ചു് ചക്രവർത്തിയുടെ അംഗത്വപൂർണ്ണം വേണ്ടും വരുണ്ണം എന്നു് അംഗോഹത്താട താൻ പോയി പറയട്ടേണ്ടു്”

അമൃതഃ—“അംഗങ്ങെ പറവാൻ നിന്നു മടിയാണെങ്കിൽ എൻ്റെ ഒരു ലേവനം അംഗോഹത്തിന്റെ കയ്യിൽ എത്തിച്ചു...ം മതിി”

സീമഃ—താൻ ദേവിക്കുവേണ്ടി എന്നു ചെയ്യാൻം സന്നദ്ധയാണെന്ന മന്ത്ര പഠിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ടോ. അതുകൊണ്ടു് വേതിലേവനം തയ്യാറാക്കിത്തയ്ക്കു. താൻ സന്ധ്യകഴിഞ്ഞാൻ ഉടൻ തന്നെ പുരബ്രഹ്മം. കാമദൈഖ്യത്തിനു പററിയ അവസ്ഥം രാത്രികാലമാണു്. കത്തണം കരഞ്ഞു സൗഖ്യം ഇവിടെന്നുണ്ടും അക്കാലയള്ളതാണംു്”

അമൃതഃ—നീ എൻ്റെ തോഴിയാണെന്നു് കാണ്വീ ചുങ്കത്തെ പെണ്ണരജ്ഞന്മാരുക്കുണ്ടോ അറിയാം. എന്നു

കൂടാതെ നീ തനിച്ചു് വെള്ളിയിൽ സഞ്ചരിക്കുന്ന പാതിവി ല്ലേനം അവക്ക് നിശ്ചയമണ്ടു്. കൊട്ടാരത്തിൽ പുറത്തി റജുന്നതു് റാജുകീയ പരിബാരത്തോടുകൂടാതെ ഉണ്ടാകും ല്ലേനുള്ള വസ്തുതയും സപ്പവിദിതമാണു്. അങ്ങിനെയി രിക്കേ രാത്രികാലത്തു് ഏകാകിനിയായി സഞ്ചരിക്കുന്ന നിന്നും സംഖ്യയിച്ചു് പമിക്കുവാങ്ങു് എപ്പി മിച്ചുകയും ഉണ്ടാവാൻ സംഗതിയിട്ടു്?"

സീമ:—എന്ന പമിക്കുവാൻ അറിഞ്ഞെങ്കിൽ മാത്ര മല്ലേ അപ്രകാരമാളുള്ള മിച്ചുകയും വകാരേമാളുള്ള. താൻ വേണ്ട ചുന്നയായി പോജ്ജുംമാറ്റാം. അക്കാള്ളുത്തിൽ ദേവിക്കു യാത്രായ രോഗയും വേണം. ദേവാം എഴുത്തു തയ്യാറാക്കി തരികു്"

അമൃതവല്ലി ലേവനും തയ്യാറാക്കാനും എഴുതുന്നു. എന്താണു് എഴുതേണ്ടതെന്നോ എങ്ങനെയാണു് തന്നെ പ്രേമപാത്രത്തെ അഭിസംഖ്യാധനം ചെയ്യേണ്ടതെന്നോ കൈ ശ്രദ്ധാർഥം അവശ്യമാക്കില്ലായിരുന്നു. യാത്രായ പരിചയ വും തുല്യാർത്ഥ കൈ മുഖാവിനു് കൈ കാമലേവനും അയയ്ക്കുന്നതിലുള്ള അനൈശച്ചിത്രത്തെ കാത്തു് അവൾ ചകിതയും ചാജ്ഞാക്കാന്തയും അരയിട്ടുണ്ട്. എക്കിലും താൻ മനസ്സാം വരിച്ചു കൈ പുതയന്നല്ല എഴുതയെന്നുമാണുള്ള. കൈ ഭോധം അവശ്യ ഡെയ്റുള്ളുടെത്താതെയിരുന്നില്ല. കൈ സാകരനെ ഒഴിച്ചു് മരുരാത പുതയ്യനെ മേലിൽ താൻ സ്പീകരിക്കുന്നു പ്രഥമിന്നും ചെയ്യുകഴിഞ്ഞു ആ കലയുവതിക്കു് സംകോച്ചതിനാവകാരേമണ്ണോ? എവ്വാ വിധമായ ചിന്തയാൽ അവൾ സപ്പെടുത്തുന്ന ഡെയ്റു

ദൃപ്താതി. കലംഗനാസ്തിമായും വിനയത്രംട സമ ചിതമായ ഭാഷയിൽ അന്തിമിസ്റ്റപ്രമായ ഒരു ഭവവനം നിർക്കിച്ച് സീമന്തിനിയുടെ കള്ളിൽ എറിപ്പുച്ച.

വിഹ്രപ്പുക്കായ ആ പരിപാരിക വിന്തിക്കായി ഒരു വനത്തെ കള്ളിൽ വാങ്ങി കണ്ണുകരണിന്നള്ളിൽ ദോഹനം ചെയ്യേണ്ണും അന്തവ്യപ്പിയോടിന്നെന അറിയിച്ച്.

“ഭവീ, ഭവതിയുടെ മൂന്നായമായ ഞാഡയെ സാധി ക്കാന്തിനായിട്ടാണ്” എൻ്റെ ഈ പ്രസ്ഥാനം. അതിന് കാമാക്ഷിഭവിയുടെ പരിപ്പുള്ളംമായ അന്താരം എൻ്റെ തുണ്ണയായി നില്ക്കും എന്ന് താൻ നില്ക്കുക്കുമായി കൂടു തുന്ന. വിജയത്തോടകൂടിയപ്പോതെ താൻ മടങ്ങിവക്കു തപ്പി. ഭവീ അല്ലെങ്കിലും ചക്രിതയാകാതെ യെന്തുമവലംബിച്ച് എൻ്റെ പ്രത്യാഗമനത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കുണ്ട്. താൻ വേഗത്തിൽ തിരിച്ചേണ്ടതും.”

ഈ വാക്കുകളോടകൂടി ഉത്തരമയായ ആ പരിപാരിക സപാകിനിയെ . വസ്തിച്ചേണ്ണും അന്തിപ്പരത്തിൽ നിന്നും പുറത്തുകടന്ന് കാഞ്ചീപുരഭൂതത്തിൻ്റെ പുസ്തകാരത്തിൽ എത്തി നിർബംഖായം കോട്ടും വെളിയിൽ ഇരഞ്ഞി.

നാലുമഖ്യായം

നമ്മൾ “ ഈ കാഞ്ചീപുരത്തിലെ രാജുമന്ത്രിരം വിട്ട് കമ്പിംഗ്രേഡാവായ കത്തണാകരൻ്റെ രഹ്യഹർമ്മത്തി വെള്ളുകടക്കാം. രാജുമുക്കലോത്തംഗദേവൻ്റെ അരംമന

യിൽ നിന്നും അരനാഴിക തെങ്ങേംറി വിശ്വലമായ രാജു പാതയുടെ ഇടതുഭാഗത്തായിട്ടാണ് പ്രസ്തുത സേനാനി യുടെ സൈന്യം നിന്നിതന്നെന്ന്. ഈ ഹർമ്മത്തെ അലക റിച്ച് സകല ഉപകരണങ്ങളും അതിൻറെ ഉടമസ്ഥിതിയും സവാരിയും ബഹുമാനിക്കുന്ന പ്രസംഗജ്ഞമാണ്. ഭാഗിക്കയിരിയ അദ്ദേഹം തീപ്പരി തട്ടിൽ തുക്കെടുപ്പിൽനാം. ഇലകു നേരു അലംകരിച്ച യവനികകൾ വിലാസിയിരിയ തുണിതു രണ്ടാംരംഭം നിശ്ചിക്കെടുപ്പാവധാരിയിൽനാം. കലാലിത ചീയും ഫോട്ടിയൂസ് സ്റ്റ്രീസ് പൂരണീയമരങ്ങൾവും ഒരു മായി. ചുമരോട്ടേചേരുന്നിഷ്ടിക്കെടുപ്പുട രണ്ടുവേദികളിൽ രാജുമുചോളാഡേവൻറെയും രാജുരാജുമുചോളാഡേവൻറും കൂടിർക്കുകൊണ്ടാണു പ്രതിമകൾ പ്രതിഷ്ഠിക്കെടുപ്പിൽനാം. ഈ രണ്ടുപ്രതിമകൾക്കും ത്രംകയിലായി സപ്രഭ്രംബ പൂരിയ ഒരു കാമാക്ഷിവിഗ്രഹം കാമപീഠമായി സംകല്പിച്ചെടുപ്പുട ഒരു രജുതവേദികയിൽ സ്ഥാപിതമായി വിളംബി. ഈ വിഗ്രഹത്തിൻറെ കരമിഴികൾ പ്രഭയേറിയ, രണ്ടുമരതകു പച്ചക്കൂളിയിൽനാം.

പ്രസ്തുത കാമാക്ഷിവിഗ്രഹം ഗംഗകാണ്ട ചോളരേ വൻറെ ഒരു പ്രധാനസേനാനിയായിയിൽനാം കരണാക രഞ്ഞറ പിതാവിനു് അരു ചക്രവർത്തി സമ്മാനിച്ചുതുറു. കാഞ്ചിപുരത്തിലേ നഗരദേവതയായമാക്ഷിയെ അദ്ദേഹവാദക്ഷിയോട്ടകൂടി സൈവിച്ചുപോന്ന ഈ സേനാനിസാ പബ്ലോക്കാർ ദത്തമായ ദേവീവിഗ്രഹഭാരത ചോളവൻറെ ത്രിലേ പ്രശ്നാഭാരത രണ്ടു രാജുാധിരാജുവാതുടെ മഹ്യ ത്രിലേ പ്രതിഷ്ഠിച്ചും നിത്യവുംആരധയിച്ചുപോന്നും. പുജ

നത്തിനവകരണങ്ങളായ പാതയെല്ലാം കാഞ്ചനനിൽക്കി തണ്ണേയിരിക്കുന്നു. കുമാഷീദേവിയുടെ കരണാകടാക്ഷ തിന് പാതമായിരിക്കുന്ന് ഈ സേനാനി പല സമരങ്ങൾ മുൻപു പ്രസ്തുതായ വിളുത്യംനേടി ഗംഗകോണം മോളുഡേ വന്നു ആദരംരിനപാതമായി ഭവിച്ച ഒരു മഹാമനസ്സായിരിക്കുന്നു. ഒരു നേതാവെന്നനിലയിൽ മാത്രമല്ല, റാജുതറ്റാജനനനാശനിലയിലും ഇട്ടേഹം രാജുള്ളറ്റം ഗകോണം മോളുഡേ വലംകയ്യായിരിക്കുന്നു. ഈ സൈന്യം ധിപണാട്ടു തിരുവുള്ളതിനു ലക്ഷ്യമായി ഗംഗകോണം മോളുൻ അട്ടേഹത്രെ വണ്ണനാട്ടിലേ സാമനക്കിരിടപ്പതി യായി അഭിഭ്രഷകം ചെയ്തു.

ക്രിസ്ത്യാബ്ദം 1042-ലായിരിക്കുന്ന രാജുള്ളറ്റംഗകോണം, മോളുഡേവൻ ദിവംഗതനായതു്. അതിനാശം ഈ സൈന്യം ധിപണം സംഘാഷ്ടകായ്യുന്നുണ്ടിൽ നിന്നും ടിന് തിരിത്തു് തന്നെ മണ്ണലമായ വണ്ണനാട്ടിനെ മാത്രം ഭരിച്ചുവന്നു. തന്നെ സ്വപ്നക്രിയയുടെ ചരമകാലത്തു് വണ്ണനാട്ടിലേ ഈ സാമനകൾു് അംപത്തു് അംപത്തു് വയസ്യമാത്രം പ്രായ മുണ്ടായിരിക്കുന്നു. അക്കാലത്തു് കരണാകടാക്ഷൻ രണ്ടുവരുള്ളു തിക്കണ്ണിരിക്കുന്നു. ബാലൻ പത്രാഖ്വവയള്ളു ചെന്നേപ്പുംബു് അട്ടേഹത്രിന്നു പിതാവു മരിച്ചു. അങ്ങനെ ബാലു തിരിക്കുത്തന്നെ നമ്മുടെ കമ്മാനായകൾ വണ്ണനാട്ടിനായി പന്നായിരിക്കുന്നു.

ഒന്നരം ഏഴുനാഴികയിരുട്ടി. കലിംഗരാജാവിന്നു രമ്പുഠംഞ്ചത്രിലേ പ്രധാനരാലു ദീപാവലിയാൽ നിതരാം പ്രഭാവൃംഢമായിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ മുഖസേനാനി അത്താഴം

കഴിഞ്ഞു' വിശ്വലമായ ശാലയിൽ പ്രവേശിച്ചു' തന്റെ സംസ്കരിക്കാതുളമായ പത്രങ്ങൾക്കിൽ വിത്രമിക്കൊന്തി തന്നെ. ട്രൗണ്ടേറി എല്ലാം കോൺപ്രാംമികളായി 'മഹാന്മാരിന്റെ മന്ദിരം വിസ്'രുതമായ തള്ളത്തി ലെന്തി അന്നുകബുള്ളംമാർക്കും' ക്ഷുഡാദേവതയെ തുള്ളി രൂപടംതുകയായിരുന്നു.

മദനത്രയോദ്ധാരിയിലേ ശ്രാക്കൻ തന്നെ തന്റെ ശിതളുകിരണ്ണങ്ങളാൽ കയ്യണാകരണസൗധത്തേ യെംത മാക്കി. ഇലക്കന്താളിടെ റൈഡേഷൻിൽകൂടി ആ കിരണ്ണങ്ങളു നീട്ടി കലിംഗഭൂതാവിനെ താഴേഖിക്കുന്നു. ഇതിനിട യിൽ നമ്മൾ' ആ തദ്ദാന്തം ആകുത്തിരെ ഒന്നു സുക്ഷ്മ മായി പരിഞ്ഞായിക്കാം.

, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രായം ഇക്കാലത്തു' മുപ്പു വയസ്സുംടിന്തിരിക്കാം. മദ്ദേശാന്തമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആകാരം ചട്ടുതെക്കിളം സുഖവലമായ അനുംബരത്തോടുകൂടിയതും സുന്ദരവും ചൊടിയുള്ളതും ആയിരുന്നു. ഒരു ബാണംപോലെ ആളുവായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരം യമാത്മത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനുള്ളതിൽ കൂടുതൽ പോകം തോന്തിച്ചു. കടീതടാകതിന്റെ സെപ്പുഫാനിസ്റ്റ് മായ പരിമിതി ആ തദ്ദാന്തം സ്ഥാനങ്ങൾക്കുള്ളതിൽ അധികമായ വൈപുല്യത്തെയും സ്ഥാപിക്കാനു മാത്രക്കാ യോഗ്യമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവധിവാദങ്ങളിൽ ആകുളുവം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമചിതമായ ചന്ദ്രധരണ തന്ത്രം പ്രസ്തുതമായ സൗഖ്യവരത വെളിച്ചുടക്കത്തി. ചക്രവർത്തിയാൽ പത്തുശായ രഥവൈശ്വര അദ്ദേഹ

ത്തിന്റെ സമീപത്തായി ചുമരിയേൽ അടിസ്ഥിക്കേപ്പട്ടി തന്ന.

സേനാനായകനായ കത്താക്കരൻ പ്രതിരുദി അവ യവ സൈംഗ്യവത്താൽ മാത്രമല്ല അരത്തുകരമായ മുഖാവണ്ണത്താലും അനുഗ്രഹിതനായിരുന്നു. അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ വദനബിംബം കലിനതപവിത്രനമായ ചരായ കൊണ്ടും പരിമാണം ശ്രേഷ്ഠമായിരുന്നു. കമാരന്റെ മാഞ്ചപ്പേരും ഉയൻ്ത്രം ഭ്രാന്തം പ്രമാഖ്യവും രോമപ്പുജ്ജ ലവമായിരുന്നു. ഈ അവധിവദ്ദിൽ ധീരതയും ബുദ്ധി തീർജ്ജതയും സമേച്ചിച്ച ഒരു ഉസന്തത ആ മുഖാവിംബ ത്തിനു പ്രദാനം ചെയ്തു. അസാധാരണ വലിസ്ത്രമില്ലാത്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ നീലനയനങ്ങൾ വികാരവിശ്രദ്ധിക്കുന്ന ഇട അങ്ങരതെത അനംസരിച്ച മാറ്റന പ്രഭാപ്രകാശത്താൽ പരിപൂരിതമായിരുന്നു. അതായതു് മുഖാവിംബമായ ശാന്തരസനതയും തീർജ്ജമായ രോഷാനല ഇപ്പാലയേയും മുദയക്കൊണ്ടാലുതും പ്രദർശിപ്പിക്കാൻ ആ ഗോഡു നേരിൽക്കു കഴിയും എന്ന സാരം വകുമാക്കട്ട അനവള്ളവും അംത്രത്രിമരമണിയവുമായിരുന്നു. അധികാരിയും വികസിക്കേണ്ടി ദിനയവള്ളുമായ രദനപംക്രിയെ അവ വാഴമാക്കിചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കേരം അതികൃഷ്ണ മായിരുന്നു. എന്നാൽ സപ്രഭാവേനയും തിളക്കവും അതിന്റെ ഇതരഗ്രാണങ്ങളിൽ ഒന്നായി രണ്ടിക്കേപ്പട്ടാം. പ്രതിരുദി അരാളമായ ഈ കേരസമുഹം ആ തത്താവളിനു രഹിനാളിത്തിന്റെ പശ്ചാദ്ദാഗത്തിനു് രഹിംകാരമായി കിടന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരവള്ളും കാണ്ണപ്രധാനം

ഗൈശരംഗം സമേളിച്ച നോയിതന്ന. യവാദും കുഞ്ഞാറുന്ന അത്യതിന്ന എക്കിലും കത്തണാകരൻറെ അരകാരം അതിൽ കലന്നിതന്ന ഒരു ഭജാണിലുത്തെ പ്രത്യക്ഷം മാക്കി. ചുതകിപ്പിരക്കാണൊക്കിയെടുറവും ഉന്നതമായ് ഒരു പദവിയിലേജ്ജ് "സ്പയം അരുരാഹണം ചെള്ളാന്ത കന്ന എഡയവും ബുദ്ധിയും ചെയ്ത്തവും സ്ഥിരോത്സാഹവും ആ തങ്ങാനിൽ തെളിത്തെ കാണുപ്പട്ട.

സമയം ചന്ദ്രികാധിവാദമായ റാത്രികാലമാണെന്ന. നാം മനു ചരിത്രവല്ലോ. കാര്യിൽ ഒരു ഭാണ്ഡാവുംഎടുത്തി ചൊണ്ടു് മുട്ടപടത്താൽ തുപാമരിച്ച ഒരാൾ കത്തണാകരണം ചെയ്തിന്നീൻറെ പ്രാരംഭഭേദത്തെ ധാതാരം പ്രതി വാന്നിവും കൂടംതെ തരണംചെയ്തു് നേരു മാളികയിലേജ്ജ് നടന്ന. പ്രാരംഭത്തിൽ കാവർന്നിന്നിതന്ന ഭേദപ്പോലും അയാളോട് ഒക്കാരം മിണ്ണിയില്ലോ. ഹർമ്മത്തിലേ വിശ്വല മണ്ണപത്തിൽ പ്രവേശിച്ച നിമിഷത്തിൽ ആ തുപം നീചോളം മാറ്റി നഞ്ഞുടെ യുവസാമന്തൻറെ മുന്പിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പട്ട.

വിചാരിച്ചിരിക്കാതെ തന്നീൻ മുന്പിൽ അവിർബ്ബ വിച്ചു് ആ തുപത്തെ കത്തണാകരൻതുഖയോടെ ഒന്നാപരി ശ്രോധിച്ചു് അതു് ഒരു യുവതിയായിതന്ന. അവളാണെന്ന റിവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒട്ടംതന്ന വിഷമമുണ്ടായില്ലോ. അരമന്നയുടെ ചുപ്പച്ചാരത്തിലെ മാളികയിൽ അന്നകാല തുതു് രാളിപുത്രിയുടൊരുമായിച്ചു താൻ കണ്ണ കുമാരിയാണു് തന്നീൻ മുന്പിൽ നിന്തുക്കണ്ണതെന്നു് കത്തണാകരൻ മനസ്സിലുണ്ടാക്കി. യുവതികൾക്കു സമ്മാരയോലുമല്ലാത്ത ആ

നിശ്ചവേദയിൽ എകാക്കിനിയായി തന്നെ സമീപിച്ച അത് തങ്ങാണി എന്തോ ഗൈഡവമേറിയ ഒരു സംഖ്യാശാഖയാണ് കൊണ്ട് “പുരോപ്പട്ടിരിക്കയാണെന്നു” അഭ്രേഹം നിശ്ചയിച്ചു. കത്തണാകരൻ അത്രാദരംതോടുകൂടി അവശ്വി സ്ഥികരിച്ചു സെഞ്ചയത്തിന്റെ രണ്ടാംനിലയിലുള്ളതന്റെ സ്വകാര്യം മറിയില്ലെങ്കിൽ കൊണ്ടുപോയി. അവിടെ പ്രവേശിച്ചു കവാടം ബന്ധിച്ചുണ്ടോ അഭ്രേഹം അവർക്കു സമുച്ചിതമായ ഒരാസനു നൽകിയിത്തതി മരുന്നാനിൽ താഴം ഇതുണ്ട്. അതുതന്നു ബാലിക അത്രവല്ലിയുടെ സവിയായ സീമന്തിനിയാണെന്നു” വായനക്കാർ ഉംഗിച്ചിരിക്കുമ്പോൾ. രണ്ടുപേരും പീഠങ്ങളിൽ ഉപവേശിച്ചുണ്ടോ കത്തണാകരൻ അത്രാദരംതോടെ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“രിക്കൽ മാത്രമേ കണ്ടിട്ടാണെങ്കിലും വെതിചക്കുവത്തി തിരമന്നല്ലിലേ പുതിയുടെ തോഴിയാണെന്നു” എന്നർ മന്നല്ലിലാക്കി. ഈ രാത്രിയിൽ ഇങ്ങനൊട്ട് പുരോപ്പട്ട വാദണ്ടായ കാരണം എന്തോ?”

സീമന്തിനിയുടെ അധിരപ്പടത്തിൽ ഒരു ചെറുപുഞ്ചി കളിയാട്ടി നിമിഷത്തിനാളുണ്ടിൽ മരഞ്ഞു. അവളുടെ ദിവം പീണ്ടും കാപ്പം ഗൈഡവരവരംസത്തെ കണ്ണാണ്ട്” അവർ വിനിതയായി ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“രാജുക്കമാരിയുടെ കല്പനപ്രകാരമാണു” എന്നർ വന്നിക്കണ്ണതു. അദ്ദേഹം കൂടാതെ ഒരാളിനെ അകത്തുകടത്തിയതിനു” പ്രാകാരദ്ദംതതിൽ ഓവൽ നിക്കണ്ണ ദുരന്തം അവിടുന്ന കററപ്പട്ടത്തുകയില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. കാലേഷ്ട്രക്കിയിലും ഏഴ്'പ്രാംസരിച്ചാണു” എന്നൽ പ്രതിബന്ധിച്ചു.

ന്യം കൂടാതെ സൗഡിവള്ളൂട്ടിലെ പ്രവേശനപ്രാരം കടക്കാവന്നതു്. ഇതിൽ രാജുകമാറിയുടെ സ്വാധീനങ്ങൾ മനിച്ചു നിന്നു പ്രവർത്തിച്ചിട്ടിണ്ടു അവിട്ടു് മനസ്സിലും കണ്ണം.”

കത:—“ഭവതി അനുതവല്ലീഡോവിയുടെ സവിയാണൊള്ളു ഒരു സംഗതികൊണ്ടുതന്നെ ദ്രാരകഷി അപ്പരാധിയല്ലെന്നും ഉറച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇനി അക്കാൻ തുടർത്തെ സംബന്ധിച്ചു് ഒന്നും പറയണമെന്നില്ല. വന്ന കാര്യം എന്നാണൊന്നു് പിരാദമാക്കുന്നേയേണ്ടു്.”

സീമ:—“ഈ പ്രഭാതരഹിത അരമനയുടെ ഘുർവ്വം ദായത്തുള്ള വീമിക്കിൽ വച്ചുണ്ടായ ദ്രാദ്ധയുംവേള യിൽ രാജുകമാറിക്കു് അവിട്ടെത്തെ കാണ്ണാൻ സംഗതി യായി എന്നാളും വസ്തുത അവിട്ടെത്തും അറിയാവുന്ന അനാഥല്ലോ. മുഖ്യത്തിൽ വിള്ളയം ചരിച്ചു് അവിട്ടു് റംഗത്തിൽനിന്നും മറഞ്ഞതിൽപ്പിനെന്ന രാജുകമാറിക്കു് ദാലസ്സുത്തിന്റെ ചരായ തുടങ്ങി. ഇടക്കുതന്നെ തോൻ തിരുമെന്നിയ അന്തഃപുരത്തിലേയ്ക്കു കൂട്ടികൊണ്ടുപോയി. അന്തഃപുരത്തിൽ കടന്നിട്ടും കമാറി അംസപ്രസ്ഥയായി പള്ളിമഞ്ചെത്തെത്തെ അഭ്യന്തരം പ്രാവിച്ചുതേരുയ്ക്കു്. ആലസ്സ കാരണമെന്തെന്നു് തോൻ നിർബന്ധിച്ചു് ചോദിച്ചു്. വളരെ പണിഞ്ചുട്ടുക്കേശം അവിട്ടെത്തെ കൊക്കാണണമെന്നാണു് രാജുകമാറി അതുംബുചുംഫുംതു്. തിരുമെന്നിയുടെ ഒരു തിരുവെഴുതേതാടക്കുടിയാണു തോൻ ഇത്തോർജ്ജം ഇവിടെ സന്നിഹിതയായിരിക്കുന്നതു്.”

ഈ വാക്കേക്കളോടകൂടി സീമന്തിനി തന്റെ കമ്പുക തതിനാളുള്ളിൽ ശ്രോപനം ചെയ്തിരുന്ന ലേവനും പുരത്തെ

ചത്രത്തു ആദരണ്ടോടെ കത്തണാക്കരൻറെ കഴുതിൽ കൊടുത്തു. ആ തത്തണൻ വിനീതനായി എഴുത്തു കഴുതിൽ വാങ്ങി വായിച്ചു. ലേവന്നതിലെ ഓരോവരി വായിക്കണ്ടേതാണ് ആ അർഭസേനനിയുടെ മുഖത്തിൽ ഓരോ സ്നേഹിതന്മാർ പുതുക്കണ്ടു മറഞ്ഞു. ലേവന്നപഠനം അവസാനിച്ചു ഫേഡം അദ്ദേഹം സ്നേഹവദനനായി ഇന്തനെ പറഞ്ഞു:

“മാനേ, രാജുക്കമാരി തിരക്കന്നല്ലിപ്പേക്കളുന്നയിൽ രിച്ചു് അന്തിപ്പുരത്തിലേജ്ജു വരികയെന്നാളുടുകാണ്റും അത്രുന്നം ആരപ്പത് ക്രമാശാനന്നാളുണ്ടു് എന്നാൽ പ്രത്യേകിച്ചു പറയണമെന്നില്ലപ്പോ. വിശ്വേപകവീരനം മഹാ പ്രത്യാവശ്യാലിയുമായ രാജേന്ദ്രക്കലോത്തംഗങ്ങളെ വെന്നു പുതിയുടെ അന്തിപ്പുരത്തിൽ കടക്കവാൻ ദൈർഘ്യപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു ധ്വനിയിൽ അവാവിഞ്ഞുന്ന അന്തിപ്പുരവെന്നു ഫേഡമേ അറിവാൻ നിവൃത്തിയുള്ളൂ. രാജുക്കമാരിഒ” എന്നിൽ തോന്തിയിട്ടുള്ള കാത്തണ്ണുത്തിനു് എന്നാൽ ഒട്ടം തന്നെ അഫനല്ലുക്കിലും അതു് എൻ്നു ഇന്നിവിത്തിൽ എന്നിക്കണ്ണാക്കായുന്ന ഏററവും വലിയ ഭാഗമാണു്. ചക്രവർത്തി തിരമെന്നിയുടെ ക്ലുന്കുടാതെ രാജുക്കമാരി തിൽ നിന്നും എന്തെങ്കിലും പാരിതോഷികം വാങ്ങുന്നതു് വിഹിതമാക്കുമോ എന്ന എന്നാൽ സംശയിക്കുന്നു. പോരകിൽ ഇം രാത്രികാലത്തു് ഒരു ചുത്തശ്ശനായ എന്നിക്കു് കല്യാംതിപ്പുരത്തിൽ പ്രവേശനംതന്നെ ലഭിക്കവാൻ മാർഗ്ഗ മണ്ണേഡാ?” “എൻ്നു വസതിയിലേക്കുക്കുവാനാളും വഴി ഇം സദ്വാദവും കൊണ്ടുവന്നു എൻ്നു. തോഴിയായ സീമന്തിനി കാട്ടിത്തും. അവളുടെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം

അറവാഴ്ചക്കുത്തുകാണ്ട് “സപ്പലുതിവെന്നുദ്ദേശം ഒഴികൊം. അവരെ ചുണ്ണമായി വിശ്വസിക്കുന്നതിൽ യാതൊരു ഹനിയും നേരിട്ടുമല്ല” എന്നാണ് “രാഖുകമരിയുടെ തിരുവഴിയിൽ കാണുന്നതു്. ഇതുകൊണ്ട് എന്നും ഭവതിയെ മുക്കായി അറവാഴ്ചക്കുമെന്നാണോ അറബ മഹിക്കേണ്ടതു്? അപതിക്ഷൃംഗത്തിലേ പ്രാരംകൾ എന്നു ത ടക്കുകയില്ലോ. ഭവതിയോടൊക്കമിച്ച വത്സ എന്നിൽ നാലും പ്രത്യഷ്ഠായ എന്നു ഈ അംസമായത്തിൽ അരാമന തിൽ പ്രത്രുകിച്ചും കാളുകാന്തിക്ഷൃംഗത്തിൽ കടത്തി വിടമോ?

സീറ:—“അവിടതെത്തു് ഈ കാഞ്ഞത്തിൽയാതൊരു അംഗൂഢിങ്കുള്ളും അവാക്കാരകില്ലോ. അപതിക്ഷൃംഗത്തിൽ കടക്കവാൻ സുധിക്കമോ എന്നും ചോദ്യംരിനു് ഒരു തിച്ചുഡണഭക്കുന്നതു് എന്നു സംബന്ധിച്ചു ഒരു ചുമതലയാണോ. അതിൽ അവിടതെ ബഹുമുഖ്യത്തുവാൻ എന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ലോ. തുമലസംഗ്രാമത്തിൽ ഒരു മഹാജന തന്റെ അജ്ഞക്കാണ്ട് നയിക്കുന്ന അവിടനുള്ളൂർ ചേരുണ്ടായും ഒന്നമാത്രമാണോ. അതായതു് അപ്പറേതതെത്തു് എന്നും നിർണ്ണയമുണ്ടാണോ. അതുകൊണ്ടും നടക്കണം അങ്ഗുയുള്ളൂണ്ടോ.”

ബുദ്ധിമതിയും നിപുണയമായ ഈ പരിചാരികയുടെ വാക്കുകൾ ആരു തങ്ങാനിൽ പരിപുണ്ണമായ ഒരു വിശ്വാസത്തെ ഉള്ളവാക്കി. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.

“ഭവതിയുടെ ഏതു നിർണ്ണയത്തെയും അരബ്യുക്കബന്ന് എന്നും സന്നദ്ധനാണോ. സങ്കേതചം തുടാതെ പറഞ്ഞുകൊള്ളുകയുംവേണ്ടോ.”

സീമ:—“അത്രമായി അവിട്ടും” എന്ന് കൊണ്ട്
വനിരിക്കുന്ന മുഖ്യമാർഗ്ഗം ധരിക്കുന്നും ഒരു ശ്രീയ
എവഞ്ഞത്തിൽ അവിട്ടതെത അറഞ്ഞിപ്പുരത്തിവേശ കൊ
ണ്ട് പ്രേക്ഷവാനാണ് എന്ന് വിചാരിക്കുന്നതു്. അതു
വല്ലിവേബിയുടെ സവിയായ എന്നെങ്ങം എൻ്റെ കൂട്ടകാരി
യെയും സംബന്ധിച്ചു് പാരബ്രഹ്മം” യാതെങ്കും സംശ
യവും ഉണ്ടാകയില്ല. നിർബന്ധം നമ്മൾ “അറഞ്ഞിപ്പുര
ത്തിൽ കടന്ന പ്രേക്ഷകാം. എന്ന് എൻ്റെ ഒരു കൂട്ടകാരി
യുമായി തിരിച്ചു വരുമെന്നു്” അംഗ്ഞിപ്പുരത്തിലേ രക്ഷി
ടേനെ യരിപ്പിച്ചിട്ടുമണ്ടു്.”

കയണ്ണാകരൻ രേക്ഷരം മിണ്ണാതെ സീമന്തിനിയുടെ
നിർദ്ദേശമനസ്സരിച്ചു് ശ്രീവേഷം ധരിച്ചു് വേഷവിധാന
ത്വിനവേണ്ട സഹായം അരു യുവതിയിൽനിന്നുണ്ടായി. വേഷം
കെട്ടിക്കഴിത്തു നോക്കിയേറ്റപ്പാം അതി സൂചരി
യായ ഒരു തത്ത്വി തന്റെ മുഖിൽ നില്ക്കുന്നതുകണ്ടു്
സീമന്തിനി അദ്ദേഹപരവരയായി. കയണ്ണാകരൻ
തന്റെ വേഷപ്പുകൾക്കുരെ ഓത്തു് ഒന്നു പുതുവിരിക്കുംണ്ടു.

അറഞ്ഞിപ്പുരത്തിന്റെ പുരത്തിറങ്കി സൈംഗയവും
പുലിയേ നിന്നുമനാദ്യപാരം കടന്നു്. അല്ലെങ്കിൽ
അരമന്നയിലേ അറഞ്ഞിപ്പുരവാതലിൽ എത്തി. പാരാധ
ടേൻ യാതെപത്ര സംശയവും കൂടാതെ അവക്ക് വഴിമാറി
ക്കൊടുത്തു. അവർ അകത്തു കടന്നു് അനേകം മറികളും
ഇടനാഴികളും ഗ്രഡമാർജ്ജങ്ങളും തരണം ചെയ്തുവേണ്ട
അരമന്നയിലെ വടക്കേ മതിൽക്കെട്ടിന്നുമീച്ചതുചെന്ന
ചേന്നു. ആ മതിലോട് ചേത്തു മാടിപ്പിക്കുത്തുട്ടിരുന്ന

സാമാന്യം വലുതായ ഒരു വാതക തുറന്ന് അവർ ഒരു പുറേതാട്ടത്തിന്റെ അതിത്തിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

അരവപാം അലിസ്റ്ററാ.

സുഖവേഷം രിഡായ കത്തണാകരൻ പ്രവേശിച്ചു എ ഉള്ളാനം ചണ്ണന്തീതമാകാവള്ളും മനോഹരമായിരുന്നു. സുരഭിലവും നമ്പനാനങ്കരച്ചുമായ നിരവധി കാഴുമങ്ങൾ പുരുഷരുടെ പുശ്ചടിത്തക്കൾ ഇടയിടെവ രക്ഷാത്മകളാൽ പേര്തിരിക്കപ്പെട്ടു പുത്തിദണ്ഡവും കുത്രി മവുമായ രാമണീയക്ക്രമം മനസ്സും നസ്തിത്തായ സമേച്ചിച്ചു അനുവദ്ധമായ ഒരു സൗഖ്യമാവിരേഖയേൽ പ്രസ്‌പച്ച മാക്കി. ചീനമല്ലിൽ ചെങ്കു പുശ്ചടിലവരങ്ങൾ കാഴുമസം പുണ്ണങ്ങളായി പ്രവേശിച്ചു. സുരഭിലുംനിരഞ്ഞ അനാവധി സ്‌ഫടികകലാങ്ങളിലും എ ഉള്ളാന ഭൂമിയെ അലംകരിച്ചിരുന്നു. എവിടെ നോക്കിയാലും സ്‌ഫടികയാ രാധാന്തരങ്ങൾ ഭൂലഗനിർദ്ദേശരങ്ങളും വമിച്ചുകൊണ്ടു പണ്ണുന്ന പരാമാനന രീതിയുംനാക്കിച്ചുപ്പറ്റിരുന്നു. പുശ്ചങ്ങളുടെ യും സുരഭിലുംനത്തിന്റെയും പരിമുള്ള വായുമണ്ണഘടനയിൽ സംകുമിച്ചും എ നിശ്ചക്രപരിസരത്തെ ആന്തരംസദായ കമാക്കിച്ചേരുതു. വാച്ചിത്രവും മോഹനവുമായ പക്ഷപുട്ട ഓരോടുടക്കിയ പല്ലാതി പക്ഷികൾ മരക്കൊണ്ടുകളിച്ചും ഉയൻവേദികളിലും മട്ടിപ്പിക്കപ്പെട്ടു എന്നുരങ്ങളിൽ

ശ്രദ്ധനും ഉന്നതമുന്നോടുകൂടിയ ശാസ്ത്രത്തെ വഞ്ചിച്ചു. സുഖ റിഫർത്തണ്ടുടെ കണ്ണാഡിൽ ധരിക്കുന്നവയോട് തല്ലുമായ സുവർണ്ണ ത്രാവലകളും ബഹുമായ പാദയുമന്ത്രം തുടക്കിയ പേപകിളികൾ ചായാ ചിട്ടിളിച്ചുതും അനുഭാവത്തിൽ കഥാപ്രസാദരേഖകൊണ്ടല്ലാതുവുമായ മലനുകരണത ദശയിൽ അഭ്യംകരിച്ചു! തന്നു. മലനുകരണം ഉണ്ടായ നാ രംഗങ്ങളിൽ ഒധിമതതകളും ആ കൂമവാടിയിൽ സക്കി ക്ഷീണിക്കുന്നതിനാണെന്നും. മായും മേരിലു കാനികൾ നിര തെരു മുന്തിരിവാളുടീകൾ അവയുടെ നിരവധി മുളംശാഖകളും കൂടുതലിനിലും പടന്നകയറി അവയുടെ രാസ്യങ്ങൾ മുളുക്കുന്നും മായി ആവാം എന്ന ചെള്ള കിടന്നിതനു. പാ ശാത്രുരാജുങ്ങളിലെ അതിവിരിച്ചാണും സ്വന്നം കൂടാരാലുകളും പോലും അർഥത്തുടർന്നു ഒരു തരം കൊഴനു. അവിടെനും പ്രകീണ്ണങ്ങളായികാണും. കീ ത്തിരു ദിയ പനിനീംചെന്നുകളും വിടന്ന് പ്രതുരാ മായി നിബബുമായി നിന്നിതനു ഒരു വലീന്മാരത്തി നാളും സുഖലൂഢമായ ഒരതരം ഭാതവിശ്രദ്ധത്താൽ നി ന്തിരമായി മുകളിമലവച്ചിതമായുള്ളതെ ചെറ്റിയമേശ ആട്ടേമരംഗിമവണ്ണങ്ങളാൽ നിരമാക്കുന്നും മധുരപാ നീയങ്ങൾനിന്നിരുന്നു ചഷകളും ചീകത്താലങ്ങളിൽ നിരച്ച പാലതരം പഴങ്ങളും അലപ്പുപങ്ങളും കാണികളുടെ രസജ്ഞ കളും പ്രഭലഭിച്ചിക്കുമാറും വള്ളപ്പെട്ടിതനു.

ഈ റംഗത്തിന്റെ രാമണീയകത്തെ അതിശയി കാൻ മരുംഗം തന്നെ രൈതമായിതന്നില്ല. ഇവിടെ ജൂഡു പ്രഭവന്നമായും ആധിവാരംസമേതം അഭ്യംകരിക്ക

ഹൈക്ക അരമനയുടെ അന്തംഗത്തുനിന്നുയിൽനാം എങ്കിലും കത്രിബാകരബൾ പാദങ്ങൾ മുവേരുന്നപൊരം കടന്ന് കവാടങ്ങൾ ബന്ധിക്കുമ്പുട്ട് നിമിഷത്തിൽ താൻ ഒരു മായാലോകത്തിലോ സ്വന്ത്രത്തിൽ തന്നേയോ ആണോ കടന്നിരിക്കുന്നതെന്നു അഭ്യേഷത്തിനുതോന്തി. അതു ചുണ്ടോട്ടും ബലമേറിയ പ്രകാരത്താൽ ചുറരഹൈക്കിൽനാം. എന്നാൽ ഇതു മഹാഭരതമുന്നേള്ളായ മുക്കണ്ണമായി മറിഞ്ഞുമ്പുട്ടിൽനാം. അതിനാൽ അതിസ്മരജ്ഞമായ ഒരു പരിശോധനയ്ക്കും ശ്രദ്ധാരതും ഉത്തരവാന്തിനുവും അതിൽനിന്നും മതിലുണ്ടെന്നു നിശ്ചയിക്കാൻ കാണിക്കില്ലോ കഴിഞ്ഞതില്ല.

ഈ വിധം പാതമിവമായ സ്വന്ത്രത്തിൽ താൻനില്ലെന്നതായിട്ടാണോ കത്രിബാകരൾ കണ്ടതും. മുകളിലേജ്ഞുനോ കിരയൈപ്പാർ സ്വന്ത്രസംബന്ധിയായ ആ വിതാനം നിരവധി തേജ്ജു:ചുണ്ണങ്ങേംടക്കി കാണുമ്പുട്ടിൽനില്ലെങ്കിൽ താൻ അമരലോകത്തേക്കു തന്നെ ഇയർത്തപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതായി അഭ്യേഷം വിപ്രസിക്കുമായിരുന്നു. അല്ലെന്നരത്നയ്ക്കും അതു തത്രണൻ ആനന്ദകരമായ ഒരു സംശോന്തിയിലാണോ കവാടത്തിനാരികെ തന്നെ നിന്നുപോയി. അതിമരംമായ ഒരു ചലനത്താലോ സംശോന്തിസംഭ്രംതമായ ഒരു വാക്കിനാലോ നിശ്ചാസത്താലോ ഒരു കുഞ്ഞത്തിൽ ചീതറി ദ്രോക്കരിയുന്ന ഒരു സ്വപ്നത്തിൽ താൻ താനോലിക്കുമ്പുട്ടുകയാണെന്നും' അഭ്യേഷത്തിനു തോന്തി. ഒടവിൽ ഈ കിംഗ്ഫുഡ് എഴും ധാമാത്മ്രത്തെസ്തുറരിയും ഒരു ബോധം അഭ്യേഷത്തിനും അന്തരാഹത്തിൽ അങ്ങരിച്ചു. തത്ത

മലമായി പുന്നൂലിപിച്ച തന്റെതേരാട്ടം എന്നാൽ പരമാനന്ദമനായ എഴയതേരാട്ടംകൂടി ആ തദ്ദണൻ ആരാമമല്ലെന്തിലെ ചരൽപ്പാതയിൽക്കൂടി മദമന്ദം നടന്നതുണ്ടി. സീമനിന്! നിറ്റിബുധയായി അദ്ദേഹത്വത്വം അനംഗമിച്ചതെങ്ങളും.

ക്രിശ്നപരബ്രഹ്മ മെല്ലെ മെല്ലെ നടന്ന്. മധുരപേരു തുള്ളിം ക്രൈസ്തവത്തുള്ളിം നിറച്ചവജ്ഞാനപ്പട്ടിതന്നു ആ പബ്ലീസഭനു തിലേക്ക് അദ്ദേഹത്വത്വം ഒളിനോട്ടം ഇടയ്ക്കിടെ പതിനേതു. എന്നതനാൽ ,അതിസൂക്ഷ്മമായ ഒരു വസ്തു പിന്നെപ്പുണ്ടോ വിശദമാക്കുവാൻ തക്കവേണ്ടും അതു പ്രസന്നമായിതന്നു ചാറ്റിക്കാണുവരമായ ആ നിരോക്കാലം, തന്നെ ഉന്നതാരാമം അനംഗമിക്കുന്ന എന്നാളും ഒരു വോധംപോലും അദ്ദേഹാതിശ്വരം എഴയത്വത്വത്വം അണ്ണ മിച്ചു. ,താൻ ഏകനായി ആ സ്ക്രിപ്റ്റത്വത്വം സഖവി കുന്ന എന്നതനെ അദ്ദേഹത്വിനു തോന്തി. അദ്ദേഹം ചക്രിതനാകാത്തെ മുന്നോട്ടപോയി. ക്രമാർക്ക് അത്തുതപ്പര വശനായി തീനിനിരിക്കുന്ന എന്നാളും പരമാത്മം മനസ്സിലാക്കിയ സീമനിനിന് അദ്ദേഹത്വത്വം ഭാവനാഗതിയ്ക്കു വിസ്തിംവതത്തുവാൻ മുതിന്നിന്തെയില്ല. ഇന്ത്യനെ തെന്നാഴിക്കുന്നു കഴിനേതു; എക്കിലും ക്രിശ്നപരബ്രഹ്മ ആ സമയം ഒരു നിന്മിഷംപോലെ ഭോന്തി; എന്നതനാൽ താൻറെ പുരോഗതിയിൽ ഓരോപാദം വയ്ക്കുവോഴും അദ്ദേഹത്വത്വത്വം കുതകരമായ ഒരു പുതിയകാഴ്ച അദ്ദേഹത്വത്വത്വം വീക്ഷണ പഠിക്കുവേം ആകർഷിച്ചു എഴയത്വത്വം മയകൾ. പണ്ഡിതാർക്കൾ കണ്ണിട്ടിപ്പാതത്തും പേരറിഞ്ഞതുടക്കാശത്തുമായ പുഷ്പങ്ങളം

ഭാരതവണ്ണയത്രിലെ വിശിഷ്ടാദ്ധ്യാനങ്ങളിലെങ്കം താന്നെ
അറിയപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത അപ്പുവ്വിപകപ്പങ്ങൾ കുർക്കുന്നലു
ത്രിന്ദര പരമമാത്രകയെ പ്രസ്തുതമാക്കുന്ന ചാഖക്കങ്ങളും
പ്രതിക്രികളും എന്നവേണ്ട എഴുയാവർഖകങ്ങളായ മററന
വധി, വസ്തുക്കളും നിരന്തര ആ മനോഹരങ്ങളായത്രിൽ
കൂടി അഭ്യർഥം ഒരു സപ്തപ്പത്രിലെന്ന പോലെ തന്നീൻ
ശത്രിയെ തുടന്ന്.

താമസിയാതെതന്നെ പ്രശ്നത്രസൗഖ്യരമായ ഒരു
സംഗ്രീതയിൽ അഭ്യർഥത്രിന്ദര ശ്രോതൃപാരതി
ഡേക്ക് മുഖ്യലഗതിയായി പ്രസ്തുപ്പണം ചെയ്യാൻ ആരം
ഭിച്ചു. ഈ ഗീതയപനി ആദ്ധ്യം വളരെ മദ്ധമായി അപ്പുജ്ജീ
മായി ഉയന്ന് ആ തത്ത്വന്ദര ചിന്താശത്രിയെ
ബന്ധിച്ചു "അഭ്യർഥനേരതേജ്ജു" അഭ്യർഥത്രിന്ദര ചലന
തെയ്യം ദോധിച്ചു. സുരഭിചമായ വായു സ്വന്തിതമായി
അംബവരമണ്ണയലത്രിലേ ദോഷങ്ങളെ വഹിച്ചുകൊണ്ട്
തന്നീൻ നാലുപാട്ടം "സഖവരിക്കുന്നതുപോലെ കുമാരൻ
തോന്തി. എന്നാൽ ആ സംഗ്രീതം കുറേമണ സ്വപ്പുജ്ജമായി
തീന്ന്. ആ തത്ത്വനെ ആനന്ദാഭിഖ്യകത്താൽ സ്ത്രീ
നാക്കി. ഗീതയപനി വാദ്ധുനേരം സമേരിച്ചു" വായു
മണ്ണയലത്രിൽ പ്രസ്തരിക്കുന്നതായി കത്താകരന് "അററ
ഡേപ്പെട്ട്. നാനം ആദ്ധ്യാത്മായി സപ്തപ്പസ്ത്രമായ ഒരു
മായപോലെ ആ തത്ത്വനിൽ പ്രഭവിച്ചു" അനന്തരം
കുറേമണ അതിന്ദര സാന്നിധ്യനേരത വിശദമാക്കി
അജ്ഞാതമായ ഒരു പ്രഭവസ്ഥാനത്തുനിന്നം പുറപ്പെട്ട്
പുച്ചുടിത്തുക്കളെ പ്രക്ഷിണംചെയ്യുന്ന ഒരു കൂട്ടം വന

ദേവരക്ഷേത്രാലെ അരപ്പേരത്തിന്റെ ചുററിലും പൊന്തി പ്രസരിച്ച് വാഗ്മീവേമായും വൈണികമായും ഉള്ള ആ സ്വപ്രാണികാഞ്ചക്ക് അരപ്പേരുതെതെ പരമാനന്ദപരവരാനാക്കി. അതിനാൽ ആ ഗാനാത്രതം ഇടത്തുഭാഗത്തുനിന്നോ വലത്തുഭാഗത്തുനിന്നോ ഒകളിൽനിന്നോ താഴത്തുനിന്നോ പുരക്കുട്ടന്നതെന്നറിയാതെ വള്ളുന്നാതീതമായ ഒരു സംഭവത്തിനു വശഗാധി നജ്ഞട യുവസ്വു് നിശ്ചയ ഘൂമാക്കംവബ്ലോം നിന്നുംപോയി.

സംഗീതം എത്രോത്രം നിലനിന്നു് എന്നു് കതണാകരൻ അർത്തത്തില്ല. എന്നതുനാൽ അരപ്പേരുത്തിന്റെ ഇരുക്കുന്നും സമയത്തിന്റെ ഗതിയെ ഗണിക്കാൻ ശക്കി പോരാതെ വിധരതിൽ ആനുഭവാശരത്തിൽ നിന്മ നാശംഉംയിരുന്നു. എന്നും ആ ശീതമായും ഒട്ടവിലുക്കുമേണ പ്രശ്നങ്ങൾ പ്രാപിച്ചു. അവഹുംപിംഗസംഭ്രത മാധി കുറമായി ദിന്മായുള്ള ഒരു നിശ്ചാരപരാസ്ഥതോടുകൂടിയായിരുന്ന കതണാകരൻ തന്റെ സപ്ത്തീയ സപ്തഃത്തുകൂടാനാണന്നതു്.

ഉത്രാനകല്യുതെതെ വിജ്ഞിച്ച കിട്ടിത്തന ചരൽ പാതയിൽകൂടി സമ്പാദനസൂഖ്യരിയായ ഒരു തങ്ങി തന്റെ ഓരോരു വരുന്നതായി കതണാകരൻ കണക്ക്. അപ്പേപഴംശം അരപ്പേരുത്തിനു് തന്റെ മാർദ്ദാശിനിയായ സീമന്തിനി യെറ്റുറവി കാശ്ചവന്നതു്. അവൻപുരാതന അനുഗാമിക്ക നാശംനുള്ള ഭേദധനതോടുകൂടി അപ്പേപഴം റിറിംഗ്രൈനാക്കി. സീമന്തിനിയെ കാശാനില്ല. രാജുപുത്രിയുടെ പ്രത്യേക നിർദ്ദേശാലപ്പുരാം അവൻപുരാപ്പേപഴം

യായതായിരിക്കുന്ന എന്ന സംശയിച്ചുകൊണ്ട് നഞ്ചുടെ മുഖം അല്ലെന്നെതെങ്ങും ചകിതനായി അവിടെന്തെ നോനിനു. ഒട്ടവിൽ തനിക്കെതിരേവെന്നു ആ ബാലി കയ്യുടെ ഗതി ഘുംഡികുമുന്നമായും ചണ്ണുമായും ഭീക്കു നുതു കണ്ട് തന്റെ കർത്തവ്യത്വത്തെ സംബന്ധിച്ചു ബോധി തന്താം ഫ്രേറിതനായ അദ്ദേഹം വേഗത്തിൽ മുന്നോട്ടു നടന്നു. ആ ലാവസ്സുയാമത്തിന്റെ മുമ്പിൽ നുഞ്ഞുറിച്ചു. രാജുവുട്ടി സപ്പഹസ്തത്തിൽ പരിച്ചിരുന്ന പുഞ്ഞങ്ങൾ തുംസം നാമിത്വം ചേഞ്ഞാലൂടെ തരയിൽ വീണു; കൂടും സഹജമായ ലീഡനിമിത്തം ഇടരിയതെക്കിലും മധ്യരമായ സ്വന്തത്തിൽ ആ പെൺകിടാവും ഇംഗ്ലീഷ് പറഞ്ഞു.

“ചോളസാമ്പദ്ദേശമരുന്നിൻ്റെയും സാമ്രാജ്യത്തിൻ്റെയും അഭിമാനത്തെ സംരക്ഷിച്ചു വീരയോദ്ധാവിഭാര്യാം” എൻ്റെ തുതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിക്കാനാണ് “ഈൻ ഇവിടെ സനിഹിതയായിരിക്കുന്നതു”.

ഇതിനുത്തരമായി ഏതെങ്കിലും പറവാൻ ശക്തനാ കാതെ കത്തണാകരൻ അല്ലെന്നെതെങ്ങും നിശ്ചയനായി നിന്നുപോയി. അനു പ്രഭാതത്തിൽ അരംഗനയുടെ പുൽപാരതത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മാളികയുടെ ഇംഗ്ലീഷ് ത്തിൽ കൂടി താൻ കണ്ണ ആ കോമലവദനം ശത്രുജനാം സംസ്കരിപ്പാരമായ ലാവസ്സുയോരണിയേംടക്കൂടി ഭോഗ്യം നിശ്ചയമായ നിശ്ചിമിനിയിൽ അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യുക്ക ഷൈറ്റ്. തന്റെ മുമ്പിൽ അത്തുതചകിതനായി പ്രണാമം ചെയ്യുന്നതു തത്തണ്ണെ കണ്ട് രാജേജുരുക്കലോത്തുംഗ പേവൻറെ പുത്രിയായ അനൃതവല്ലി കത്തണാലുഴലമായ സ്വന്തത്തിൽ ഇംഗ്ലീഷ് വീണ്ടും പറഞ്ഞു.

“എഴുന്നേല്ലോ. അവിട്ടോ” ഇങ്ങനെ എൻ്റെ കമ്പിൽ നമ്മുടിക്കൊന്തു യുക്തമല്ല. നമ്മുടിക്കൊന്തു എന്നാണ്”.

അവർ ഇങ്ങനെ പറത്തേപ്പാർക്കുന്ന അത് വശകക്കളുടെ സ്വരമായും അരാമത്തിലെ മദ്ദവായുവിനെ സുരഭിലു മാക്കിയതുപോലെ അദ്ദേഹത്വിന്റെതാനീ. കത്താക്ക രണ്ട് മെഡ്പ് എഴുന്നേറുന്നുണ്ട്. അവാന്തരം പെട്ടെങ്ങ്ങായ സ്വരസൗഖ്യവന്നെടുക്കുടി അതു തുടങ്ങാൻ ഇങ്ങനെ അറിയിച്ചു.

“രാജുക്കമാരി! ചക്രവർത്തി തിരുമന്ത്രിലേക്കും സാമാജികവരിക്കും വേണ്ടി പ്രസ്തുതമായ സേവനം അനുശൂലിപ്പാൻ എനിക്കിടവത്തിൽ അതു മംഗലമുള്ളത്തെത്തുപൂരിച്ചും അഭിമാനത്തരംഗിതനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ അതു സേവനത്തെക്കരിച്ചു” എത്തിയുടെ അധികാരപ്പും പുരജ്ഞപ്പേട്ട തുതജ്ഞത്താസൂചകമായ വച്ചനാളും എനിക്കു ഇഷ്യസംഹല്ലവും നബ്ദകിയിരിക്കുന്നു.”

രാജുക്കമാരി ലീഡാനുമ്രയായിത്തീർന്നു. അവളുടെ വശകമ്പിംബത്തിലെ പാടലിക കൊള്ക്കുടി വല്ലിച്ചു. അവർ വീണ്ടും ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“അവിട്ടോ” അടച്ചുന്ന തിരുമേനിക്കും സാമ്രാജ്യത്തിനും വേണ്ടി അനുശൂലിച്ചു സേവനം എത്തരം ഉത്തുശ്ശേഖരിക്കുന്നതിൽ സാരയമില്ല. ചോളസാമ്രാജ്യമെന്നെന്റെ അഭിന്നരമായ അഭിനാഭന്തതിനും” അവിട്ടോ പാത്രമായി തീർന്നിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ചക്രവർത്തിയുടെ പുത്രിയായ അമൃതവല്ലിയുടെ അഭിനാഭന്തമോ അതാകു

നിന്നും രേതുള്ളെം പ്രസ്തുതമായ ഒന്നാണെന്നോ” അവിട്ടും
യരിക്കുണ്ടോ.”

കതഃ—രാഖുകമാറി! വെതിയുടെ ഈ കാര്യാല്ല
തിനിം എനിക്കുള്ള കടക്കുട് എത്തമാറ്റം മഹാസാംഭവ
അംവാളിക്കാൻ ഞാൻ രേക്കനാക്കുന്നില്ല. വെതിയുടെ
തിരുനാമം ഇവൻറെ അധിരപ്തത്തിലും ഈ ഫോഫ
നാക്കാരം ഇവൻറെ ഘോഷയരങ്ങൾത്തിലും സദാ രൂത്തം
ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കും. വെതിയുടെ നാമവും അപവും
ഇവനെ അതിപ്രസ്തുതമായ വീരക്കമ്മാളിലേജ്ഞും പ്രേരി
പ്രിക്കയുംചെയ്തും.”

അതുതഃ—“അവിട്ടുനുണ്ടാണീച്ച വീരക്കമ്മതിനു സദി
സമായ തെ ദാനംകൊണ്ടു് ചക്രവർത്തി തിരുമെന്തി അവി
ടത്തെ മാനിച്ചുവൈക്കില്ലും അംതിൽ ഞാൻ തെപ്പം സംതൃപ്തി
യാഗിട്ടില്ല. അവിട്ടേരുള്ള ബൊപ്പരീതുമില്ലെങ്കിൽ
എൻറെ വീനിതമായ തെ സമ്മാനവും അവിട്ടും സ്വീക
രിക്കമെന്നുള്ള അരുദയോടകൂടിയാണു് ഞാൻ എൻറെ
സവിശയ നിയോഗിച്ചയെച്ചു് അവിട്ടെത്തെ എൻറെ സമീ
ചാത്തും പത്തതിയതും.”

കതഃ—അവിട്ടും പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ഏതു പാരി
തോഷികവും ഞാൻ എററവും അനുഭവമായ ഒന്നായി
കരത്തും. ഭൂമണ്ഡലത്തിനെൻ്റെ നാനാഭാഗങ്ങളെ ഭരിക്കുന്ന
സാംഭരണമണ്ണാരിൽ ഓരോ പ്രക്രിയയിലും പ്രസന്നനായി ഭാ
നംചെയ്യുന്ന പശ്ചിതോഷികം കൂനംതന്നെ ലാവണ്ണങ്ങേവ
തയായ അനുത്തവല്ലീഡേവിയുടെ സമ്മാനത്തിനു സദിരുമോ
യി ഞാൻ ഗണിക്കുന്നില്ലു്.”

അന്നതേരു പ്രഭാതവേളയിൽ പ്രമാദംന്നതാൽ തന്നെ അവളുടെ ചേതകിക്കുമത്തെ അപഹരിച്ച നഞ്ചുടെ യുദ്ധയാലൂവിന്റെ അസാധാരണമായ ആകൃതിസൗഖ്യം വച്ചും മുദ്രയാവർഖുകമായും ഭാവവിശ്വാസവും മനോഹരമായ ചാം'മാധ്യരിഥം അമൃതവല്ലിയുടെ അന്തരംഗത്തിൽ അദ്ദോം ഉള്ളവാക്കിയ വികാരപരമ്പരയെ വല്ലിക്കന്നതിനേക്കാൾ വായനക്കാർ തന്നെ ഉംഗിച്ചുകൊള്ളുകയാണോ' എന്നും'. ആ തത്സാഹിനി കൂടുതൽ പ്രഭുക്ഷ്യപ്പെട്ട മുഖലമനോഹരമായ ഫ്രേമാവേശത്തെ അവർഡു അന്തരിസമാദ്ദോസഭാതാടു അഭിനന്ദിച്ചു. തത്ത്'ഹലമായി ആ ചെണ്ടകിടാവു' സ്വപ്നദയത്തിൽ അക്കം'മാദാവിർഭവിച്ചു ഒരു വികാരവിശ്വാസത്തിന് വിധേയയായി കോപിമയിക്കാണ്ടു. നിയമേന പ്രശ്നനമായ ഭാവവിശ്വാസത്താൽ പരിലാളിത്തമായ അവളുടെ വിരുദ്ധനിലങ്ങളായ നേത്രങ്ങൾ ആം യുവാവും അവളിൽ അങ്ങരിപ്പിച്ചു തുതജ്ഞതെ, ഫ്രേമം എന്നീ വികാരങ്ങളുടെ കരാറംമായി കാണപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ആ തത്സാഹിനി ഏ എന്നും മനസ്സിലെ ഒരു മന്ത്രത്താൽ എന്നുപോലെ ബഹുമശക്കിയ ആ വിരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു തന്നെ നയനങ്ങളിൽ കൂടി കൊള്ളുന്നു. എന്നാജു ബോധംകൊണ്ടു എന്നുപോലെയും താൻ അറിയാതെതന്നെ ബഹിനിക്കിണ്ണുതമാക്കപ്പെട്ടു ആ പ്രണയസൂചനത്താൽ ലജ്ജിതയെന്നുപോലെയും അവർഡു അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ നാമുവദനയായി നിലക്കൊണ്ടു. ചൂനമു മനോഹാരികളായ ആ കാന്തഭഗവാന്നങ്ങൾ നീലപക്ഷംമസീമയോട്ടുടർന്ന മുടികളുകൂടും യവനിക്കു

ഈ അക്ഷരമാക്കല്ലേട്ടുടക്കയും ചെയ്തു. എന്നാൽ അവ ഒരു പ്രസ്തുതമായ വീക്ഷണം ക്ഷണികമകിഡം അരങ്കു ഹത്തെ ദൈർഘ്യപ്പെട്ടതുവാൻ പത്രാധികമായ അവളുടെ മനോഭാവത്തെ പ്രസ്തുതമാക്കി. അരങ്കുഹഗതിന്റെ അന്തരം ഒന്ന് കതികൊണ്ടു—വീണ്ടും അരങ്കുഹം മുട്ടക്കത്തി അവളുടെ മന്തിൽ നമിച്ചുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെ മനസ്പര തത്തിൽ പറത്തു.

“വിദ്യേഹമാഹിനിയായ രാജുക്കമാരി എൻ്റെ സാഹിത്യത ക്ഷമിക്കണം. ഈ ഭാസം മേൽ ഭവതിയുടെ ഫുദയം ആർദ്ദമായി ഭവിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ ആ പരമാത്മം വെളിഞ്ഞെട്ടുത്തുവാൻ കാരണമുണ്ടാക്കോണോ!!”

ഈ വാക്കുകൾ—ദയനീയമായ വികാരത്തുള്ളതു കൊണ്ട് ഉച്ചരിക്കല്ലേട്ടു ഇവാക്കുകൾ—പ്രത്രൂ—ക്രണാ ശിലയായ അനുതവപ്പീയുടെ നേരങ്ങളിൽനിന്നും ബാജു നിർമ്മാരിയെ പ്രവഹിച്ചിച്ചു. അവർ തന്റെ ബാഹ്യതകളു നീട്ടി അരങ്കുഹത്തെ എഴുന്നേണ്ടിച്ചു നിൽക്കി. അഞ്ചു വില്പാത്ത അന്തരാഗമപലാലേവകളെ പ്രസരിച്ചിച്ചു നേരങ്ങളുടുടക്കി അവർ ഇങ്ങനെ മന്ത്രിച്ചു.

“പ്രദേശം, അന്തരമന്ത്രുടെ ചുവപ്പോന്തതുള്ള ചീമി ത്തിൽ വച്ച്” ഇന്ന കാലത്തുണ്ടായ പ്രദേശമരം താൻ കാണുകയുണ്ടായി. അരുപ്പാഴാണ് “ വോൻ ആരെന്നുവി വാൻ എനിക്കു സംഗതിയായതു്. പ്രദേശപ്രഭുത്വത്തിൽ വിജയിത്തു എൻ്റെ ഫുദയുത്തെയും അപഹരിച്ചു് അവിടെ നിന്നും അപരുക്കണായ വോനെ ഓത്തു് എൻ്റെ അന്തരം

രംഗംഎനിക്കവരമല്ലോതായി. അവിടതെരുക്കന്തുട്ടി കാണണമെന്നാണു ആരു എന്നെന്ന അലട്ടിത്തുടങ്ങി. അതുകൊണ്ടാണ് എന്നും സീമന്തിനിന്യെ അയച്ചതു്. അവിടതെസംബന്ധിച്ചു് എൻ്റെ മനോഹരതി എന്നതാണെന്നു് ഇഴുപ്പാർഡി അവിടതേയ്ക്കു മനസ്സിലായോ. ഇനി ഇം പെണ്ണവേഷം മല്ലോ അഴിച്ചുകളുയണം. എന്നോട്ടുട്ടിവരിക. എൻ്റെ വസ്തിയിലേയ്ക്കുപോകാം. അവിടെയെന്തിയാണേങ്കം അന്തരകരണീയതെത്തുപുറി ചിന്തചെയ്യാം.”

ഈ വാക്കകളോട്ടുട്ടി രാജുചുതി ആ തത്സംഖ്യ കരത്തെ ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടു് തന്റെ വസ്തിയായ രഹ്യം മുത്തിലേയ്ക്കു യാത്രയായി.

അറ്റവാമദശ്വായം

പ്രാഹീനകാലത്തിലേ പോരതീയകിരിടപാതികൾ ധന്മാര്ഗ്ഗാന്തസ്തമായി റാജുപ്രഭരണം നടത്തിയേപ്പോന്ന മഹാത്മാക്കളായിരുന്നു. തങ്ങളുടെ മണ്ഡലരനിലെയും ധന്മാവിതലുമായെ യാതൊരാച്ചാരവും നടക്കാൻ അവർ അനാവശ്യിക്കിയ്ക്കില്ല. റാജുത്തിന്റെ ഏതുകോണാലും അന്നനുണ്ടാക്കണം വിശ്വേഷസംബന്ധങ്ങളും, അവർ ചാരന്മാർ മുവേന അറിഞ്ഞതിരുന്നു. കിഞ്ഞരിക്കുണ്ടാവും രിഞ്ഞപരിപാലനവും ആ മണ്ഡലാധിപാതുടെ ദിശയ്ക്കുത്തമായി ആചരിക്കുപെട്ടുവന്നു. ആലംബവഹീനമാരായ സാധ്യക്കുള്ള ദോഷിക്കന്നവക്ക് മരണരിക്കുവായിക്കാൻ പോട്ടും പ്രജ്ഞാക്ഷേമകത്തുരമാരായ അവർ മടിച്ചിരുന്നില്ല. സപ്താം

ഭാണ്യവുമായി രാത്രികാലത്ത്¹ രാജ്ഞിപാതയിൽ നിന്മേ യൂണിഫോഡം പാന്നമരാർ ദയമെടുത്ത രാജ്ഞിവാഴക്കാല തെ സംബന്ധിച്ചു² നാം പുരാതനചരിത്രങ്ങളിൽ വായി ചീടിക്കണ്ടു³. രണ്ടാംബന്ധമായ മുഖ്യത്തേരും നമക ഓയിം പറി സുക്ഷ്മമായി ഗ്രഹിക്കുന്നതിനാവേണ്ടി പുരാതനകാലതെ രാജ്ഞിചുഡാമണികൾ പ്രചൂണവേഷമായി രാത്രികാലങ്ങളിൽ നാനരത്തിന്റെ പലഭാഗങ്ങളിലും സഖവിച്ചിരുന്ന എന്നാളു കമയിം ചരിത്രം നമെ പറി ദ്വിജിനാണ്ടു⁴. നീതിനിഷ്ഠരായ ഈ ഘണ്ടാര്ച്ഛവുകൾമാതെ പ്രജാവസ്ത്വം സുവർണ്ണലിപികളിൽ രേഖപ്പെട്ട തേണടവയാശനങ്ങളുടെ സംശയമുണ്ടോ? നൃായം നടത്തുന്നതിനും അവക്കു പ്രാധിപാക്കന്നതെടുത്തുവരുമെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. കൈകലാണ്ണത്തിനും മറ്റൊരു പ്രഭാന്ദ നേരിക്കും വാദവദമാരായി നൃായരാസ്ത്രത്തെ വൃഥിചരിക്കുന്ന നൃായാധിപനാമധാരികളുടുമ്പിരി അവക്കു വിശ്വാസമില്ലാതിരുന്നതിനാലും ആ മണ്ഡലവും നമെ വിധമുള്ള നിശ്ചാസനവാരം തങ്ങളുടെ ഒരു കർത്തവ്യമായി കത്തിയിരുന്നതു⁵. ദീനമാതെ സകടം കേരിപ്പും ഈ സാംഭരണമരാർ സമയം കൂപ്പുകളുടെ തീരതിയിരുന്നില്ല. അഭ്യർത്ഥിപ്പം ദീനമാതെ സകടനാവേദനത്തിനു പറിയ സമയമായി അവർ അംഗീകരിച്ചിരുന്നു.

പാവങ്ങളുടെ സകടനിവേദനത്തിനും രാജ്ഞികിക്കരം മാറിയ്ക്കിനും യാതൊരു പ്രതിബന്ധവും നേരിട്ടു തെന്നുള്ള പ്രത്യേകമായ നിഷ്പംഗളും മുഹാംഗിൾ ചക്രവർഗ്ഗിൽ അഭ്യർത്ഥിപ്പം പറിയുന്നതിനും ഒരു മണി

കെട്ടിത്തുകിയിരുന്നവേനും സമയഭേദം കൂടാതെ അതും അ മനിയെ ചലിപ്പിച്ച് രാജാസന്നിധിയിൽ പ്രവേശി കാൻ സൗഖ്യത്വം ലഭിച്ചിരുന്ന എന്നും ഉള്ളകമ സുപ്ര സിഖമാണെല്ലാ. അ മേഖലപ്രേരണർ പ്രാണപ്രയ സിയായ ആർജുഹാൻ അരംമനയിലേ ചന്ദ്രാലയിൽ നിന്നുകൊണ്ട് വേലന്മോലയായി ഹസ്താക്ഷികം പ്രയോ ദിക്കവേ അവശ്യത്തിൽ ഒരു രജുകൾന്റെ പ്രാണഹാനി കിടക്കാവുകയാൽ പുസന്നാക്കാനെത്തായ അവന്റെ ഭാഷ്ട തബന്റെ സങ്കടത്തെ തിരമനസ്സറിയിച്ചതിന്റെ മല മായി നടത്തപ്പെട്ട അനന്തപ്രശ്നത്തിൽ അപരാധിനി ചക്രവർത്തിനിതന്നെന്നും തെളിയുകയും മഹാമനസ്സ നായ അ സാർബഭൂമൻ കൈത്തോക്കവത്തരീ രജുക സ്രീയെ ഏലിച്ചുണ്ടേണും കുറക്കാരിയെ രീക്ഷിംബന തിരു അവളുടെ നാമനായ തന്നെ വധിച്ചകാർഡാൻ അജ്ഞാവിച്ചിട്ട് തന്റെ വക്ഷഃപ്രദേശത്തെ ആവരണ ദീനമാക്കി വെടിയേല്ലോൻ സന്നദ്ധനായി നിന്നുകൊട്ട ക്കയും ചെയ്യു വുതാനവും നമ്മു രോമാന്ത്രക്കണ്ണുകിര രാക്കവാൻ പോതു ഒരു സംഭവമാത്രം.

എതാട്ടിരഘാരായ പ്രതാപരാലികളുടെ ഭരണകാലം എപ്പോഴ്യുണ്ട് മായി കഴിഞ്ഞുകൂടിയതിൽ അത്തുത്തെപ്പെട്ട വാനെന്നുള്ളൂ. അവതുടെ കീർത്തി ഭ്രാംതത്തിന്റെ നാനാ ഭാഗത്തും പ്രസരിച്ചതിൽ അധ്യക്ഷിപ്പിച്ചാണ് കണ്ണിത താനിനവകാശം എത്തുള്ളൂ. ധനസ്ഥലഭാഡ്യം സന്തൃസ്ത ലഭിയും അവതുടെ അന്നയായികളായി വേച്ചിരുന്നു. സന്ദർഭത്തും സംരക്ഷിയും സന്നേതാജ്ഞവും നാട്ടിന്റെ നാനാ

ഭാഗത്തും മുതൽ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന കാലമായിരുന്ന അതു്. രാഖ്യസേവകരും രേണുകളും അവധംകാരംകൊണ്ടു് സാധുപ്രീയനും ചെയ്താൻ അക്കാലത്തു് ആർക്കംതന്നെ സാധിച്ചിരുന്നില്ല.

ങ്ങൾ പുരുഷരിൽ അവൻ എത്രതനെ ധനവാനം സ്വന്തായിനാക്കിയുള്ളവൻം ആയിരിക്കുട്ടു്—ങ്ങൾ ധനവകനു പീഡിച്ചിപ്പംഥം ദണ്ഡനിതി അഭ്യന്തര നിമിഷത്തിൽ അവൻറെ റിഫ്ലൂസിൽ അഭ്യന്തരമാനും സംപത്തിച്ചിരുന്ന എന്നുള്ളതു് നിശ്ചയംതന്നെ. പുരാതന കിരീട പത്രികൾ നീതി നടത്തുന്നതിനു ഗൃഹാധാരിപ്പനാമധാരി കുളു എല്ലിക്കാതെ തദ്ദീബി തന്നെ ആസ്ഥാനമണ്ഡല പത്തിൽ എഴുന്നുള്ളിയിരുന്നു് പ്രജകളുടെ സജടങ്ങളും കേട്ടു് അദ്ദേഹം തീർപ്പുകൾക്കിച്ചിരുന്നതു് യഥം തതിൽ അവംജ്ഞ തീരുന്നിപ്പുകൊണ്ടായിരുന്നു. യഥം ഭേദം തദ്ദീബിങ്ങം നാട്ടിനം പ്രജകൾക്കും നാശമേതുക മാറ്റുന്നുള്ള പരമാത്മം അവൻ പ്രഭാമായി യരിച്ചിരുന്നു.

ഭാരതത്തെ പണ്ടു ഭരിച്ചിരുന്ന ഏതാഭ്യരംഗാരാധ പ്രശ്നങ്ങൾ സവഭേദമമാരിൽ ഒരുവന്നായിരുന്ന രാജോദ്യ കലോത്തംഗചോദ്യങ്ങവൻ. പരിത്രത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധ മായ ഒരു രാജുസന്പര്യവരയിൽ സംഖ്യാതന്നായ ഈ രാജുരത്നം തന്റെ ഷുഠ്യാമികളും പ്രതാപാശാലികളും മായ കരികാലചോദ്യൻ, പരാതകചോദ്യൻ, രാജുരാജു ചോദ്യൻ, രാജുഗ്രാംഗകൊണ്ടചോദ്യൻ എന്നിവരോടൊപ്പം വംശഭാശാരകൾ എന്ന നാമത്തിനു് തികച്ചും അർ

അവർന്നതു. ദാംഗകൊണ്ടചോളൻ കു. പി. 1042-ൽ
ദിവംഗതനായശ്രേഷ്ഠം ഇത്യപ്പത്തെട്ട് വഞ്ചകാലഭത്താശ്ശം
പലവിധ ക്ഷേത്രങ്ങൾ നിമിത്തം ചോളവംഡം അതി
നെറ പഴയ പ്രസ്തുതിയിൽനിന്നും അധ്യ?പതിച്ചിരുത്തു.
ഈ സ്ഥിതിയിൽനിന്നും ചോളവംഡത്തെ സമഖ്യരിച്ച്
അതിനെറ പുരാതനക്കമരിമാവിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ചുതു് ഈ
രാജ്യിരാജ്യനായിരുത്തു.

കരികാലനശ്രേഷ്ഠം ചോളവംഡത്തെ പുനർജ്ജവിച്ചു്
സുസ്ഥിരമായ ഒരടിസ്ഥാനത്തിൽ ഉറപ്പിതുമു് വീര
നായ വിജയാലയയൻ ആയിരുത്തു. അദ്ദേഹം തന്മാ
വൃംഖ നഗരത്തെ ആകുമിച്ചു് അതിനെ തന്നെ റാജ്യ
ധാനിയാക്കി. വിജയാലയനെറ പെണ്ടുനായ പരാന്ത
കൻ തന്നെ യശശ്വര്യിക്കരു ഭാരതവണ്ണമെന്നും പറ
ത്തി അവബന്ധകാലുകാലം നില്ലുച്ചതനായി റാജ്യത്രം
വാണു. അദ്ദേഹം പല തവണ പാണ്ഡ്യരാജ്യാവിനെ
തോല്പിക്കയും ലക്ഷാദ്ദീപത്തെ ആകുമിക്കയും ചെയ്തു്.
പരാന്തകൻ പശ്ചിമതീരത്തിലെ ചേരവാഞ്ചു് നിരന്തര
മായ ഒരു ഭയക്കേന്ത്രമായിരുത്തു. ഈ വീരദൈഖ്യാവു്
മധുരാനഗരത്തെ ആകുമിക്കു കയ്യാൽ മധുരക്കാണ്ഡാൻ
എന്ന അപരാഭിധാനത്തിനും അർഹനായിത്തീർന്നു്.
സീവിക്കുന്നനായ ഈ പരാന്തകൻ ചീഡംബരം കോപത
ത്തിലെ ഗംഗ്രഹത്തെ സുവർണ്ണം ക്ഷാണ്ട മുടിയതായി
പറയുന്നുടന്നു.

കു. പി. 953 ലു പരാന്തകൻറ മരണശ്രേഷ്ഠം അബ്ദി
കാലഭത്തെട്ടു് ചോളവംഡം നാമനില്ലാതെ അദ്ദേശ്യാഗതി

യെ പ്രാചീനതന്നു. 985 തു രാജുരാജുനേന്ന പ്രസിദ്ധ നായ ചക്രവർത്തി ചോളസിംഹാസനത്തെ അട്ടരോഹണം ചെയ്തു. അട്ടരോഹം സമാഗ്രഭൂതനേപ്പാലെ വിദ്യശബ്ദനായ ഒരു ത്രോഖാധാരയിൽനിന്നും അട്ടരോഹം ഇപ്പോഴത്തെ മഡാസ് സംസ്ഥാനത്തെയും മഹിഷചുരുളിൽ എറിയ ഭാഗത്തെയും തന്റെ വൈശിഖകാരാരക്കെടക്കീഴിൽക്കാണ്ടുവന്നു. ചേര മാരകെട നാവികരക്കിയെ രാജുരാജുൻ നിശ്ചേഷം ദേശമാക്കി. ചുപ്പചാലുകു രാജുവിനെ തന്റെ അധിനിന്തയിലാക്കി അട്ടരോഹത്തിനേൻ്റെ പുത്രിയെ രാജുരാജുൻ പരിഞ്ചയിച്ചു. ഒക്ഷിണാപമത്തിലെ നായ്ക്കമാരായ കല്യാണിയിലേ ചാലുകുന്നാരോടും അട്ടരോഹം പടവെട്ടി.

‘ഈ സമരങ്ങൾ കഴിത്തേരേശം പ്രശ്നനമായ ഒരു ജീവിതത്തെയാണ്’ അട്ടരോഹം വരിച്ചുതും. തന്മാവുർ നശരത്തിൽ അട്ടരോഹം ബുഹത്തായ ഒരു ക്ഷേഗ്രം നിശ്ചിച്ചു. അതിനേൻ്റെ പുരോംഗരത്തുള്ള അത്രുന്നതമായ ദോചുരവും നന്ദിയുടെ വിനൃഹവും രീല്ലുകലായുടെ അത്രുതകരങ്ങളായ രണ്ടു മാതൃകകളുണ്ടാണ്. ചോളസാംക്രോമൻ ‘ഈ ദേവാലയത്തിന്’ അനുഭവി ധനവും ഭ്രസ്തത്തുകളും റത്നാഭരണങ്ങളും ദാനം ചെയ്തിട്ടിട്ടുണ്ട്. തന്റെ വിജയങ്ങളുടെയും ദാനങ്ങളുടെയും ഒരു പട്ടികരാജുരാജുൻ പ്രസ്തുതക്കൊണ്ടത്തിനേൻ്റെ ചുമരിമേൻ രേഖപ്പെടുത്തിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്. ഈ വേഖനങ്ങൾ പ്രസ്തുതക്കൊണ്ടതെത്ത സന്ദർഭിണ്ണന ഉത്തരവാദം ഇക്കാലത്തും കാണാവുന്നതാണ്. അവയിൽ നിന്നും മഹാനായ രാജുരാജുനേൻ്റെ വീരകമ്മങ്ങളുടെ നമ്പക്ക് വിശദമായ രീതിയിൽ ലഭിക്കുന്നുണ്ട്.

ഇത്തവർത്തക്കാല്യങ്ങൾ വിനൃ~ മായ ഭരണത്തിന് ഫോഷം രാജുരാജുചോളൻ സപ്പും പ്രാവിച്ച്. രാജുരാജു കുറ ചുത്രനായ രാജേഷ്യരുന്നായിരുന്നു അനന്തരം ചോള സിംഹാസനത്തെ അലംകരിച്ചതു്. ദിതാവിൽനിന്നും കമ്പക്കാണ്ടം താണ പട്ടിയില്ലാത്ത ഈ രാജുവു് ഒരു വിചുലമായ സൈന്യരെ ഉത്തരഭാരതത്തിലേക്കുയശ്ശു. ഈ സൈന ബുദ്ധാഷ്ടത്തിലേ ടാലരാജുവിനെ ഇയിക്കു യം ഗംഗാനദിവരെ ജൈത്രപ്രധാനം ചെങ്കുയം ചെങ്കു. ഈ വിളുയത്തിനുറ സൂരണ്ണായി രാജേഷ്യൻ ഗംഗകൊണ്ടു എന ബാതഭാമത്തെ സ്റ്റീകരിക്കുയും ഗംഗ കൊണ്ട ചോളപുര എനു് ഒരു ഘട്ടിയ നഗരി നിന്മിച്ചു് അതിനെ തന്നെ രാജുധാനിയാക്കുകയും ചെങ്കു. ഈ നഗരത്തിൽ അരേഞ്ചും ഒരു വൈകോഡത്തും പണിയിച്ചു്

രാജേഷ്യൻറെ നാവികസൈന്യം ഏററവും ക്രക്കിമ തതായ ക്ഷായിരുന്നു. ബുദ്ധയിലും മലയാ ഉപദേശിലും രാജേഷ്യൻറെ അധികാരം പ്രചരിച്ചിരുന്ന എന്നതേ ചരിത്രം ഫോഷിക്കുന്നതു്.

അപാലാലത്തു് കക്ഷിണഭാരതവും പുഷ്പദീപസ്തു ഹവും തമിൽ വിചുലമായ വാണിജ്യപ്രവാഹം നടന്നകൊണ്ടിരുന്നു. എന്നമാത്രമല്ല. ചീനരാജുപ്രവാഹയിട്ടും വ്യാപാരം നടന്നകൊണ്ടിരുന്നതായി ലക്ഷ്യങ്ങളാണ്. രഹമദവസം സൂരം പ്രസ്തരപ്രദേശങ്ങളിൽ പ്രചരിപ്രചരിത്തിലിൽ നിന്നതായി അറിയപ്പെടുന്നു. ഇക്കാലത്തും മലയാ ഉപദേശിച്ചു്, ഇംഗ്ലീഷ്, ഇൻഡ്യാമെചന എന്നീ രാജുങ്ങളിൽ ഹിന്ദ

കേൾക്കുന്നും ദേയും ബുദ്ധവിഹാരങ്ങളും ദേയും നാട്ടുവിജ്ഞാപിനാം കാണ്ണാൻണെ”.

ഈസനെ മോഴുസിംഹാസനത്തെ അലംകരിച്ച് വിശ്രൂതമാരായ ചക്രവർത്തിക്കിം അവത്തെ വസ്ത്രക്കാ ലഭ്യം പല പുതിയ റാഡ പ്രങ്ങളേയും സാമാജികത്തോട് ചേരുന്ന് അതിന്റെ വിസ്തൃതി പർബ്ലിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ അവരിൽ ആതം തന്നെ മറൊരായ റാഡത്തിന്റെയും കൂടി അധിപനായിരിക്കുവേം മോഴുകിരീടം ധരിച്ചിട്ടില്ല. അതു ഭാഗ്യം റാഡേറുകളോത്തും ഗമമാത്രമേ ഉണ്ടാകയുള്ളൂ. ഇദ്ദേഹം പുംബാശ്വരരാജാത്തിന്റെ നായകനായിരിക്കുവെയ്യാണു്. മോഴുസിംഹാസനത്തിനാവകാശിയായി തന്നീന്ത്രിച്ചു്. ഈ വിധത്തിൽ ഒരു വിപുലമായ സംസ്ഥാനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കിരീടധാരണക്കാലത്തു തന്നെ മോഴുരാജാത്തിനിൽ ലീനമായിത്തീർന്നു. നമ്മുടെ കമാക്കാലത്തു് ഈ സാവംഗേമൻ പ്രജകളുടെ ക്ഷേമിച്ചില്ലിയായി റാഡ ദിവസങ്ങളും നയിക്കുകയായിരുന്നു.

കല്യാത്തും മോഴുന്റെ അരമനയിലേ ഉള്ളാന ത്രിമിയിൽ വച്ചു കത്താകരണം അനുത്വല്ലിയുമായിണ്ടായ പ്രമാണമാനാദമത്തിനാദേശം പല മുാവല്ലേയും അവർ റാഡക്കമാരിയുടെ അന്തിമിച്ചുരംഗിൽ സമേരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇതിനിടയാൽ അവത്തെ പ്രദയന്നല്ലിൽ പരസ്പരം അഞ്ചിച്ചു പ്രണയവല്ലി തശ്ചു വളരുന്ന് ചുമ്പിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഇവത്തെ ഈ ഗ്രാമമാനാദം അനുരാതം അറിയാതെ തന്നെ അല്ലക്കുലം നടന്നു. ചക്രവർത്തിക്ക് ഈ

പ്രുണയത്തെ സംബന്ധിച്ച് “രക്ഷപ്രോലൂം അവകാശവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല”.

ഈദൈന മാസങ്ങൾ നാലത്തു കഴിഞ്ഞു. ഫോഡേ ഗ്രഹം തന്റെ വിപ്രസ്ഥമന്ത്രിയോട് കൂടിയുള്ള നിരാസ ത്വാരം കൂടുതൽ നടത്താറാണ്ടായിരുന്നു. ഇങ്ങനെയിരിക്കേ ഒരു ദിവസം റാത്രിയിൽ മന്ത്രിയമായി ചങ്കവർത്തി പട്ടണം ചുററിവരികയായിരുന്നു. രണ്ടുപേരും വേഷം മാറ്റായിരുന്നതിനാൽ അവരെപ്പറ്റി കാണിക്കാൻ സംശയത്തിനാണ് യാതൊരവകാശവും ഉണ്ടായില്ല. അനുംതിജ്ഞചതുർബാധിയായിരുന്നതിനാൽ അന്യകാരം അവത്തെ ഗ്രഹപാരത്തെ തുണച്ചു. ചങ്കവർത്തിയും സചിവരം പീഡികളിലേ ഭാരീ ഗ്രഹത്തിനേറിയും മറുപിൽ അല്ല നേരംനിന്ന് അകത്തു നടക്കുന്ന പീഡാശങ്ങളെ തുണ്ടാക്കുന്ന ഗ്രഹിച്ച വരികയായിരുന്നു. അവർ ഇങ്ങനെ സഖ്യരിക്കേം വഴിയരിക്കില്ലെങ്കിൽ ഒരു ഗ്രഹത്തിൽ പീഡികളിലും വരുമായി ഇംഗ്ലീഷുള്ളും ഒരു മറിയിൽ ദിവപ്രകാശം കണ്ടു. രണ്ടുപേരും ഇംഗ്ലീഷത്തിനരികെ ചേരുന്ന് ശ്രാസമടക്കിക്കൊണ്ടുനിന്നു. മറിയുടെ ഇന്നത്തെ അടച്ചിരിക്കയായിരുന്നു. രണ്ടുപേരും തമ്മിൽ മദ്ദസ്ത്ര തത്തിൽ സംഭാഷണം ചെയ്യുന്ന ശ്വേതമാണ് “അവത്തെ ചെറിയിൽ പീണതു”. അകത്തുസംസാരിക്കുന്നവരിൽ ഒന്നു സ്കൃതിയാണുന്ന് “സപരംകൊണ്ട് കേലാത്തുംനാം മന്ത്രിയും മനസ്സിലാക്കി. ആ വീട്ടുകാത്തെ സംഭാഷണ വിഷയമെന്തുന്നറിയായി രാജ്ഞാവും മന്ത്രിയും ചെവി കൈകടത്തുകൊണ്ടുനിന്നു. അകത്തുന്നീനു സ്കൂളിൽ തന്റെ ഭർത്താവായ പുരുഷനോട് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“ഇന്നലെയാണ്” എനിക്കിതിൻറെ പരമാത്മം അറിയാൻ ഇടവന്നത്. രാത്രി കരെ ഇടടിയിട്ടും പുറങ്ങു വേലക്കാരായ സ്ത്രീകർക്ക് അല്ലോ ജ്ഞാലിചേരുന്നുണ്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ന ചാതുർബ്ദിയായതുകൊണ്ട് “രാജുകമാരിക്ക്” വെള്ളുന്നോട് കേൾത്തുന്നും നടത്തുന്നതിനും എഴുന്നള്ളുന്നു മെനും തിരിച്ചെഴുഴുന്നള്ളിയാൽ ഉടൻ പലഹാരം അട്ടിരുത്തുന്നതാണു വേണ്ടതെന്നും നിശ്ചിയുണ്ടായാൽ എന്നേബേദ്ധാവതം അംതിലേജ്യും മാവും ഇടപ്പെട്ട തയ്യാറാക്കാൻ രാജുകമാരിജുടെ അംതക്ഷേപരന്തിൽത്തന്നു താമസിച്ചതാണ്. എക്കുദേശം പത്രനാഴികയിട്ടിരുപ്പോം സീമന്തിനിക്കുക്കാച്ചുമയും വേറോടെ ചെരുപ്പും സീമിച്ചു ചുന്നോട്ടുത്തിൽക്കൂടി മാളികയിലേക്കു പോകുന്നതുകണ്ടു. പുതിയ ചെരുപ്പുക്കാരിയെ ഇതിനുമുമ്പു കണ്ടു് എനിക്ക് പരിപ്രയമില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് അതാരുന്നവിനാൽ ഏനിക്കാലഗ്രഹമണ്ണായി. എന്നാൻപുറത്തു പോകുന്ന ഭാവത്തിൽ കൂടുക്കാരികളുടെ അടക്കത്തിനും തെറിതിരിഞ്ഞു് ടാതുന്നി മാളികയുടെക്കൂളിൽക്കയറിഞ്ഞുതെ വല്ലിത്തന്നുരാട്ടിയുടെ മൺഡിയറയുടെ അടക്കത്തുചെവന്നു് ഒരുിച്ചനിന്നു് ഇന്നലിന്നും മരയിൽക്കൂടി അക്കത്തുനോക്കി. കല്പിംഗരാജും പിടിച്ചടക്കിയ കതാബാകരരത്തന്നുരാൻ അക്കത്തുനില്ക്കുന്നതും കൊച്ചുതന്നുരാട്ടിയും തന്നുരാനും തമമിൽ ആലിംഗനം ചെയ്യുന്നതും എന്നാൻ കണ്ടു്.”

ഈയും പറഞ്ഞുതീന്നുപ്പോം തേണ്ടാവായ ചുത ചുന്ന ഭായ്യെയെ തട്ടത്തുകൊണ്ട് ഇന്നുനെ ടാറഞ്ഞു.

“അരയോ! രാജുകാഞ്ഞം വെളിയിൽ മിണ്ടത്തേ! തബ വീണിക്കുള്ളിയും. പൊന്തതന്നുരാൻ രാത്രിയിൽ ഇം പട്ടണ

തതിൽ പലയിടത്തും വേഷംമാറി നടക്കുമെന്നാകേട്ടിട്ടണ്ട്. നമ്മുടെ ഈ രഹസ്യസംഭാഷണം അവിട്ടനു കേൾക്കാൻ ഇടവന്നാൽ പിന്നെ എന്നെത്തല്ലാം വൈഷമൃഞ്ജളംബാകാൻ പോകണ്ണോ. എത്രായാലും ഈ സംഭാഷണം നിരത്തു്. നമ്മക്കു കിടന്നരണ്ണാം.”

ഒപ്പതികളാണ് സംഭാഷണം ഗ്രവിച്ചുകൊണ്ടുനിന്ന് ഫോളുസായ്ക്കുമ്പെട്ടു ശൈലിയിൽ നിന്നുകടത്തായി വിരച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേതൃത്വമിലാതുരാജാംബാജി. ചെട്ടുനും അദ്ദേഹമിലാം മന്ത്രിയുടെ കൈയ്യുക്കുന്നാപിടിച്ചുകൊണ്ട് അവിടെനിന്നും നിങ്ങളുമിച്ചു.

എഴുമല്ലരാധാ

ഫോളുരാജു മദ്ദിരാജിലെ കർക്കാനതിക്ഷേത്രം ചൊഡ്യം മേറിയ കോട്ടമതിലുകളും ചുറരപ്പെട്ട ഒരു മോഡുനോ ഭ്രാന്തതിലാണ് സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നതെന്നും മുമ്പു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ.

അതുമുമ്പുത്തിൽ അനവധി മറികളുണ്ടായിരുന്നു. ഈ മറികളിലെ തന്റെ കട്ടിക്കൂടിയ രഥക്കംബാളുത്താൽ ആപുത്രവും പരുങ്ങണമിലും മെതക്കം വച്ചപിടിപ്പിച്ചവ മുഖാലിതനാണ്. മറികളിലേ തട്ടകൾ വിചിത്രവണ്ണം കലം ചെയ്യണമാണെന്നും മുഖികളിലേ കാണാപ്പെട്ടു. പ്രത്തി രമ്പുമായ വന്നരംഗങ്ങളുടേയും ശാലീകേഷ്ഠരങ്ങളുടേയും വന്നേവതകളുടേയും ദേവാംഗനമായുടേയും മുപ്പത്തിഒന്നും കരകൗശലപ്രതോട്ടക്കൂടി ഈ തട്ടകളിൽ ലേവനും ചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്നു.

വിജാലമണ്ണപദ്മാളിലെസുംഭവരി കളീർക്കല്ലേക്കാണ് എടു തീർത്തും സുവണ്ണനിശ്ചിത സമ്പ്രപ്രതിമകളായപരി വേണ്ടിവുമായിരുന്നു. മരതകകല്ലേകൾക്കാണ് പണി ചെയ്ത ഇവയുടെ കല്ലുകൾ ഇംഗ്ലീഷ് പഴതിൽക്കൂടി അകത്തുപ്പേരിച്ച പ്രകാരത്താൽ മിന്റിത്തിള്ളാറി. മുഴു സുംഭവരി കരിഞ്ഞാളിത്തടിയിൽക്കീരുന്നു. ദമിൽ പിണ ശതസമ്പ്രദായങ്ങളുടെ ആത്മതികമാ കൊത്തിവച്ചുവരായിരുന്നു.

അന്തഃപൂർത്തിലേ ഈ അരകളുടെ രാമണീയകത്തെ ധർമ്മത്തിൽവണ്ണിക്കുക അരകൂട്ടം ഇടനബംഗികളും ഇല്ല മാർക്കങ്ങളും ഈ മുകളി സ്ഥാനിൽ നിന്നും മരുവാനും വേർത്തിരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു.

പുഷ്പങ്ങൾനിരച്ച വലിയകലരണങ്ങളും സുഗന്ധങ്ങൾ തുടർ അടങ്കിയ കല്ലാടിസ്ത്രാത്രങ്ങളും ചട്ടനാത്തിരിക്കുന്ന ആവജ്ഞാനരംജി രജുത കുംഭങ്ങളും മധുരപകപദ്മരും കൂട്ടിവ ആത്മന മേഖകളും വീണതുടങ്ങിയവാല്ലോപകരണങ്ങളും ശ്രേണിമായ അഭിതച്ചിയെത്തുള്ളിപ്പെട്ടതുനമരംനേകം സാധനങ്ങളും പ്രതിമകളുംചിത്രങ്ങളും വിലചിടിച്ച യവ നികകളും രാറികകളും ഉമ്പാക്കാണം കാവൈനപഞ്ചരങ്ങളും നിംബലളവത്തെ വമിക്കുന്ന അനേകം ധാരായുന്നങ്ങളും ഏന്നവേണ്ട പ്രേക്ഷകമാംതുടേ നേതൃത്വിയത്തെ കൂടുതലി കണ്ണ മരംനേകം രമണീയ വസ്തുകളും വൈപ്പള്ളയന്തി സദിരുമായ ഈ സൗഖ്യത്തിന്റെ പ്രത്യേക വൈപരിശ്ച തെര ഉദ്ദേശ്യിക്കുന്നവരായിരുന്നു.

അസൂമനസ്ത്രം അവസാനകിരണങ്ങളുടെ സമ്പർക്ക തയാർ വാതണീഭിംഭാംഗനയുടെ കഫേപശലങ്ങൾ ആത്മശ്രൂം കല്ലൻ. ചംപകമല്ലിക്കപ്പെടിക്കുമണ്ഡലാ അവയയുടെ പാറിക്കു യോരണിയാൽ മദ്ദസ്തീനു തുറിയുന്നു. ചെറുക്കല്ലു കളിലേണ്ട ഉംരുകളിലാണും നിംബലളും തിഖാധാന തിരി സന്നദ്ധനയു തിവണ്ണേപ്പരം കരസ്ത്രത്താൽ

ശ്രോന്മായി. ഏവംവിധാ ചിത്തമോഹനമാണു ഈ സാധാരണത്തിൽ അളുതവല്ലി തന്റെ മനിക്രമിട്ട് ഏകാക്കിനിയായി ഉള്ളാന്ത്രമിയിൽ പ്രവേശിച്ചു.

രാജുകമാരിയടക ഭാസിമാരിൽ ആരംതന്നെ അദ്ദോപാർ സൗഖ്യത്തിലോ അരാമഞ്ചമിയിലോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. കമാരിയടക നിരുസ്ഥചാരിണിയായസീമന്തിനി പോലും അരമന്തള്ളു പുറത്തുപോയിരിക്കുന്നായിരുന്നു. കഴിത്തെ അല്പും യത്തിൽ വിവരിച്ചു സംഭവങ്ങൾ നടന്ന തന്റെ അടുത്തതിനിവാധാരമായിരുന്നു പ്രസ്തുത അല്പും യത്തിൽ വിവരിക്കാൻപോകുന്ന സംഭവങ്ങൾ നടന്നതു എന്നുള്ളടക്കി വായനക്കാർ ഓഫീസിൽത്താണ്.

ഔക്ഷ്യംവിലാനിശ്ചിതമായി രിലൈഫോഹനമായിരുന്നു ഒരു ധാരായത്രുത്തിന്തെ സമീപത്തെങ്കിൽ നമ്മുടെ കടമാനായിക കമ്പനിയായി നടന്നു. ഇംഗ്ലീഷ് ടെലിവിഷൻ പ്രദർശന കയറിയ ഒരു വല്ലീറ്റും ഈ ധാരായത്രുത്തിനടത്തുന്നിന്നിരുന്നു. സാമാന്യത്തിലധികം ഒന്നായും വെവ്വേഡുയും ഉള്ളു ഈ നിക്കെങ്ങും തന്നെ അഭ്യന്തരപ്രാപ്തക്കുന്ന പുണ്ണിമായി ആചാരമന്നുംചെയ്യാൻ പോതുന്നതായിരുന്നു. എന്നാൽ അതുള്ളാനത്തിന്തെ ഏതു കോൺവിലേഷിഡ്സ് നോടു കടന്നാൽ അധാരേ കാണാൻ ഈ വള്ളിക്കടിഭിൽ ഇരിക്കുന്നവാം സാധിക്കാതും ചെയ്യാം.

ഈ കണ്ണുസ്വഭവത്തിന്തെ ഉള്ളിൽ കൂട്ടം രാജുകമാരി ഒരു പീംത്തിരേഖയുണ്ടുന്നു. ആ താൽക്കാരി ആരെന്നോ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നാണെന്നും അവയുള്ളൊരുക്ക വിശദ

മാക്കി. കുമാരി അധികനേരം അവിടെ കാത്തിരിക്കുന്ന തിരു മുഖ്യായിത്തന്നെ അവൾ പ്രതീക്ഷിച്ചയാം പുതു കുള്ളപ്പട്ട്. രാജുകുമാരിയുടെ കാമുകനായ കുതണ്ണാകര നാശം അവിടെ അദ്ദോഹം പ്രവേശിച്ചതെന്നു് ഉണ്ടി കാൻ വായനക്കാഴ്ച് വിഷമർമ്മാനം ഇല്ലപ്പോ. ഇംഗ്ലീഷ് സഹതിൽ അദ്ദോഹം സ്റ്റീവേഷം ധരിച്ചിരുന്നില്ല. പെൺ വേഷംകെട്ടി രാത്രിയിൽ അധികം ഇതട്ടിയതിനുണ്ടോഷം മാത്രം രാജുകുമാരിയെ സന്ദർഭിക്കപ്പെട്ടിവായിത്തന്നു. ഈ തത്ത്വാർ ഇന്നു് അതിരു വിച്ചറിതമായി പ്രച്ഛന്നവേഷ നല്ലാതെ സ്വന്തുചെത്തിൽ സസ്യാകാലവള്ളു് രാജുമരിരാ നീർഭാഗത്തു സ്ഥിരിച്ചെഴുന്ന ആരാമത്തിൽ കടക്കവാൻ ദേശത്തുപെട്ടതുണ്ടെന്നെന്നു് വായനക്കാർ അതുപരിപ്പു മായിരിക്കാം. എന്നാൽ രാജേഷ്വരരാജുന്ന സംഗതികൾ അവ തടെ അതുപരിപ്പുത്തെത്തു രൈഴ്ചുക്കുമെന്നാളുള്ളതിനാൽ അതി ലേജ്ഞു വായനക്കാർത്തെ ഗ്രൂഖലയെ കുണ്ഠിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

രാജുവസ്തിയായ അരമന്തയിൽനിന്നും കന്നുകാഡികളും സ്ഥിരിച്ചെഴുന്ന ഉള്ളാനത്തിലേജ്ഞു പ്രവേശിക്കാനുള്ള വാതലിൽ നിന്നും ഓക്കേദിലും അഭരജ്ഞാനം നാഴിക പട്ടിഞ്ഞാറുമാറി ഉള്ളാനത്തിന്റെ രണ്ട് മതിലുകൾ സസ്യിക്കുന്ന ഒരു കോൺഡിലും ഉന്നതമായ ഒരു ദിംബപുരം നിസ്കിഞ്ഞപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ചന്ദ്രികയുള്ള രാജുക്കാലങ്ങളിൽ രാജുക്കുമാറി ഇന്ന ദിംബപുരത്തിന്റെ ദുന്നാംനിലായിരുന്നു പ്രവേശിച്ചു് നുക്കുത്തുങ്ങുന്നു നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കു ചുരി മുണ്ടു്. ഈ ദിംബപുരത്തിലേജ്ഞു പ്രവേശിക്കപ്പെടുള്ള കവാടത്തിന്റെതാങ്കോലും അഭൂതാവല്ലിത്തന്നെ സുക്ഷിച്ചിരുന്നു.

പ്രസൂത ഗ്രാഫുറത്തിൻറെ ഏററവും താഴേക്കെത നിലയിൽ നിന്നും ശ്രദ്ധിതിലേള്ളു വഴികാണിക്കുന്ന ഒരു വാതചും ആ വാതത്ര കടന്നാൽ മുകിക്കള്ളിൽ അതിസ്പർശമായ ഒരു മറിയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അന്തുരാത്രം കാണാതെ വേഷചന്ദനായി സീമന്തിനിയുടെ സഹായത്തോടുകൂടി എന്നും തന്നെ സദർഖിക്കുന്നതിന് “സ്പകാരുകൾ നേരിട്ടു വൈഷമൃതത്ര പാത്രം” രാജുകമാരി നമ്മടെ കമ്പനായ കമ്പന ഈ റഹ്മപരാട്ടിക്കത്തിൽതന്നെ പാപ്പിച്ച തുടങ്ങി. അംഗേഡിമഹത്തിനാവേണ്ട സകല സംകര്ത്തനങ്ങളും ഈ മറിയിൽ തന്നെ കൊടുത്തതിനുതന്നു. സമയത്തിന് ആമാരം കൊണ്ടു കൊടുക്കാനെല്ലു ചുമതല വിശ്വസ്യായ സീമന്തിനി ഏററാം. ചക്രവർത്തിയെ സദർഖിക്കേണ്ട സദർഥം സമാഗ്ര തമായാൽ അതിനു മനുഷ്യരും രാത്രിയിൽതന്നെ കത്താക്ക റം തന്നെ സെംഗ്യത്തിൽ എത്തി പാത്രംകൊള്ളാം. നാം മനുവല്ലിച്ച സസ്യാകാലത്രം” അംഗേഡി പ്രസൂത ഗ്രാഫുറത്തിലൂള്ള തന്നെ ശരണത്തിൽ നിന്നും വന്നതായി അനുംതന്നു.

തന്നെ കരുക്കനെ സ്പീകരിക്കാനായി രാജുകമാരി ലതാപ്രഭത്തിൻറെ വാതലിലേള്ളു നീണ്ടി. അംഗേഡിമഹത്തെ അടച്ചതു കണ്ണ നിമിഷത്തിൽ അവളുടെ വദനവിംബു മനഹാസപ്രഭയാൽ പ്രസന്നമായി.

“അംഗേഡി! ഈ ദാസിക്കാർല്ലും എഴുങ്ങാം പോയി?” എന്ന കത്താക്കരം ചോദിച്ചു.

അരുളി:—“ഈ കാത്തികയല്ലോ, കാമാക്ഷിയേ ആരാധിക്കാനും ക്ഷേത്രത്തിൽ നടക്കുന്ന ഉത്സവത്തിൽ പഞ്ചക്കാളജ്വാരമായി അഭ്യരഞ്ജ്യാം താം ഫ്രപായിരിക്കയാണോ.”

തവണക്കാർപ്പേഡും പൊങ്കുറ്റിവാൻ താൻ അറബവാദം കൊടത്തിരിക്കയാണ്. ശ്ലൂക്കുടാതെ അല്ലനേരമെങ്കിലും നമക്കൊതമിച്ചു് ഈ പുന്നോട്ടത്തിൽ ഉളാത്താമഗ്ലൂബ് കേൾത്തിരിക്കുന്ന കഴിഞ്ഞു് ആവല്ലുകളുപക്ഷം എല്ലാവരും പീടിക്കുവേണ്ടി പൊങ്കുറ്റിവാൻ നാശു പ്രഭാതത്തിൽനാബി എ എത്തിയാൽ മതിയെന്നം താൻ അവരോടു് ആജ്ഞാ പിച്ചിട്ടണ്ടു്. അതിനാൽ അവരായം ഇങ്ങനൊടു കടക്കു മെന്നുള്ള ദയം വേണ്ട. അച്ചൻ പകർസമയത്തല്ലാതെ രാത്രിയിൽ ഇങ്ങനൊടു വരികയില്ല. അന്തുക്കാണ്ടു് ആവര തുനിനുള്ള ഭീതിക്കും നമക്കവകാശമില്ല. ആരാമസ ആവാരം ഇന്ന നമക്കു് ഇജ്ഞാനപോലെ ശീർഷിപ്പിക്കാം॥

കത്താം:—“ശരിതനെ, എന്നാൽ ഇങ്ങനെ എത്ര നാലു നാം ഒളിച്ച കഴിച്ചുകൂട്ടും? ചക്രവർത്തി തിരുമേനി അറിയാതെയുള്ള നമ്മട്ടീഈ ഇഡിസമാഗമം ആവരക്കരമായി എനിക്കേ പാലദേഹാംം തോന്തിയിട്ടണ്ടു്. നമ്മടെ വിവാഹത്തിന് അവിടിക്കരത അനവാദം അതിമിക്കാമെന്ന വിചാരിച്ചിട്ടു് അതിനും എനിക്കേ യെങ്കും വരുന്നില്ലു്”

അമൃതഃ:—യെങ്കും ക്കരവിനെന്തു കാരണം? ദയക്ക മായ പടക്കുത്തിൽ ശ്രൂക്കെഴു അരിഞ്ഞരിഞ്ഞു തള്ളുന്ന അവിടത്തേയു് ഈ നില്ലുംരമായ കാഞ്ഞം അച്ചനോട് പറവാൻ ഇതു പേടിയോ?

കത്താം:—പേടിതനെ, എൻ്റെയും വെതിയുടെ മുഖിയിൽ വലിയ അന്തരമുണ്ടു്. എന്ന ഒരു കിരീടപതിയാണെങ്കിലും കല്ലോത്തുംഗപോളുംവേണ്ട ഒരു

ഓസൻ മാത്രമേ നാടകനാജ്ഞി. വെതിയോ അദ്ദേഹ തതിന്റെ ഓമന്ധ്യത്തി. വെതിയുടെ പിവാഹകാഞ്ച തതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഇംഗിതം എങ്ങനെയെന്നുംകുറയാം.”

അമൃതഃ—സാമന്തനൈകിലും അവിട്ടും ഒരു ദണ്ഡാലാതീലേ കിരീടപതിയല്ലോ? രാജുതപരമിലും ഒരു ദേഹമല്ലോ? ഒരു രാജുചുതിയുടെ വരനായി ഒരു രാജു വല്ലാതെ മറ്റായ വേണ്ടമെന്നാണും അവിട്ടും പറയുന്നതും. പോരെക്കിൽ എൻ മനസാവരിച്ചു വരുന്നും അവിട്ടും. എൻ്റെ ഹിതത്തിനു വിച്ചറിതമായി എൻ രാജു പരിണയിക്കണമെന്നും അച്ചും ശരിക്കൊന്നുകിൽ അതു സാഹസമല്ലോ?

കത്താം—“ഇതെല്ലാം വെതി പഠിന്നുംബന്ധിച്ചുണ്ടോ? അതു തിരുമന്ത്രിലേജ്ഞംകൂടി ഏതമാവണ്ണേ? ഭാരതവിജയത്തിൽ എത്രയോ പ്രതാപരാലികളും സ്വതന്ത്രരാജുക്കന്നുകൊണ്ടുണ്ടോ? അവർലിലാരെകിലും വെസ്യവാക്കണമെന്നും തിരുമന്ത്രിക്കലിലാണവും ഉണ്ടായിരിക്കും. അങ്ങിനെയും വെസ്യത്പാ ചക്രവർത്തി തിരുമന്ത്രിലേജ്ഞും ഇദ്ദോംശഭേദത്തിൽനിന്നിനും പ്രചുരമായ രക്ഷിക്കും പ്രതാപത്തിനും കാരണമായിത്തീരാനും ഇടയുണ്ടോ?”

അമൃതഃ—ഈനി എതായാലും അച്ചുണ്ടെന്നും ഇംഗിതം നടക്കുക അസാധ്യമാണെല്ലോ. മഹിമയേറിയ ചോദ്യ വംശത്തിലേ സന്തതിയായ ഒരു രാജുക്കുക കവടാവുത്തി തുടങ്ങുകയോ? അതുചക്രവർത്തിയുടുണ്ടാണെന്ന യണ്ണുരമാണോ? ഒരു പുതുജീവന തെന്താവായി സ്വീകരിച്ചു എൻ അദ്ദേഹ-

തെരുവെട്ടിട്ട് ദരംതന്ത്രജ്ഞൻ സ്വീകരിക്കണമെന്നും കല്പിക്കണ്ണതുകലയാണോ? അങ്ങനെ ഒരാൾ—അഭ്യന്നായാളും—നിർബന്ധിക്കണ്ണതു് ഒരു കലാശനങ്ങളും സ്വീകാര്യമായി വരുമോ? എൻ്റെ ഈ പ്രഖ്യാതകാണ്ട് എന്തു തന്നെ ഭ്രാഹ്മം നേരിട്ടായും അന്തു സംഗ്രഹിക്കാൻ താൻ സന്നദ്ധയാണോ? അന്തുകാണ്ട് അക്കാഞ്ചും ചിന്തിച്ചു് ഈ സമയതെ പുമാ പുയം ചെയ്യണമെന്നില്ല. വരിക നമക്ക് നമ്മുടെ പ്രിയപ്പെട്ട ചട്ടങ്ങൾവിലെങ്കും പോകിലും.”

ഈതും പറഞ്ഞിട്ട് രാഖുകമാർ വജ്രിക്കടിലിൽ നിന്നും പുരത്തിരിഞ്ഞി കത്തണാക്കരണ്ണർ ഹസ്തങ്ങൾ ഗ്രഹിച്ചുകാണ്ട് ഉത്തരാത്തിന്റെ വടക്കാപ്പിഞ്ചുംാരെ ദേഹണി ലുജ്ജ പാടിരവന്തെത ലക്ഷ്യമാക്കി നടന്നു. ഈ ചട്ടനും നമ്മുടെ കാമിനീകാമുകരംതെടല്ലിയപ്പെട്ട വിഹാര രാഹമായിതനും. ഈ സ്ഥലത്തുല്ലൂ കാരോ മരത്തിലും പിച്ചിയും മല്ലയും നട്ടപടർത്തിയിരിക്കുന്നു. പുഞ്ചിതകളായ പുസ്തതവല്ലികളിൽ നിന്നും ഭോദ്ധാന്ത അലംകരിച്ചിരുന്ന കാസുമദ്ദമി ചായ്ക്കലും പാതയും കാസാലകളും കട്ടിലുകളും കാണ്ണാനണ്ണായിരുന്നു. തന്റെ നൂറിലുമാക്കിച്ചേരുതു് തന്നെ. ഈ വനത്തിന്റെ പിം ഓഷ്ഠം കസാലകളും കട്ടിലുകളും കാണ്ണാനണ്ണായിരുന്നു. തന്റെ വെള്ളമണം വിരിച്ചിരുന്നതുകാണ്ട് അ പ്രദേശം സന്തോഷയോഗ്യമാണവല്ലും വർത്തിച്ചു.

രണ്ടുപേരും കാവിന്നാളിൽ പ്രവേശിച്ചു് ഒരു പണ്ണക്കത്തിൽ ഉപവേശിച്ചു്. പല കമകളും വിശ്വാസങ്ങളും പറഞ്ഞുകാണ്ട് ഈ കാമിനീകാമുകരം നാലഞ്ചുനാഴിക നേരം അവിടെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. അദ്ദേഹങ്ങളും പിശു

അവശര ബാധിച്ച തുടങ്ങി. രാഖുകമാരി ഉടൻ എഴുന്നേറ്റ നിന്മം ഇങ്ങനെ പറത്തു.

“ഈനാംനമുഖം സൈപ്രരമായിതന്നു കേൾണം കഴി കണം. അരങ്ങേകനാളായി ഈന്ന അതിലേള്ളു ലഭിച്ച അവസരത്തെ നാം ടാംഗാക്കിക്കൊള്ളയതു്. വരിക നമുക്ക മാളികയിലേള്ളു പോകാം.”

ഈ വാക്കെങ്ങുടുടക്കി രാഖുകമരി കയണാകരൻറെ കജ്ഞപിടിച്ചുകൊണ്ടു് സൈംഗ്യത്തിലേള്ളും പോയി. അവിടെ എത്തിയഴും അവർ അത്താഴം കഴിയ്ക്കാണാളും കയകരു തുടങ്ങി. പതിലുതയായ ഒരു തത്സി തന്റെ നാമാശം കേൾണം വിളുപ്പിക്കൊടക്കാനേബാൾ സ്റ്റീകറിക്കുചെയ്യുവെന്നു കമ്പിക്കൊണം കിട്ടുവരംതെ അമൃതവല്ലി കയണാകരൻ തുളിയാകംവള്ളും അരങ്ങാരംകൊടുത്തു. അന്നത്തോ താരം കേൾണം കഴിച്ചുംബേം കാമുകനേയും കൂട്ടിക്കൊണ്ടു് കമാരി തന്റെ മണിയറയിലേള്ളുക്കെന്നു. ‘എന്നിട്’ ചതുരാഗ കത്രക്കൽ നിരത്തി അവർ ആളി തുടങ്ങി.

ആപത്തിനെപ്പുറി യാതൊരു ശേഷയും കൂടാതെ ഒരു മണിക്കൂർ നേരത്തേഴും അവർ ഈ വിധം ചതുരാഗം വച്ചുകൊണ്ടിതന്നു. അദ്ദേഹം പെട്ടുനും മണിയറ യുട കതക തള്ളിത്തരനു് രണ്ടുപേരും അക്കത്തു കെന്നു. അമൃതവല്ലിയും കാമുകരം ചക്കിതരായി ചാടിയെഴു നേരു. രാഖുയുകലോത്തുംഗമോളുംവെന്നും മന്ത്രിയും തന്മുഖം മുന്നിൽ നില്ക്കുന്നതായി അപരാധികമായ അരു കാമിനീ കാമുകമാർക്കുണ്ടു് രണ്ടുപേരും മുവംകുന്നിച്ചു.

കോംഡിരേക്കത്താൽ സംഗ്രഹമായശ്രീരംതാടക്കി ചുക്കുവത്തിനീ തിരമെന്നി ഇങ്ങനെ കല്പിച്ചു.

“വഞ്ചവമിതമായ വധം സംഖാനിച്ചതിനു ലഭിച്ച പ്രത്യുഥകൾ മഹാനിയമായിരിക്കുന്നു. ഈ രാജാദേവരിയെ കാരാഗ്രഹാതിഖ്യാ കൊണ്ട് പോകി വില്ല!”

കല്പനകേട്ട് ഘറത്തുനിന്ന് നാലു ദിവസാർ മറിക്ക മുളിൽ പ്രവേശിച്ച കത്താക്കരനെ ബന്ധിച്ചുകൊണ്ട് വിണ്ടും വെള്ളിയിലേജ്ജു നടന്നു. ദോഷാതാഖാക്ഷനായ ചക്രവർത്തി അക്ഷമായ നേരങ്ങളോടുകൂടി പുതിയെ ഒന്ന് സോക്കിയശേഷം മന്ത്രിയുമൊന്നിച്ചു് ഭക്താരെ പിൻ തുടർന്നു.

എട്ടാമാലഭ്രായം

കല്പരാണിനിന്നരത്തിലെ പലുക്കു ചക്രവർത്തിയായ വിക്രമാക്ഷദേവൻ കുലോത്തംഗൻറെ സമകാലികനായിരുന്നു. വിക്രമാദിത്രുൻ റിഭവൻ മല്ലൻ എന്നവിതദാനം താാൽ അരിയപ്പെട്ടിരുന്ന പലുക്കുസാമ്പ്രദായമന്ന് അംകാ ഘതത വിക്രാന്തിമാനാരായ കിരീടപതികളിൽ ഒരവനായിരുന്നു. സംഗ്രാമഭൂമിയിലെന്നപോലെതന്നെ സംശയിത്ര ത്തിലും ഇം രാജാധിരാജുൻ സൗലും സിലവനായിരുന്നു എന്നതു ചരിത്രം ദേഹാശിക്കുന്നതു്. സൗലുമിതനായ സ്വിത്തംഹണ കവി ഇംഗ്രാമം പണ്ഡിതനായ വിജ്ഞാനാദ്യ മൻ എന്നീ മഹാശാർ പ്രസ്തുതചക്രവർത്തിയുടെ വിദ്വത്സ്വന്നിലേ പണ്ഡിതനാരായിരുന്നു എന്നാളും വസ്തു ഒന്ന്

മാത്രം വികുമാദിത്രംഗൾ സഹവിത്രംതിനെ സ്ഥാപ്തമാക്കണ കണാണ്. ഇത്രേറും ചോളസാമുട്ടിനു ദേശഭൂഖ്യതൈ-പ്രതിദ്പനിയം ആകിതന.

രാജേന്ദ്രകലോത്തംഗൾ പ്രതാന്നത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചാലും വായിതന വികുമാദിത്രൻ തന്റെയും ചോളന്റെയും സാമുഖ്യപ്രാഞ്ചിട സീമയിൽ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന അമരാവതീനഗരത്തിൽ പ്രവേശിച്ച കൊള്ളബെയ്യൻ ചല്ലു ഭേദമാണ്² ഇവർമായ നിർദ്ദേശം നൽകിയിരുന്നു. സാമുഖ്യപ്രാഞ്ചിട അതിന്തിക്കുതെന നിഖേയമില്ലാതെ ചെയ്ത പ്രേരയ കരപരാധകാണ്³ ഇതെന⁴ ചോളമുണ്ടാക്കുന്നാൽ സമാധാനം പറഞ്ഞുകൊള്ളബാനും വികുമാദിത്രൻ തന്റെ സെന്റികവാരെ ഉപദേശിച്ചിരുന്നു. പരമാത്മത്തിൽ അമരാവതിഖില്ലായിരുന്ന ഏറിയക്കുറം ചോളസാമുഖ്യത്തിൽ ഉംഗ്രേഢകിടക്കാനു താകയാൽ കോപകാരണം കൂടാതെ ഇത് വിധം ഒരു സംഹസ്തതിനു⁵ വികുമാങ്കദേവൻ ചാടിപ്പുറപ്പെട്ടതു⁶ രാജേന്ദ്രന്റെ നേരെയുള്ള അസൗധ കനകാണ്ടു മാത്രമായിരുന്നു. അമരാവതീമണ്ഡലം തൃശ്ശൂരനിയിട ഇതുപാർപ്പണങ്ങളും അതിനുമിച്ച കിടന്നിതനവെങ്കിലും നദിയുടെ കക്ഷിനു ഭാഗം മാത്രമേ ചോളസാമുഖ്യപ്രതിഭ ഉംഗ്രേഢകയുള്ള എന്നുള്ള ഒരു വാദവും കാലങ്ങുമേണ വികുമാങ്കൻ ഉദ്ധവിച്ചുകൊണ്ടാവുന്നു. അതിനാൽ നദികവെടക്കാണു ഭാഗം തന്റെ രാജുസീമയിൽ ഉംഗ്രേഢകതാണെനും ചല്ലു സാമുഖ്യ⁷ സ്ഥാപിച്ചു. അമരാവതിയിലെ മണ്ഡലപ്രദേശം നായിതന സജുയരാജുൻ കരിക്കൽ തന്റെ സപാമിയായ ചോളന്റുനു⁸ ആര്യാധകരമാകംവള്ളും സേവനം നടത്തി

യിതന്ന ഒരു വീരഗായിതന്ന. എന്നാൽ പ്രാഞ്ചിക്ക്
 തന്ത്രം മർബലനായിത്തീൻ അഭ്യോഹം അമരാവതിയെ
 അകുമിച്ച ചല്ലക്രമങ്ങൾ തടക്കാൻ ശക്തനായിത്തീ
 ന്നില്ല. ഭാഗ്യക്കുന്നമായ ആ മണ്ഡലം കൂർമ്മാരായ ചല്ല
 ക്രമസൈനികമാതദ നിശ്ചയത്തുണ്ടാണ് ഒരു റംഗമായി
 തന്നീൻ. കഷ്ണപുത്രിയിൽക്കുഴപ്പട്ട് സമാധാനിലാമാരാ
 യി കാലം കഴിച്ചപോന്ന അമരാവതിനിവാസികൾ ദേഹ
 കൂർമ്മാരായി മണ്ഡലപ്രേരണങ്ങൾ വസതിയായ നഗര
 തനിലേ അരാമനയിലേജ്ജ പലായനംചെള്ള്. തങ്ങൾക്ക്
 നേരിട്ടംതുാഹിതത്തൊന്നറിയിച്ച്. ചോളസാമ്രാജ്യത്തിലെ
 പ്രതിനിധികരിക്കുന്ന ഒരു സംഘം സങ്ഗരവാഹകമാർ
 ചല്ലക്രമസൈനികമാതദ അകുമതെത്തുപറി നിവേദനം
 ചെയ്യാൻ കല്യാണിനിന്നരത്നിലേജ്ജയക്കുഴപ്പട്ട്. എന്നാൽ
 കേട്ടില്ലനിധികളായ ചല്ലക്രമസൈന്യാവകാർ രണ്ട്
 സംമാഖ്യത്തേള്ളടക്കയും അതിൽത്തിരേവയെപ്പറി പണ്ടാണ്
 തിട്ടിലൂ ഉടനുടികളെല്ലാം മറ്റൊ ഉദ്ദരിച്ച് ചില കത്തക
 ഞാം പുരുഷപ്പട്ടവിച്ച് കാലജൈറ്റാം വരത്തുവാൻ ആമി
 ചുതല്ലാതെ ചോളത്തമാതദ നിവേദനത്തിന് ശരിയായ
 പരിഹാരം കൊംത്രന ചെയ്തില്ല. ഏവാംവിധമായ സ്ഥി
 തിനതികൾ അതശ്ശേസ്യമല്ലെന്നും നിഖിതമായ ഒരു
 പുരാതനത്തിക് ചല്ലക്രമമായും ഒരു സംഘടനയുംതന്നെ
 ധാരാ വേണ്ടതെന്നും കണ്ണ ബുദ്ധിമാനായ കലോത്തുംഗ
 ചോളൻ വികുമാങ്കദേവനോട് ഒരു സമരത്തിനുതന്നെ
 വട്ടംകൂട്ടി. ഒരു പ്രഖ്യാപനമായ സൈന്യത്തെ അമരാവതി
 തിലേജ്ജയജ്ജവാനം മറ്റൊരുഞ്ഞാം പരാഖ്യയുള്ളപ്പട്ട്

പക്ഷം യുദ്ധം കൊണ്ടുതന്നെ കൗൺസിൽ നേടവാൻ ചോദ്യ പങ്കുവയ്ക്കി ഉറച്ചു.

എന്നാൽ മഹാപരാക്രമിയായ വിക്രമാക്ഷദേവനോട് നേരിടവാൻ തുണിയുള്ള ഒരു ദിനാനിയെ തിരിതെതടക്കനു കാഞ്ഞത്തിലാണ്. അല്ലെങ്കിൽ വൈഷ്ണവത്തിൽ ചാളകൃണ്ണനാനികളുടെ യുദ്ധവെദശ്ശു മോ ബുദ്ധിക്കും ദേഹം ഉള്ള നേതാക്കന്നൂർ സ്വപ്നാർപ്പനതിൽ വിരുദ്ധമായിതന്നു എന്നാണു വസ്തുത ഡിജണാറാലിയായ കലോത്തംഗങ്ങളേവും അറിയാമായിതന്നു. അതിനാൽ തന്റെ സാമഗ്രിയുടെ ഇടയിൽനിന്നും ഒരു വീരനെ തിരിതെതടക്കനുത്തിനാണു നിശ്ചയത്തോടുകൂടി പങ്കുവയ്ക്കി സചിവമാത്രമായി ആലോച്ചിച്ചുതുടങ്ങി. ആലോചനാസന്ദേശിയും സന്നിഹിതമാരായ മന്ത്രാമാരിയും പലതും അവവരവുടെ രചിത്രനാസരിച്ചു് ഓരോ ഭാഗം ദയാദാ ക്ഷേമ നിർദ്ദേശംചെയ്യും. എന്നാൽ കലോത്തംഗചോദ്യനും അനേതാനം സമ്മതമായില്ല. ഭടവിൽ പ്രധാനമന്ത്രി ഇങ്ങനെ തിരമന്നുറിയിച്ചു.

“പ്രദോ, ഉചിനനായ ഒരു നേതാവിനെ അനേപണിച്ചു് തിരമന്നുറിക്കൊണ്ടു് ഇങ്ങനെ ഉത്തരവാദിതനു കണ്ണമെന്നില്ല. പാതുത്തിൽ പുതുവെള്ളുമും പേരിക്കൊണ്ടു് നെയ്യുന്നോപണിച്ചു് നടക്കേണ്ടയാവല്ലുമെന്തെന്തു് മലുക്കുവാരെ സല്ലക്കരിക്കാൻ പറിയ ആൽ തൃപ്പാദ സേവകരമാത്രക്കുടുത്തിൽ തന്നെയുണ്ടു്. പ്രകേഖ അടിയൻ തിരമന്നുറിയിച്ചും തിരവുള്ളക്കേട്ടണാക്കത്തു്. ചേരുപ്പുത്തിലെ അവിവേകം ക്ഷണപ്പുമാണു്. എന്ന

മാത്രമല്ല, സംഗതികൾ തിരമന്നൂറേണ്ട്* അഭിമാന തോട്ടക്കുടി പിൻതിരിയാൻ നിപുത്തിയില്ലാത്തനിലയിൽ എത്തിക്കഴഞ്ഞിരിക്കയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ട് കത്തണാകരനെ തടവിൽ നിന്നും മോചിപ്പിച്ച് ഒരു വസ്തിച്ച സേനയോട്ടക്കുടി അഭ്യർത്ഥനയും ചല്ലക്കൂതുടെ നേരേ അയക്കാൻ കമ്മിറ്റിംഗുകൾാണ്. വിളയം നിശ്ചിതം. ഒഴുതു തുണിയെവരിച്ച്* അഭ്യർത്ഥന തിരിച്ചുവരുവോ അഭ്യർത്ഥനാം അനുഗ്രഹിച്ചിരിക്കുന്ന ഗ്രഹകക്ഷിയെ കത്തണാകരനു പ്രഥാനം ചെയ്യും* അരംഗമിക്കണമെന്ന ധാരിക്കുന്നു. അടിയന്നും ഈ വിനീതമായ നിബേദനം തിരമന്നൂറേണ്ടി ചെയ്യു വിപരീതമായിതോന്നനേങ്കിൽ കല്പിച്ച്* ക്ഷമിച്ച രക്ഷിക്കണം.”

പ്രധാനസചിവൻനു യക്കിയുക്കുമായ ഈ ഉപദേശം കേട്ട്* രാജൈറ്റുകലോത്തുംഗങ്ങളും അഭ്യന്നാരംഗാലും ചിന്തയിൽ മഴക്കിയിരുന്നു. തിരുവാവത്തിലേ ഗൗരവാഭാവം കുമുഖം നീങ്കി. ഒട്ടവിൽ സുഖുക്കുമായ ഒരു പ്രസന്നത ആ വദനകമലത്തിൽ പ്രസരിച്ചു. എന്നാലും, ആനന്ദസ്വകമായ ഒരു ഘൃഷിതായിരുന്നു. ആ സാധാരണ മന്നും അധികാരിയാണെന്നു അഭ്യർത്ഥന ഇഷ്ടങ്ങനെ കല്പിച്ചു.

“മന്ത്രിസത്തെ, സന്ദേശചിത്രമായി നീങ്കിമാരു ചെയ്യും* ഉം ഉം രാജാരാത്രിനു നാം വളരെ നടപിരവെന്തുക്കാജൂളുംനു. അനും നമ്മുങ്ങളും പ്രമാണക്കുറ്റത്തിന്നും പദ്ധതായിട്ടും സേം* ആ രഘുജോധന തടവിലുക്കാണ് നാം കല്പിച്ചതും. എന്നാൽ നാഡ്യുടെ ആ കല്പന ദിവ്യമാർഹനമെന്നു* രണ്ടുംതന്നു

ണ്ണായ ആശാപ്പനകുംണ്ട്” നമ്മൾ ബോധുമായി. കയ്യാകരൻ നമ്മുടെ സാമർത്ഥനകളിലും കലമഹിമയ്ക്ക് ധാരതാതു ഉണ്ടാവും വരാത്തു. കയ്യ കിരീടപതിയാണ്. എത്തുകൊണ്ടും അയാൾ നമ്മുടെ പുത്രികന്ത്രങ്ങളുപനായ കയ്യ വരനാണെന്നുള്ളതിലും പക്ഷംനുരത്തിനിടയിലും. എന്നാൽ കാലേക്രമ്മി നമ്മുടെ സമ്മതവും അനവാദവും വാങ്ങാതെ ഈ പ്ലിയം സാഹസം പ്രവർത്തിച്ചുതുകൊണ്ടാണ് നമ്മൾ കോപമുണ്ടായതു്. ഇക്കാൽത്തീരുകയും കൊക്കരെനു കുറക്കാരനാജവാനം നിവർത്തിയില്ല. നമ്മുടെ പുത്രിതന്നെയാണ് ഇതിൽ അപരാധിയെന്നു് സീമനിനിയുടെ വാക്കുകളിൽനിന്നും നാം അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ കലിംഗരഭൂതാവിനാ് നാം മാറ്റുകൊണ്ട ദത്തിരിക്കുന്നു. ചലുക്രൂളുതാവായി തിരിച്ചുവന്നു് അയാൾ അമൃതവല്ലിയുടെ പാണിശുഖണ്ണ നടത്തുന്നതു് നമ്മക്കേവാദംതന്നെ. മന്ത്രിതന്നെ പോയി കയ്യാക്കരെനു കൊരാറ്റുമത്തിൽ നിന്നിരക്കി നമ്മുടെ സന്നിധിയിൽക്കുംണ്ടുവരുന്നും”

ഈ കല്പനകേട്ട് പ്രധാനമന്ത്രി മാത്രമല്ല അവിടെ കൂടിയിരുന്ന മറ്റു സചിവരംഡാം ആഹം ഇംഗ്ലീഷരിൽരായിരുന്നും. കലിംഗരഭൂതാവിനെററു നേരേ അവക്കുതോന്തിരിയിട്ടുള്ള ആദരവും സ്നേഹവും അതുകൊണ്ട് മഹാത്മാ യിരുന്നു. പ്രധാനമന്ത്രി കയ്യാക്കരെററു മോഹനത്തിനു പരിവാരസ്ഥേതനായി അവിണ്ണേന്നും നിന്ന് മിച്ച.

കലിംഗരഭൂതാവായ ആ യുവജനരായൻ ബെന്നുന്നു നായിട്ട് ഇരുപ്പാൽ രണ്ടുമാസം കഴിഞ്ഞതിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ

കമാരംഗം കാണീപുരത്തിലെ രാഖുകീയ കാരാളുഹത്തി ലേജ്ജ് മാറ്റനം. നേരം സാധാരണസ്ഥരായി. കതണാക രണ്ട് തടവുള്ളവിയിൽ ഒരു പത്രപത്രത മേഘപുരത്തു കൊതിക്കേണ്ടിരുന്നു ചേരുവിപം അതിന്റെ രൈക്കിക റത്നം കിരണങ്ങളെ തടവുകാരൻറെ വിള്ളിയതെങ്കിലും യെൽസുചകമായ മുഖത്തിൽ കളിയാടിക്കോണ്ടിരുന്നു. നമ്മുടെ കമാനായകൾ സമീപത്തായി അനുസ്പദിത മഡ ഭക്ഷണം ഒരു പാത്രത്തിൽ സുക്ഷിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണാമെച്ചു. മരിക്കുള്ളിൽ അക്കസ്സാമരനങ്ങളായി അധികമാനം ഇല്ലായിരുന്നു. കാരാളുഹത്തിന്റെ കവാടം മുന്നുള്ളതായിരുന്നു. വളരെ പോകത്തിൽ മടക്കിപ്പിക്കുപ്പട്ടിരുന്ന ഏക ഇലാലം ബുദ്ധമേറിയ ഇരുവശിക്കൊണ്ട് സുരക്ഷിതമായി കാണാമെച്ചു. കതണാകരൻ ഒരു താണ തരം കിടക്കയിൽ ഇരിക്കുന്നതായിരുന്നു. നാം മുഴു വര തെത്തുപോലെ അഭ്യേഷത്തിന്റെ മുഖം ആരോഗ്യപ്രക്ഷണമായ രക്ഷാത്തിന്റെ പ്രസരക്കുവിനായ വിശ്വത്തിരുന്നു. എന്നാൽ അധികരായജ്ഞങ്ങൾ അമർത്തി പ്രഭാകരദാഹിതമായ നേതൃത്വങ്ങളാടക്കുടി സംഗ്രാമരഹിതമായ ദാതരായജ്ഞിയോടക്കൂടിയിരുന്നു ആ ദിവാവും സുസ്ഥിരപ്പിത്തരം ധീരമാനാനും മനസ്സിലുക്കാൻ പ്രേക്ഷകമാക്കും എന്നും വിശ്വമരണായില്ല.

ചെട്ടുനാ വാതൽ തുറന്ന് പ്രധാന കല്പു കണ്ണാട്ടു പ്രവേശിച്ചു. ഇതു മഹാരാ ചുരുക്കം ചീഡുക്കും കൂടും രാജാക്കന്നുമായ സചിവ പ്രധാനമാരുടെ ഒരു ഉത്തരവും കയ്യായിരുന്നു. ഇംഗ്ലീഷ്യത്തിന് ഏകദേശം അംപ്പപത്രവും വയലും ചുറ്റാനും തേരുന്നിച്ചു. മന്ത്രിപ്രധാനമാരുടെ അതുതി

ഗംഭീരവും സൗഖ്യവും പ്രതിഗംഭീരവും ഉദാരവും അതേ സമയത്തിൽ തന്നെ മഹത്പ്രസ്തുതി ആയി തന്ന എന്ന് മുഖാവം വെളിപ്പേട്ടതി.

കല്പരായിൽ കടന്നചെന്ന് ആ സചിവസത്തമൻ കത്തണാകരണ്ണറ അടച്ചതിതന്നു. ഫവാവ്” വിനിതനായി എഴുന്നേറുന്നിന്ന് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“അവിടത്തോ കാതണ്ണും സീമാതീതം തന്നു. എൻ്റെ വിധി തീച്ചുപ്പേട്ട് എന്ന് എന്നും ഇപ്പോൾ കത്ത തുണ്ണ. ആ വിധി എന്നു അറിയിക്കാണായിട്ടുണ്ണോ” അവിട്ടു വന്നിരിക്കുന്നതെന്നു എന്നും വിചാരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ലീഡിത്തസ്പുക്കായ ആ തീരുമാനം ചെറുരു മന്ദ മായും മുഖലമായും ഉള്ള റിഡിയിൽ മാത്രമേ എന്നു തെള്ളു പ്പേട്ടതാവും എന്നാണ് ചീരിക്കുന്നു അവിടത്തെ മഹാമന ഷൈത്യജ്ഞം അഭ്യന്തരാക നമ്മുണ്ടാണ്. എക്കിലും ഈ കത്തലിണ്ണൻ അവരുമൊന്നം എൻ്റെ കാഞ്ഞത്തിൽ വേഖാമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്നെന്നാൽ എൻ്റെ വിധി എന്നായിരി അമെന്നോ എനിഞ്ഞാലുമേ അറിയാം. അതിനെ അഭിച വീകരിക്കാൻ ഒരു വീംഗായ പ്രോംബിയെന്ന നിലയിൽ എന്നും സന്നദ്ധനായിരിക്കേണ്ടതാണ്.”

പു. മരുടി:—“എൻ്റെ ഫവണ്ണുമിക്ക നിഞ്ഞുടെ ഉറയണബുദ്ധിയും ശ്രദ്ധാലുകളും അല്ലെങ്കിലും അല്ലെങ്കിലും എന്നും പറഞ്ഞു കൂടാൻ തന്നെ എന്നും അഭ്യന്തരാക നമ്മുണ്ടു. നിഞ്ഞുടെ വിധി തീച്ചുപ്പേട്ട് എന്നും പറമാർഥം തന്നെ. എന്നാൽ അംഗും എന്നും അംഗും അഭ്യന്തരാക നുഉള്ളവർത്തനാം അറിയിക്കാണായിട്ടുണ്ണോ” എന്നും വന്നിരി എന്നതും.”

കയ്യൊ:—“ആരാവഹമോ? രാജുക്കുണ്ടോ, തീരം ആത്മയോ ഇല്ലാത്തപ്പുന്ന സംബന്ധിക്കുന്ന വിധി ആരാവഹമോ? എൻ്റെ അപരാധം അക്ഷാത്യുമായ കുണ്ണു; ആരായെത്തുന്ന ഒരു വിധിക്കു എൻ്റെ അർഹന്മോ?”

പ്ര. മഹതി:—“യഥാവേ, നിങ്ങൾ അനാശ്ചിച്ചതു അംതിസാഹസരായ ഒരു കമ്മം തന്നെ എന്നുള്ള തിൽ സംശയമില്ല. എന്നെന്നാൽ തിരുമന്ദിരിലേ സമു തവും അനവാദവും കൂടാതെ അന്തഃപുരത്തിൽ പ്രവേശി ചെത്തും ചെന്നു ഉചിതമായില്ല. അതു പോകട്ടെ, കഴി ഏതുകാൽത്തെപ്പറ്റാറി ഇനി പരബ്രഹ്മകാൽമില്ല. നിങ്ങളുടെ അപരാധമെല്ലാം ക്ഷമിച്ച് തിരുവുള്ളടണ്ഡായി നിങ്ങൾക്ക് ചക്രവർത്തി മാപ്പുതരകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ കാരാഗ്രഹത്തിൽ നിന്നും വിട്ടതൽ ചെയ്തുകൊണ്ടു പോവാനായിട്ടുണ്ട് എൻ്റെ ഇരുപ്പാർശ ഇവിടെ സന്നിഹി തന്നായിരിക്കുന്നതു്.”

കത:—“എന്ന വിട്ടതൽചെയ്തു് എന്നേംക്കേണ്ടപോകുന്നതു്.”

പ്ര.മഹതി:—തിരുമന്ദിരിലേജ്ഞു്; സംഗതിക്കുണ്ടും എൻ്റെതെളിച്ചു പരബ്രഹ്മകാം. നിങ്ങളുടെ മോചിപ്പിക്ക വാൻ മാത്രമല്ല, ഏററവും ചുമതലാളിള്ള ഒരു കാൽം നിങ്ങളുടെ ഭരമെല്ലിക്കവസന്ന തിരുമെന്തി കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു്.”

കത:—“അതു ചുമതലയേറിയ കാൽം എന്നോ?”

പ്ര.മഹതി:—“മോളം ചല്ലുന്നു എന്നീ സാമ്രാജ്യത്ര അള്ളടെ സീമയിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന അശ്വരാവത്രീമണ്ഡല തെപ്പറ്റാറി ഒരു വലിയ ത്രംഭം ഉത്തരവിച്ചിരിക്കുന്നു.

പ്രസ്തുതമണ്ണംവരത്തിൽ കൃഷ്ണനാലിക്ക് പട്ടക്കവരമെഴുളാഗാ
പിങ്കുമാക്കേവൻനീര് വക്കുണ്ണംനേതു അദ്ദേഹം വാഴി
ക്കുന്നതു്. ഏന്നതെന്നയല്ല ഒരു പ്രഖ്യാപനമുണ്ടാക്കുന്നതു് എന്നതു് അതു ഭാഗത്തെ ചല്ലക്കുചങ്കുവത്തിസ്പാധിന
മാംകകയും ചെള്ളിരിക്കുന്നു. വിങ്കുമാക്കേവനോട് പോ
രടി പ്രസ്തുതമണ്ണംവിശേഷത്തെ വീണ്ടെട്ടക്കവാനാണു്
നിങ്ങളേ മുട്ടിക്കൊട്ടു ചെല്ലുവാൻ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്.
വിജുയത്രീയടു വരിഞ്ഞയവും കഴിച്ചു് നിങ്ങൾ തിരി
ക്കു കാത്തിപ്പുരത്തിൽ എത്തുനോർബാ ഒരു രാജുത്രീ നിങ്ങ
ളേ വരിജ്ജാനായി കാത്തുനിൽക്കും. അതിനാൽ ഇന്നുമു
തൽ നിങ്ങളുടെ അഭ്യുദയം ആരംഭിച്ചിരിക്കുന്ന എന്നല്ല
ആര്യപാസന്തോടെ വേഗത്തിൽ തിരുമ്പുവിൽ ചെല്ലാം
നല്ലതുവരും.”

സചിവപ്രധാനനേൻറെ അവസ്ഥാവരത്തെ വാക്കുളിലേ
ധനി കത്താക്കരൻറെ എദയത്തിനു് സുഡാവഷ്മംഡി
പരിഞ്ഞമിച്ചു്. ചല്ലക്കുണ്ടുനൈ അമരാവതിക്കിൽനിന്നും
തുരത്തി ആമണ്ണലംചിവൻ വീണ്ടെട്ടതു് വിജുയിയായി
മട്ടിവതനോർബാ തന്റെ പ്രാണസമയായ തങ്ങി
രത്തെത്തു തനിക്ക് ലഭിക്കും എന്നാണു് മന്ത്രിവന്തു് സുചി
പ്പിപ്പുതെന്നുള്ള വസ്തു കരതലാമലകുംപോലെ നശ്വിനി
കമാനായകനു് വിശദമായി. അദ്ദേഹം അതുനാം കുത
ജനത്തേരുംകൂടി ഇങ്ങനെ ചരണ്ടു.

“അംവിംഗാംത എന്നും തുരുംനാംഗാംവു്. എന്നെൻറെ
ഇം ഫേചനത്തിനു് പ്രധാന കാരണം അംവിംഗത്തെ കാര
ണ്ണും നോമാറുമാണെന്നും നോൻ കരതുനും. എന്നെൻറെ

ജീവിതത്തിലേ പ്രധാനമായ അഭിലാശം സാധിച്ചു. അവിട്ടേരുള്ളു. ദീർഘായല്ലെങ്കിലും ആരോഗ്യവും സമ്പത്തം കാമക്ഷീദേവി പ്രദാനം ചെയ്തു. നമക്കിനി ചക്രവർത്തി തിരിത്തിമനസ്സിലേ സന്നിധിയാത്തിലേപ്പേജ്ഞപോകാം”

ഈ വാക്കുകളോടുകൂടി കത്താകരൻ പ്രധാനമന്ത്രി അമായി അരമനയിലേപ്പേജ്ഞ തിരിച്ചു.

അപ്പതാമലസ്ത്രാധികാരി

കത്താകരിഡിതാണ്ഡമാൻറ നേതൃത്വപാദിൽ അതി പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന ഒരു ചോളിന്റെ അമരാവതിയിൽ പ്രവേശിച്ച് പാളിയമരപ്പിച്ചു. ഈ സൈന്യം സമ്പിലമായ സമരസന്ധിയാണും കൊണ്ടും അനുത്തമമായ ദണ്ഡായിരുന്നു. വിച്ഛുലമായ ഈ വാഹിനി ഒരു തിവസം ആശയത്തിലാണ് അതിന്തിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ തലസ്ഥാനമായ അമരാവതിയിൽ ചെന്നുചേന്നതു. സകല ചെറുവാതം ഒരുമിച്ചു. ഈ സൈന്യത്തിനു സപ്രശ്നതം പറവാനായി പറഞ്ഞു. അതും ശാഖയുചകമായ ആർപ്പഡിയോടുകൂടി ആയിരുന്നു. അമരാവതിനിവാസികൾ ചോളിന്റെ സ്വീകരിച്ചതു. സേനാനായകനായ മുഖാവിനെ ‘സ്വീകരിക്കാൻ തദ്ദേശവന്തിലേ’ സകല ഉദ്ദ്രോഗന്ധമാതം കൂടി വിതുന്നു. എന്നാൽ ഏവംവിധമായ കൂടി കത്താകരിയിൽ നിക്ഷിച്ചുമായ സൈന്യാധിപത്രത്തേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാഖുതപ്രേരണയോ മാത്രം മാനിച്ചു ആകടി സ്ഥിക്കപ്പെട്ടപ്പേണ്ടു. ആതു ഒരു രണ്ടുരംഗം നേതൃവും

മെന്തുള്ളനിലയിൽ അദ്ദേഹം സാത്രാഖ്യർത്ഥിനവേണ്ടി കുതകാവത്തിൽ സാധിച്ചുട്ടിള്ള നായകരും കൂടി പരി ഗണിച്ചാണ്. ഈ തങ്ങാവരയ്ക്കീൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം സഹജ്ഞിച്ച ദിഗ്രതമായ സർക്കീൽത്തി ആരക്കെങ്കും മാന നത്തെ അർഹിക്കവാൻ പത്രംപൂജ മായിതന്നു.

മധുതിനായിരം സമരചത്രരമാരായ ഭേദമാരോടു വേണ്ടിവോളം ആയുധസാമഗ്രികളോടു കൂടി കലിംഗ ഭൂതാവായ കത്താകരത്തോണ്ടമാൻ അതിത്തിരക്കു എന്തിന് ഒരപ്പരാന്തിയിണ്ടാക്കവാൻ പുരുഷുട്ടിരിക്കുന്ന പുത്താന്തം അററിത്തെ അമരാവതിയിലെ പ്രജാപ്പുണം ആരംകൊണ്ടും ആനന്ദംകൊണ്ടും അത്രുന്തം വിജയംഡിച്ചു. എന്തെന്നാൽ വെറും എഴുത്തുകളുകൂടും വിലയേറിയ സമയത്തും പുംബ വൃത്യംചെയ്യുന്ന ഒരംഖലു കത്താകരാനുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തെമ്പുററിള്ളു കേൾവി അവക്കു വോധം വരുത്തിയിതന്ത്രിനാൽ കൂപാണായാരകൊണ്ടും അദ്ദേഹം ഈ വിവാദത്തെ കുറഞ്ഞെന്നു് അവർ പുണ്ണ മായി വിപ്രസിച്ചു. പാരുന്ന കൊടിക്കൂടികളോടും സംപ്ര പുത്തമായ സൈനികവംശങ്ങളോടും കൂടിയ അദ്ദേഹ തിന്റെ അമരാവതിപ്രവേശം ഈ ചിയതിൽ ആനന്ദം സൂചകമായ ആദ്ധ്യാത്മതോടുകൂടി സപാനതം ചെയ്യുന്നുണ്ട്. എത്തുവുംവാരം ആപനന്മാരുമായ മണ്ണയു നിവാസികൾ, കത്താകരൻറെ കത്തിരയുടെ നാലുപാംച കൂട്ടംകൂടി തന്നെളു ത്രാണനംചെയ്യാമെന്നും ഹരിക്കല്ലേപ്പു തന്നെളും ഗ്രഹങ്ങളും സമ്പത്തും തരികയ തങ്ങവിക്കുന്നുണ്ട് കൂപാമീനമാരായ ചപ്പക്കുടുക്കാരോടു പക്ക വീടുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹത്തോടു അല്ലത്തമിച്ചു.

അമരാവതിയിൽ എത്തിയ ഉടൻ തന്നെ ക്രാംകാരൻ ചല്ലുക്കുസേനയെ സംബന്ധിച്ച വീവരങ്ങളും അദ്ദോപശിച്ചറിഞ്ഞു. എക്കുറം മധുതുന്നാഴികനീച്ചവും ഇത്തവരുന്നാഴികവിതിയുമുള്ള അമരാവതിമണ്ഡലം മിക്ക വാരം റോട്ടുക്കവശത്തിൽആരുത്തിരാൻ. പാതിനായിരു ദശ മംഗലവിതം അടങ്കിയ നാലു ചല്ലുക്കുസേനാവിഭാംഗം ഈ മണ്ഡലവിഭാഗത്തെ ബാധനെ അതുകൂടിച്ചു സ്വന്ധിന്നുത്തിലാക്കി അവിടങ്ങളിൽ വിംഗരിക്കാനുത്തിന്നു. ഈ സേനാജുത്തിൽ മുന്നിൽ റണ്ടുംബാം കാംബനഗരത്തിലും ഫേഡംബാം മഹ്മുദ്പുരത്തിലും പാളയമരക്കുചുവിത്തിനു. അതിനീരു മാറ്റുള്ള മുയാഖാംമുഖം ചോളസേനാനി കാഖേകുട്ടി യഥാ മതിക്കുന്ന നഗരത്തിലെത്തി തന്നെറ ഒക്കൊർക്കേ² അല്ല ദിവസത്തെ വിന്റുമും രൂക്ഷത്തു. ഈ വിന്റുമാവസരം അദ്ദോഹം പഴതിൽ കൂളിത്തതില്ല. എന്നെന്നും ഈ അന്തരത്തിൽ ചല്ലുക്കുസേനാനിയുടെ സമീപത്തെങ്കു³ ക്രാംകാരൻ കുറൻ കൈ കൂതരു അയച്ചു. ഉടൻതന്നെ അമരാവതി മണ്ഡലവിട്ട് പൊങ്കുാളുണ്ടെന്നും ചോളസാമ്രാജ്യത്തിൽപ്പെട്ട പ്രസ്തുത പ്രദേശത്തിനുള്ളിൽ മേലാൽ കാലു നീഡോക്കത്തെനും ആയിരുന്നു കൂതൻമുഖനെ അയച്ചു സന്ദേശത്തിലെ താത്പര്യം. അടക്കത്തിവസം കാലത്തു⁴ ചല്ലുക്കുസേനാനിയുടെ മറപടിയംകൊണ്ടു⁵ ക്രാംകാരൻ കുറൻ കൂതൻ തിരിച്ചുത്തി. ഈ സന്ദേശവാഹകൻ ചോള സേനയ്ക്കതിലേ പ്രധാനപ്പെട്ട ഉപസേനാധിപരാരിൽ കൊള്ളായിരുന്നുവെങ്കിലും അദ്ദോഹത്തെ ചല്ലുക്കുസേനയും ധിപൻ സ്വീകരിച്ചതു⁶ എറിവും നിന്നയോട്ടുട്ടിയായിരുന്നു.

“അമരാവതീമിഡിലം ചല്ലക്രമങ്കുവത്തിതിനെന്ന ഫൂലേ വകയാണെന്നു്” നിങ്ങളുടെ സ്പാമിയോട് പറയും ഉടൻവടിയിന്നും മനും അന്താനെ അതിനുണ്ടാക്കിയും വിജയംമുലം അപുകാരമാണു് അതിന്റെ ഇപ്പോൾ അതു സ്ഥിതി” എന്നായിരുന്നു ചല്ലക്രമങ്കാമണ്ണൻ രാഖസമേതമായ മറപടി.

“എന്നാൽ ഞാൻ പറയുന്നതു് ഈ പ്രദേശം ചോദ്യ സാംബഭേദമനായ രാഖേലുന്നുകലോത്തും ദേവാണ്ണൻ വകയാണെന്നും അതിനെ അപ്പൂര്വമായും അങ്കുമമായും അപ്പോരിച്ചു സ്പായത്തമാക്കിയിരിക്കുന്ന നിങ്ങളുടെ പകർ നിന്നും വിശേഷടക്കാൻ തന്ത്രങ്ങളുടെ കുപാണ്ണത്തിനും വേണ്ട രീക്ഷിയുണ്ടെന്നും മാത്രമാണു്.” ഇതായിരുന്നു കതണ്ണാകരിക്കണ്ണൻ പ്രത്യേകം.

ഈ വിവരങ്ങളുടോടൊപ്പം മുതൽ വിശദമായി ചോദ്യ സൈന്യാധിപരുന്നയിരിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടക്കാ പ്രവർത്തനം മുതൽരംമായിരുന്നു. തന്റെ സംരംഭങ്ങളും സുക്ഷിക്കുന്നതിനും ചല്ലക്രമാരമാർ ഇല്ലമായി അമരാവതിയിൽ സഖ്യരിക്കുന്നാണെവും എന്നും സംശയം ഇനിക്കായാൽ ശ്രദ്ധക്രമാണു് അപുകാരം ഒരാന്നുള്ളും പ്രാന്നം ചെയ്യുത്തെന്നു് കതണ്ണാകരിക്കിയിട്ടുണ്ടത്തി. അതിനാൽ ഒരു പ്രസ്ഥാനത്തിനു് വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾം ചെയ്യാൻ ചോദ്യസൈന്യത്തുന്നതു പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന യാത്രാരാജ്യങ്ങളും അടക്കാ ദിവസം അദ്ദേഹം ചുറപ്പെട്ടവിച്ചിപ്പി. തനിക്കു ഡിനിഡാരായ മറദ്ദോഗസ്ഥമാരോടാലോചിക്കാതെ എത്തുകാഞ്ഞ്വും സ്പദമെയ്യാ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടും ഒരു

ചാതിപാശം കരണാകരാണ്ടായിരുന്നത്. രണ്ടാംദിവി
സംതനനെ അട്ടേലിയും തന്റെ സമരപ്രയാണം ആരംഭിക്കു
മെന്നായിരുന്നു അമരാവതിയിലേ ഇന്നങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിപ്പി
ച്ചിരുന്നത്. അതിനാൽ ഒരോ നാഴികയും നിഖാർക്കിയ
മായിരുന്നു കഴിഞ്ഞതിനാലും എന്നിട്ടും പ്രസ്ഥാനവു
ക്കണ്ണം കണ്ണംതന്നെ ദ്രോഹംകാരത്തിനാലും നിഖാർന്നിവാ
സിക്കം അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റിവാനും ആരുംഡംഗസുചകമായി
തമ്മിൽ ഓരോനും പറവാനും തുടങ്ങി. ഇന്നങ്ങളുടെയിട
യിൽ നടക്കുന്ന വിശ്വേഷങ്ങളും കരണാകരൻ അറി
ഞ്ഞുവെങ്കിലും അട്ടേലിയും കണം മിണിയില്ല. ആസൂമയും
കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അനുഭവതെ രാത്രിയും അഭരാവതിയിൽ
തന്നെ ചോളംസൈന്യം കഴിച്ചുകൂട്ടുമെന്നുള്ള സർവ്വക്ഷണ
ങ്ങളും കാണബുപ്പട്ടം. ഇന്നങ്ങൾ ഭന്നാരേമാത്രം അസംഗ്ര
ജീവമായി നിബന്ധിച്ച പ്രാംിച്ചു.

അനുരാഗത്തിപ്പത്തുനാശികയിട്ടിരുപ്പുമ്പോൾ കരണാക
രൻ തന്റെ ഉപസേനനാനി കൂട്ടായ നാലുപ്പൊരുണ്ണുവത്താൽ
പ്രധാനനായിരുണ്ടും കല്പന കൊടുത്തതു. ഒരു നാഴിക കഴി
ഞ്ഞപ്പോൾ ഭേദമാണ് ആയിരം ധരിച്ച പ്രധാനനായിരു
സന്നദ്ധമാരാക്കിനും. സൈന്യത്തിൽ ഒരു ഭാഗം
എത്രയും വേഗത്തിൽ ഹസ്തിപുരത്തിലേജ്ജു പ്രധാനും
മെയ്യാൻ ആജുഞ്ഞ നാൽക്കുപ്പട്ടം. ദേശിച്ച വിഭാഗത്തോ
കൊന്നിച്ചു് കരണാകരൻ കദംബവനഗരത്തിലേജ്ജും ഏറ്റ
പ്പുട്ടം. എത്രയും ദുരന്തതിയിലും ഇംഗ്ലീഷിട്ടും ഇം വിഡം
എറ്റപ്പാട്ടക്കമാം ചെയ്യേരുപ്പട്ടതിനാൽ വസ്തുമതിയിലേ നിവാ
സിക്കളും അവരോടൊപ്പും തന്നെ ചലക്കുചൂരമാരായ

രബ്ദ്ധപ്പെടം യാതൊരു രേഖയും കൂടാതെ സുവമായി നിദയേ സേവിക്കേണ്ടിയുണ്ട്. കഴിഞ്ഞ ഒരിയിൽ തന്നെ സൈന്യം പ്രധാനമാരംഭിച്ചു എന്നുള്ള വാത്ര പുരവാസികൾക്ക് “പ്രഭാതകാശത്തിൽ അറിവുകിട്ടിയ രേപ്പാർഡ് അവത്തെ ആന്റും അവണ്ണനീയമായിയുണ്ട്. ചോളസൈന്യത്തെ ഗതിയെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരങ്ങൾിൽ മനസ്സിലാക്കി സമയത്തിനും തന്നെ അറിയാക്കണമെന്നുള്ള പ്രത്യേക അജ്ഞന്മേധാവടക്കി ചല്ലക്കുടക്കായുള്ള നാൽ വസുമതിയിലേജ്ഞു്” അയയ്ക്കുപ്പുടെ രണ്ട് ചാരവംഞ്ചം. ഈ വർത്തമാനം അംഗീസമാനമായി തോന്തി.

ഹസ്തിപുരത്തിലേജ്ഞു നിയോഗിക്കപ്പെട്ട സൈന്യവിഭാഗം കാലത്തു് അമുന്നാഴിക പുലന്നരേപ്പാർഡ് ആ പട്ട സൗത്തിൽ എത്തി. ആ സൈന്യവിഭാഗത്തിന്റെ നായകൻ സ്വന്തമാരെ കഴിയുന്നതും വിച്ചുലമായി തോന്തിക്കു തത്ക്ക വിധാതിൽ അംഗീനിരത്തിയതിനാൽ അതു് ഒരു വലിയ സൈന്യമാണു് ചല്ലക്കുംഘാർ തെററിഡിച്ചു. ഹസ്തിപുരത്തിൽ പാളയമടിച്ചുകുടിനു ചല്ലക്കുംഘേന എല്ലാത്തിൽ പതിനായിരും പേര് അടങ്ങിയതും അങ്ങനെ നാരതമ്പ്രേക്ഷ ചോളസൈന്യയെക്കാർഡ് സംഖ്യാവലം തിക്കു കുത്തും ആയിയുണ്ട്. ചോളംഘാർ രാത്രികാലത്തു് പ്രധാന മെയ്യുമണ്ണാജ്ഞ സംശയം കൂടാതെ തങ്ങളുടെ സുരക്ഷാ താവസ്യമയിൽ വിപ്രാസന്തരാടക്കി വിത്രുമീച്ചിയുണ്ട്. ചല്ലക്കുംഘാർ സമീറംസ്ഥമായ കണ്ണിന്റെ മുകളിൽനിന്നും ശരുക്കിൽ ഇരുന്തി വത്തും എന്നുള്ള വത്തമാനം ഒക്ക് രേപ്പാർഡ് അക്കഷ്യപ്പെടുത്തുന്ന ഒന്നും സംഭവിച്ചു. ഏകിലും അവർ

വേദത്തിൽ ആയും ധരിച്ച് തങ്ങളുടെ നായകനാൽ നിത്യരായി അറിക്കേണ്ട നോട്ടിവാൻ പട്ടണത്തിൽ നിന്നും വൈഴിയിലേജ്ജ് ചലിച്ച്. അദ്ദും ചോളൻ നാനി തന്റെ ഭക്ഷണത്തെ അണിയെതു പരിമിതമാക്കി അപ്പനേരത്തെങ്ങ്. അവർക്ക് വിത്രേം അനുവദിച്ച് ഫേശാംഗുപത്ര ബൈസ്റ്റ്‌ഫൂട്ടുടെ കവചിച്ചും ഫ്ലാസ്റ്റാ മഹാനക്കമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. ഈ പ്രസംഗത്തിനു തെരുമായി അഭ്യേഷത്തിനേരു ആളുകൾ ആഹ്വാനിക്കായും വാഴമണ്ഡലത്തെ മുവരിത മാക്കി. കൊടിക്കുറകൾ കാരിൽ പാറിക്കുപ്പെട്ട്—സമരത്തിനുള്ള ആജ്ഞയും നൽകുപ്പുട്ട്.

അതിനെ തുടർബന്ധം സംഗ്രാമം രക്ഷനിശ്ചയി ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ ത്രിപ്പുരയേതെ അനും അതണ്ണ മാക്കിയ രക്ഷം ചലുക്കുമ്പതാടത്തായിതന്നുതാരം. ഈ നൊത്തങ്ങളുടെ പദ്ധതിമാർ ചോളന്മാരുടെ വധം നാശപ്പെടുത്തുകയും ചലുക്കും ചെയ്തു. അഥവാ നാഴിക നേരത്തിനുള്ളിൽ ഒരു ദിവസം അവസ്ഥാനിച്ച്. ചലുക്കുമാർ നിശ്ചിയം പരാബീതരാകയും ചോളന്മാർ വിജയത്തിനെ വരികയും ചെയ്തു. തത്മലവമായി ചോളപ്പതാക മസ്തിഷ്ടുരത്തിലേ ആകാരത്തിനു മകളിൽ പാരി.

ഈ നിന്ദയിൽ കത്തണാകരൻ തന്റെ സൈനികരാം മായി കദംബനാഗരാജിലേജ്ജ്. പ്രധാനം ചെയ്ത രായി തന്നു. ഈ പട്ടണത്തിലേജ്ജ്. വസ്തമതിയിൽനിന്നും വച്ച രെക്കരംഉണ്ടായിതന്നുനിന്നാൽ ഇല്ലാണ്ടത്താടക്കിമാത്രമേ

നമ്മുടെ കമാനായകൾ അവിടെ ചെന്നുചേതവാൻ സാധിച്ചുള്ളൂ. ചല്ലുംബാർ പ്രസ്തുത നഡാരത്തെ തങ്ങളുടെ പ്രധാനസങ്കേതമാകിയിരുന്നു. ചല്ലുംബേസൗഡ ഡിപ്പൽ തലേ ദിവസാ രാത്രിയിൽത്തന്നെ പ്രഖ്യാത മായ ഒരു കതിരുട്ടുടയാട്ടുടി കദംബനഗരത്തിൽ എത്തിരിട്ടുണ്ടെന്നും അരകുള്ളടി ചല്ലുംബേസനായുടെ സംഖ്യ അനുപതിനായിരുന്നൊളം വരുമെന്നും വഴി യരിക്കിൽ കണ്ണുമട്ടിയ ഒരു പമ്പികനിൽ നിന്നും ചോളണ്ണനാണി മനസ്സിലാക്കി. കതണാകരൻറെ സൈന്യസംഖ്യ ഇതുപതിനായിരുമാത്രമായിരുന്നു. ഈ പുരുഷാം റബ്ബുമായിരുന്നതാണും. എന്നാൽ നമ്മുടെ ഔദ്യവീരൻ വിജയത്തിൽ പൂർണ്ണവിപ്രോസമുള്ളവനായിരുന്നു. ഭേദമാരെ അഭിസംഖ്യാധനം ചെയ്തുകൊണ്ട് അഭ്രേഹം ചെയ്തു ഒരു പ്രസംഗം അവരെ ഉറൈശ്ചരിതരാക്കി. വസുമതിയിൽ നിന്നും ഹസ്തിപുരത്തേങ്ങായും സൈന്യം വിജയത്തെ പരിച്ഛിരിക്കുമെന്നു് അഭ്രേഹം പൂർണ്ണമായി വിപ്രസിച്ചു. എന്നെന്നാൽ ചല്ലുംബാർ അപ്രതീക്ഷിതമായ രാത്രുമാറ്റത്തിൽ വരുവാൻ വരുവാദമാരായാൽ പരാഖ്യയപ്പെട്ടശ്രദ്ധ തരിച്ചില്ലെന്നു് അഭ്രേഹരത്തിൽ നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നു. അതിനാൽ അന്നുംതു പകരും അവസാനിക്കേന്നതിൽ മുമ്പായി ചോളും റബ്ബുക കദംബനഗരത്തിലേ ദിന്തിനെന്നു ഉപരിഭാഗത്തിൽ ചലിപ്പിക്കണമെന്നും അഭ്രേഹം ഉറച്ചു.

തന്നെ സൈന്യത്തെ കതണാകരൻ രണ്ടായാ വിജയിച്ചു. വേണ്ടിവന്നാൽ രണ്ടുവിഭാഗത്തെ കൈമിച്ചു ചേര്യുന്ന സമരപാതിയിൽ തനിക്കുന്നുള്ളമായ എന്നെങ്കിലും

മാററം ആവല്ലുമെന്ന തോന്തികാരം അതിലെയ്യു സൈക്ക്
സ്റ്റുണ്ടേഴ്സ് വാന്നോ ആയി ഈ രണ്ട് വിഭാഗത്തെയും
അംഗങ്ങൾ വളരെ അടക്കത്തെന്ന അണി നിരത്തി. പട്ടണ
ത്തിന്റെ സമീപത്തെയ്യുണ്ടെപ്പോൾ ചെള്ളക്കുറഞ്ഞു
മെതാനപ്രദേശത്തു തുടിയിരിക്കുന്നരായി കാണുമ്പുട്ട്.
ആ സൈന്യത്തിന്റെ നായകൻ അതിനെ പരിശേധി
ക്കുന്നതും കയണാകരൻ ചുരുക്കവച്ചതെന്ന കണക്ക്. ചോദ്യ
സൈന്യത്തിന്റെ തുപാണലതകളിൽ സുംഖരജീകരി
തടിന്തിളിഞ്ഞെന്നു കണഡേപ്പോൾ ചെള്ളക്കുറബാർ പെട്ടെന്ന്
അവതരം നില മാററി സമരത്തിനു സന്ധിയാരായി
അണിനിന്നിരുന്നു.

കയണാകരൻ സൈന്യം രണ്ട് വിഭാഗമായി
മണ്ണേട്ടു നീണ്ടി. ഒരു വിഭാഗത്തെ നയിപ്പുതു് അംഗങ്ങൾ
തന്നെയായിരുന്നു. രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗത്തിന്റെ നേതാ
വു് അടങ്ക ഉപസേനനാനിയമായിരുന്നു. നമ്മുടെ കമാ
നായകന്റെ ഗ്രാമ്യനെത്തുദി ശ്രദ്ധിച്ചെന്നും
കയി സഖ്യാരം നടത്തിയതേയേം ആരപ്പെട്ടുമായി മടങ്ങി.
എന്തെന്നാൽ ശാരവദാക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുള്ള സമരാരിക്കൾ
ണം തന്റെ ഭടകമാക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതിന്തനിനും എത്രയോ
ബലഹീനമാണെന്ന് അവതരം ഘൃഷ്ണം ചുന്നു
അംഗങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി.

“ചെള്ളക്കുറിച്ചും നാലിക്കട്ട്” എന്ന് സമരാരംഭ
ത്തിനൊള്ളു അഞ്ചു നാൽകിക്കൊണ്ട് കയണാകരൻ ഉറക്കെ
പുറത്തു.

ചോഴ്ചകരാതട രണവാളുയപനി ആകാരത്തിൽ മാറരാലിക്കൊണ്ട്. അവതടെ ഒക്കവള്ളുമായ പതാക ഉയൻ കാറിൽ കളിയാട്ടി. കദംബനഗരത്തിലെ ക്ഷേര സമരവും സമാരഘ്യമായി. നോം ഉച്ചതിരിഞ്ഞ റണ്ടുമുന്നു നാഴികചെന്ന. ചോഴപതാകയെ ചലിപ്പിച്ച ഒരു മനമാതതൻറെ വീജുനും ഇല്ലാതിരുന്നവെക്കിൽ ചുട്ട് അതിഭയകരമായി; അനുഭവമെല്ലാമായിരുന്നു. അല്ലും ഉയൻ ഒരു പ്രദേശത്തു നിന്നിരുന്ന ചല്ലുസൈന്യാധിപൻ തന്റെ ഭക്താംഭദ്രസംഖ്യാബലങ്ങത് ആധാരമാക്കി ചോഴസേന തുട്ടുമെന്നു കത്തി ഗവിച്ചു. ഏന്നാൽ ശാത്രവചട്ടനായ കന്റെ വൈദശ്ചുരേഷ്ടുററി അപ്രേക്ഷത്തിൽ യാതൊരു റിപുമില്ലായിരുന്നു.

‘പ്രമമസംഘടന അതിൽ തന്നെ സ്വന്തമനാർപ്പിണ്ണും അലഘുന്നതുകണ്ട്’ ചല്ലുകൂർമ്മടന്നായ അഭിഭവവും ആക്രമാദിക്കുമായിരുന്നു. എന്നെന്നൊരു അവതടെ ദർന്മാതരത്തിൽ തന്നെ ചോഴസൈന്യം ചുമിണമായി പലായനം ചെയ്യുമെന്ന്’ അപ്രേക്ഷം വിഷ്വപരിശീലനം. ചല്ലുകൂർമ്മാതട വക്കായ ഏഴുക്കല്ലുക്കേൾ പണ്ണയ്ക്കുന്നാൽ ഓരോമരിയ കല്ലുകളെ പ്രയോഗിച്ചു’ ചോഴരാതടക്കയിൽ വശിയ നാശമുണ്ടാക്കി. ശ്രൂപ്രയോഗം തുടങ്ങവാൻ അനുഭവപ്പിക്കുന്നതു’ ആപത്രക്കുമാണെന്നു കണ്ണട കത്താകരൻ റണ്ടുക്കൂട്ടിണി പട്ടാളത്തോടു കൂടി മിന്നൽവേഗത്തിൽ മുന്നോട്ടുതു്’ പ്രകോഷ്ഠപണക്കാരമാരിൽ മിക്കപ്പേരെയും വധിച്ചു’ യന്ത്രങ്ങളും ക്രൂളാക്കി. സത്രപരപ്രയക്ഷമായ ഈ യുദ്ധരാന്ത്രം കണക്കിനു

മലിച്ചു. എന്നാൽ ചോളസൈനികരാതെട രണ്ടുപ്രകോഷ
പണയ്ക്കുണ്ടാം ഇതിനിടയിൽ ദേക്കരമായ റിലാവഷ്ട
കൊണ്ട് ചലുക്കുസേനയിൽ അന്നേകം ശ്രദ്ധത്തെന്നുജ്ഞിച്ചു.
യും. ആരംഭിച്ചു് കഞ്ചിച്ചുമ്പുന്നാഴിക കഴിയുന്നതിനു
മുമ്പുതന്നെ പരിത്വസ്ഥിതികൾ ഏററവും ദേക്കരമായ
ക്കു പരിഞ്ഞാമത്തിലേജ്ഞു് തിരിത്തതുകണ്ട് ഗോഡാന്ത
ചലുക്കുസേനനായിപ്പു തന്നെര അപ്പേസൈന്യത്തെ നയി
ചുകൊണ്ട് പ്രാണാദയംകൂടാതെ ചോളമാരെ തടക്കാനാ-
യി പോരിനിടയിൽ ചാടിവിശാ. ഈ സംഘാവനം തുല്യ
മായ സൈമൺ തോടക്കുടിത്തന്നെ ചോളമാരും അഭിമു-
ഖികരാക്കേപ്പുടക്കയും ചെങ്ങു. മറിവേറു സൈന്യവദ്ദാം
ചോളഭാരായി പിന്തിരിത്തു. അനന്തരം പ്രകോഷപണ
യന്ത്രങ്ങൾ ചലുക്കുസാദിസേനയിൽ ക്കു ഭക്ഷരബിലാ-
വഷ്ടം ചെങ്ങു. ഇതിനെ തുടൻ ചോളയോധമാർ സന്ദേശ
ഹോമാദാന്തക്കുട്ടിയ രണധപാനം മഴക്കിക്കൊണ്ട്
കുഞ്ഞുപാട്ട് പാശത്തടത്തു.

പിന്നീടണ്ടയ സംഗരം തുമലീഷണമായിതന്നു. എങ്കിലും ചോളസൈന്യങ്ങൾ പുഞ്ചാഗതിജ്ഞു് യാതൊരു
അതിവസ്യവും നേരിട്ടില്ല. ഗോരമരിച്ചു് ചലുക്കുട
വും. കുമേണ പിന്നിലേജ്ഞു് തമിലെപ്പുടക്കയും ചെങ്ങു.
മംഗാട്ട് പാശത്തുകയരന്ന ചോളസൈന്യത്തിന്നെര ക്കു
പക്ഷരെതെ ഭേദിക്കാൻ ചലുക്കുമാർ ചെങ്ങു ശ്രമം ചെന്നു.
അവരെടെ പ്രകോഷപണയന്ത്രങ്ങളും അകുമിക്കാൻ നിന്നേ
റിക്കേപ്പുട് രണ്ട് സേനാവിശ്വാസജ്ഞാഡ ഭന്നമക്കേപ്പുട്.

നമ്മുടെ കമ്മാനായകൾ തന്നെയായിരുന്ന ഈ അഭിയോഗത്തെ നയിച്ചതു്. അങ്ങേലും തിളിൽനാട്ടു വധിയാം മനിൽ കണ്ണ സകല പ്രതിവസ്യങ്ങളെയും ചേരിച്ചു. കൂദാശയേൽനിൻ്റെ വാഹനസൈസ്യവം രഹി നൊളിടെ മുകളിൽകൂട്ടി തന്നെംപെറ്റു. ഒരു ദിവസിൽ മുഖ്യമായി കരിങ്ങുന്ന ചല്ലക്കുറൈനാണിയുടെ മുമ്പിലേജ്ഞു നയിച്ചു. അവതുടെ വധിയാദിൽ കുഷണത്തിൽ തന്മീ ലിട്ടണ്ടു.

ഈ വിധംസാല്പുത്രമായ പ്രദർശനത്തിൽ കോപസംയതനം ചെയ്യാൻ അരബക്കണ്ണായ ചല്ലക്കുറൈനാണിയാൽ പ്രയക്തമായ വധിയാം ലക്ഷ്യംഡേനം ചെയ്യാൻ സമർത്ഥമായിട്ടു്. അതുകൂടി വികാര സംഉമനത്തിക്കര വിചക്ഷണനായ കരിങ്ങുകൾ ഓൺഡിയ ഓഫോ തുപാണവും ശ്രദ്ധക്കുംതെത്തെ സ്കൂൾക്കാരെ പിരിഞ്ഞതുമില്ല. അതിനാൽ അവതുടെ പ്രദർശനമരം വേഗത്തിൽ അവ സാനിച്ചു. ചല്ലക്കുറൈനായകൾനി വെട്ടക്കളെല്ലാം സാമത്ര്യത്രാട്ടകൂട്ടി തട്ടത്താഴേയും കരിങ്ങുകൾ സംഘടിണോക്കി തന്നെ തുപാണാഡാരരെ ശ്രദ്ധവിന്റെ വകുപ്പും പ്രദർശനരെ ലക്ഷ്യമാക്കി പ്രയോഗിച്ചു്. ആയും കുറിതെറാതെ മാറ്റതു കടന്ന മരവുറം ഭേദിച്ചു്. ചല്ലക്കുറൈനാഡിപര കത്തിരുപ്പുറത്തിനം താഴെ വീണാഗതല്ലിപനായിരാൻിന്നും.

രണ്ടുനാടിക കഴിഞ്ഞു് സ്കൂളുകളുമുഖ്യമാരായ തന്നെ ഭേദാരോട്ടകൂട്ടി കരിങ്ങുകൾ കുദംവെന്നഗരത്തിലേ ദ്രോഗത്തിന്തും കടന്ന. ഉച്ചതിരിഞ്ഞു് അഞ്ചുനാടിക പക

അള്ളേപ്പാർ പ്രോഫറാക് നഗരത്തിന് മകളിലായി
പാറിക്കാണെടുച്ച്. അസ്ഥിപുരത്തിലേ വിജയത്തെപ്പറ്റി
അറിയുകൊടക്കാത്തായി ഉടൻരാനെ തെ സാദിട്ടേൻ കദം
ബന്ധരത്തിലേജ്ഞ പാതേര തതി. ഇല്ലകാരം അമരാവതി
മണ്ഡലം ആരവിക്കുമായി പ്രോഫസാമ്രാട്ടിന്റെ കൈയ്യും
കുമ്പുച്ച്.

പ്രശ്നമായ ഈ വിജയത്തെ സംഖ്യാധിഷ്ഠ വർത്ത
മാനം കാണുപുരത്തിൽ എത്തിയപ്പോൾ ചക്രവർത്തി
തിരമനസ്സിലേജ്ഞ ണായ ആനദം വാഹതീതമായിതന്നു.
കുമാകരനെ കാരാപ്രഹരത്തിൽനിന്നും മോഹിപ്പിച്ച്
ആ ത്രം മഹാത്തെത്തത അദ്ദേഹം മനസം അഭിനന്ദിച്ചു.

പ്രത്രാമില്ലായം

അമരാവതീമണ്ഡലത്തിന്റെ സംഗതിയിൽ എ
നെല്ലോം ഗ്രത്രരങ്ങളായ സംഭവങ്ങളാണെ മെൻ ഉണ്ടാ
കാൻ പ്രോക്കന്നതെന്ന്' തെ നിശ്ചയമില്ലായിതന്നു
കൊണ്ടും മുത്രായ മണ്ഡലേപരന്റെ പിൻഗാമി
ഉമ്പുരാഗം കയ്യുററാഘടന്തനെ കഴിഞ്ഞു യഥങ്ങളിൽ
നേരിട്ട് പരാഖ്യയത്തെ പരിഹരിക്കാനായി സെസ്റ്റുസ്
മേതം യഥത്തിന് പുരേപ്പുചുക്കിലേ എന്നാണും സംശയം
കൊണ്ടും ചല്ലിച്ചുചക്രവർത്തി തനെ ചോള സാമ്രാജ്യം
ത്തിനെക്കിരായി യഥം പ്രവൃംപനം ചെയ്യുകാമെന്നാണും
ഒങ്കൊണ്ടും കുമാകരൻ കുറേ ആഴ്ചവട്ടക്കാലം വസുക

ତିଯିକୁ ତଣେ ବାସଂ ଉଠୁପ୍ପିଛୁ । ଏଣ୍ଟିଲ୍ ରଣ୍ଜ ଶେଳା
ବିଭାଗଙ୍କର ଅନ୍ତିମିପ୍ରଦେଶରେ କାନ୍ତୁକେବୁଝିବାରଂ
ନାହୋଇଲେବୁପ୍ପିଛୁ । ଏଣ୍ଟାର କି ସମରତିରୁ ତଥାଟିକ
ବାର ଚାହୁଁରୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟରେ ତାତାକୋବିକ ଶମିତି
ଅଭେଦରେ ଅନ୍ତରବାଦୀବୁଲ୍ଲିଲ୍ । ଅନ୍ତିକାର ବାଦବିଷୟ
ମାତ୍ର ମଣ୍ୟଲରେ ସଂବନ୍ଧିତ୍ୟ ଉଠିବେହୁ ଅଭେଦପ୍ରାୟ
ପୁରୁଃବାସଂ ନାହୋପାରୁତାର କରୁକରୁପ୍ପିଛୁ । ହୁଅଗେ
ତଳେର ବିଜ୍ଞାଯତିକାରେଣ୍ଟଂ ଦେଇ ମାସଂ କଶିତେ
ଫୁଲାରୀ ସେତକର୍ତ୍ତମନସରିଛୁ କାହିଁପୁରତିରୁ ଏତକି
କେବଳବାର ନାହୁର କମାଗାଯକର୍ତ୍ତା ପକ୍ଷିବତ୍ତିରୁର
କଲ୍ପିନ ଲାଗିଛୁ । ପକ୍ଷିରୁରବାର ଅବସ୍ଥାରେ ତଣେ
ଛିନ ପ୍ରଦାନକୁଳୁଳୁ ସବତିକେଣ୍ଟି ସପବୋଲୁବେଲଂ
କୋଣ୍ଡ ଵୀଳେନ୍ଦ୍ରତ୍ର ତଣ ଆ ମହାତମାବିନେ ଅରମରାବ
ତିଯିଲେ ପ୍ରଜକର ଅରାଯିଛୁ ଏଣ୍ଟ ପ୍ରତ୍ୱକିଛୁ ପର
ଦେଖିଲିଲୁଫେଲୁ । ତଣକୁଳ ହୁଅଯିଲୁ ଯୀମାଯାଯ ଆ ପିର
କଳେର ସାନ୍ତିଲୁହୁଂତଣେ ଅବସର ଅଭିମପନ୍କରମାତ୍ର
କରିବି ।

ଯାମତୀଗରତିକାନୀଙ୍କାଂ କାହିଁପୁରତେଷ୍ଟୁ
ପୁରୁଷବାର ନିଶ୍ଚିନ୍ତାକିରଣରେ ରଙ୍ଗରୁଣ ତିବସଂ
ମୁଣ୍ଡ କି ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣକାନ୍ତିରୁ କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ତଳେର ବାସ
ତିରାଯ ହରିତରିଲେ ପ୍ରଯାନ ହରିଯିକୁ ହୁରିକର୍ଯ୍ୟାଯି
କାଣେ । ପାଇଲିଲେର ପ୍ରସନ୍ନ ମଣି ଅନ୍ୟକାରତେକ
ସମୀପିକାନ ସମଯକାର୍ଯ୍ୟିକାଂ ଅରତ୍ । ନାହୁର କମା
ନାହୁକର ଓରେ ପିନକହିଲୁକ ଦୁଷ୍କିରିକର୍ଯ୍ୟ ଯିକାନ ।
ପେଟ୍ରକାନ୍ କି ଫରୁଳ କଟନାବାନ୍ ହୁଅଗେ ଅରିଯିଛୁ ।

“പ്രഭോ! അവിട്ടന്ത കാണാനായി ഒരാൾ വെച്ചി
കിൽ കുത്തു നില്ക്കുന്നോ?”

ആഗതനെ തുടിക്കൊണ്ടുവരവാൻ കത്തണാകർൻ
അദ്ദേഹം തന്നെ കല്പന കൊടുത്തു. അല്ല സമയത്തിൽ
ജീവിൽ അയാൾ സേനാനിയുടെ സന്നിധിയിൽ നയിക്ക
പുട്ട്. അതുപരി നോട്ടുകൊണ്ടു തന്നെ ആഗതൻ
കല്ലോരുത്തുംഗദേവൻറെ അരമനയിലേ ഒരു ഭോലിക്കാരന്മാ
ബന്നു് കത്തണാകർൻ തീച്ചുപുട്ടത്തി. അയാൾ പോകം
കുടി ഒരു അരോഗ്യദിശയാത്രനാബന്നും അദ്ദേഹം കണ്ടു.
അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു.

“നിങ്ങളാൽത്തോ?”

ആഗ:—“പ്രഭോ! എന്നാൻ കാഞ്ചിപുരം കെട്ടുവാര
തതിലേ ഒരു പട്ടക്കാരനാണോ?”

കത:—“എന്നു വിശ്വേഷം ചക്രവർത്തി തിരുമെനി
എന്തെങ്കിലും കല്പിച്ചുയച്ചിട്ടുണ്ടോ?”

ആഗ:—“ഈല്ല, കൊച്ചുതന്മാരുട്ടിയുടെ കല്പനപ്രകാര
മാണോ” എന്നാൻ വന്നിരിക്കുന്നതോ?”

കത:—“അമൃതവല്ലീഡേവിയുടെയോ?”

ആഗ:—“അ തിരുമെനിയുടെ തന്നെ.”

കത:—“ദേവി എന്തുകല്പിച്ചയച്ചു?”

ആഗ:—“അവിട്ടനേതാട്” ഒരത്താവരുക്കാണ്ടും
പരയാനാണോ് കൊച്ചുതന്മാരുടി എന്നു അയച്ചിലിക്ക
നുതു”. അതു രഹസ്യമായതുകാണ്ട് മററാത്തു കേൾക്കു
തയ്യാനു ദേവി കല്പിച്ചിട്ടുണ്ടോ്.”

കയ്ക്കാക്കരൻ തന്റെ ഭത്രവാരെ അരകലഞ്ഞത്തു പ്രോക്കാൻ കല്പിച്ചു. ആതീതൻ അല്ലൂംകൂടി അടയ്ക്കേണ്ട മനസ്പരത്തിൽ ഇങ്ങനെ അറിയിച്ചു.

“അവിടേന്നു പ്രദയിഥം ചെയ്യു തോറു സമ സൈന്യിപ്പൾ ശ്രദ്ധേനപ്രഭവിനെ അവിട്ടു മറന്നിരിക്കുമ്പോളോ.”

കത:—“ഇല്ല, അരക്കുമ്പുതും എന്തുപറി?”

ആരംഭിക്കുമ്പോൾ അവിടേന്നു പറിയിപ്പു. അന്ന് തന്റെരാജു യാനിമിത്തമുള്ള കാലഘ്യം അരക്കുമ്പോൾ എത്തുത്തിൽ ഇന്നും പ്രതിനാവമായിത്തന്നെ കടിക്കാണ്ടി രിഞ്ഞു. ചക്രവർത്തിത്തുമുണ്ടി അവിടേന്നു കാരാഗ്രഹത്തിലൂടെയേപ്പാം ശ്രദ്ധേനപ്രഭ ആഹാംഖാദിച്ചു രിക്കയേയിതുണ്ടു. അവിടേന്നു കമ്പ തടവിൽവച്ചുതന്നു അവസ്ഥാവിശ്വാസം നും അംഗീകാരം കത്തിയിതുണ്ടു. എന്നാം അവിടേന്നുപേരിൽ വീണ്ടും തിരുവുള്ളു ഇംഗ്ലീഷ്യനുണ്ടെന്നുണ്ടു. പുരുഷും മുഖ്യാംഗങ്ങൾക്കും ഒരു പുരുഷിയും മുഖ്യാംഗത്തെ യുദ്ധത്തിൽ അവിട്ടു സമാജത്തിൽ വിജയത്തെപ്പറ്റി കേടുപോം ഇന്തി അവിട്ടു സമാജത്തിൽ വിജയത്തെപ്പറ്റിലേണ്ടു. തിരിച്ചു വരാതിരിക്കുത്തക്കവല്ലും അവിടേന്നു കമ്പ ഇംഗ്ലീഷ്യതന്നെ തീർക്കണമെന്നും നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടു” അരക്കുമ്പോൾ ആതാഡിലുണ്ടു. ഒരു എംതക്കനെ നിരോഗിച്ചുയച്ചിട്ടുണ്ടു്.”

കയ്ക്കാം:—(യാതൊരു ദാവദേശവും കൂടാതെ) “കൊച്ചുതന്നുണ്ടാടി തിരുമനിധിപ്പണം ഇംഗ്ലീഷ്യോട് പറഞ്ഞയച്ചതു്; എംതക്കൻ ആരാണോ?”

ആരാഗഃ— രിതമേനി തന്നെയാണ് “ ഈ വർത്തമാനം അവിട്ടതെ അറിയിക്കാൻ എന്നു കല്പിച്ചുംചെയ്തു ” . ഇംഗ്ലീഷ് കാർഡ് സേസമഭരതനെന്ന പേരുള്ള ഒരു തന്മുഹമാണ് : അവരുൾ യാചകവേഷത്തിൽ ഇവിടെ വന്ന് അവിട്ടെന്ന സന്ദർഭിക്കണം . വളരെ സുക്ഷിച്ചിരിക്കണമെന്ന് തിരുമേനി കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു . ”

കുറഞ്ഞാം :— “ ശ്രദ്ധിപ്പിക്കാൻ ഗ്രാമമായ ഈ ഉള്ളട തെന്നെ സംഖ്യയാണു് അനുതവല്ലിപ്പേബിക്കു് അറിവു കിട്ടിയതെങ്ങനെ ? ”

ആരാഗഃ— ‘കൊച്ചുതന്മുഹമാട്ടിയുടെ തോഴിയായ സീമ നിന്നിപ്പേബിയാണു് ഈ വർത്തമാനമരിഞ്ഞു് തിരുമന്ത്രിയും സാര്ഥകാളിയും കൂപ്പയുള്ള അത്രായതുകൊണ്ടു് യാചകവേഷ യാറിയെ കാണണമ്പാർ മന്ത്രിലിഞ്ഞു് അടഞ്ഞു വിശ്വി കാൻ ഇടയാക്കമെന്നം അരപ്പോർ അവബന്നു ഉദ്ഘാടം വി ക്ലിംക്കുടാതെ നിരവേററാൻ അവരു് അവസരം ലഭിച്ചു ക്കുമെന്നം ആണു് തിരുമേനിക്കു ഭയം . ”

കുറഞ്ഞാം :— ‘കൊച്ചുതന്മുഹമാട്ടി തിരുമേനിക്കു് എന്നിൽ ഉണ്ടായ ഈ കാരണ്ണത്തിനു് അനേക നമ്മുണ്ടാണു് . തിരുമന്ത്രിലെ കല്പനപ്രകാരം എന്ന കത്തലോട്ടക്കൂട്ടി ഇരിക്കുമെന്നു് അവിട്ടെന്നെ അറിയിക്കണം . എന്ന രാഹു യാറിയിൽ തിരിച്ചെഴുത്തുമ്പോർ വന്ന റഫ്രാദം കണ്ട കൊള്ളാമെന്നം തിരുമന്ത്രിയിക്കണം . ഇന്നി നിങ്ങൾ ക്കുറപ്പാകാം . ”

പട്ടകാരൻ തൊഴുതു വിടവാണി അതിവേഗത്തിൽ കാണ്ടിപ്പുരാതനത്തു തിരിച്ചു. ശ്രദ്ധസേനന്റെ വിങ്കിയ കള്ളപ്പറ്റി പിന്തിച്ചുകൊണ്ട് നമ്മുടെ കമാനായകൾ വല്ലരെ നേരം കഴിച്ചുകൂട്ടി.

അടക്കത്തിവസം മല്ലുപ്പണ്ടേതാടക്കുടി കരണാകരൻ സൈന്യപരിശോധനക്ഷിത്തു് തന്റെ സൈന്യത്തിൽ തിരിച്ചെഴുത്തിയപ്പോൾ ഒരു ചെറുപ്പുകാരൻ അദ്ദേഹത്തെ കണ്ട് എന്തോ കാഞ്ഞം പറവാനായി കാത്തുനില്ലെന്നു എന്നാജൂവൻ്തമാനം തന്റെടത്തുന്നമുവേന അറിയുന്നു. ആ നിമിഷത്തിൽത്തന്നെ ഒരു ഭൂക്ക അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉള്ളിൽ നിഴലിച്ചു. ആ ചെറുപ്പുകാരനെ തന്റെ സമീപത്തെല്ലാ കൊണ്ടുവരവാൻ കല്പിച്ചുവേണ്ടം ധാരതാദാവദേശവും കൂടാതെ വരേതാടക്കുടി കരണാകരൻ കോൺപുടിക്കയറി സൈന്യത്തിന്റെ രണ്ടാംനിലയിലുള്ള തന്റെ മരിയിലേ ജൂഡോയി. കരണാകരൻ ഖാലകത്തിന്റെ സമീപ തന്നെയി ഉദാസീനന്നപ്പോലെ ഇരിക്കേണ്ടായിരുന്നു. നമ്മുടെ കമാനായകനെ കാണുന്ന ഇല്ലിച്ചയാൾ ഒന്നരണ്ട് നി മിഷത്തിനുള്ളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരിയിൽ നയിക്കുപ്പുകൂട്ടം. തന്റെ മരിയിൽ ആഗതനായ ആ ഘട്ടവിനെ കണ്ടക്കുണ്ടാത്തിൽത്തന്നെ കരണാകരൻ സംശയം സ്ഥിരീകരിക്കുപ്പുകൂട്ടം. എന്തെന്നാൽ ആഗതനിൽ ഒരു തസ്സരാൻ സംശയം അംഗീകാരിക്കുപ്പുകൂട്ടം കുറവാണെന്നു അഭ്യന്തരം രെഴും കിട്ടിച്ചു.

സോമദിവസം കരണാകരൻ സമ്പ്രായകാരനായിരുന്നു. അതായതു് അയാളുടെ വയസ്സു് മുപ്പേംടക്ക

അതിരിക്കും. അയാൾ ശ്രദ്ധത്തിയിൽ ചോക്കം കറ്റെന്നു തടിച്ചുവന്നായിരുന്നു. അപയാളിടു മുഖം കർക്കണ്ണവും അധിക്യമായ വീക്ഷണത്തിന്തുടക്കിയതുമായിരുന്നു. എന്നും അതിനെ കഴിയുന്നതും സൗമ്യമാക്കാൻമുള്ള അയാളിടു അംഗീകാരത്തെ ഉദ്ധൃതം പരിപൂർണ്ണ പരാജയ തനിൽ കലാശിച്ചു എന്ന് എത്രാത പ്രേക്ഷകനും മനസ്സിലാക്കാൻ വിഷദ്ദിശാക്കയില്ലെന്നും. ആ മുഖം വിശദിപ്പിക്കാൻ നേരു നേരിക്കും മുത്തിരും ഒരു കൂറസ്പദാവമുള്ളതോഴിച്ചുണ്ടാൽ അയാളിടു ശ്രദ്ധത്തി ചോറുവോ നീറസ്ഥാനകമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാം. റിക്വേറം ഒരു യാഹകൻറെ റീതിയില്ലെന്നും അയാൾ വരും ധരിച്ചിരുന്നതു്. അയാൾ എന്തെങ്കിലും ആയും ധരിച്ചിട്ടുള്ള ലക്ഷ്യാവും ഒരു നോട്ടത്തിനു കാണപ്പെട്ടില്ല.

കുറഞ്ഞുകരണ്ണൻ സന്നിധിയിൽ പ്രവേശിച്ച ഉടൻ പിന്നിതനായി തൊഴുരുക്കാണ്ട് സോമദത്തൻ ജീജ്ഞാപുതി തിയെന്നപോലെ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു.

“പ്രഭോ! ചുഡാക്കുപ്പരിശാഖാധികാരികളിടു കംഡാരഭരണത്തോൽ നിരവധി ഭരിതങ്ങൾ അനാദിവിച്ച ഒരു കുത്തു നിവാസിയെയാണു് അവിടും ഇരുപ്പാർശ കാണാനുതു്. സദി-ഇണ്ണം മുത്തിക്കരിച്ചു അവിടത്തെ പാദങ്ങളിൽ ഒരടി മരയെന്നുനിലയിൽ നമ്മുടിക്കാണു് സപ്രതം നാട്ടു പോലും ഉപേക്ഷിച്ചിട്ടു് എന്ന് ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നതു്.”

“നിങ്ങൾ അനാദിവിച്ച കുഞ്ഞതകളിടു സപദാവം എന്തു്?” എന്ന് പ്രശ്നാന്തരപുതിയായി കുറഞ്ഞുകരണ്ണ മോശിച്ചു.

സോമദത്തൻ സപ്തതമായ ഒരു ദീർഘിച്ച കള്ള കമ പറവാൻ തുടങ്ങി. അതു നമ്മുടെ കമാത്രനുവിൽ ആവശ്യമില്ലാത്ത ബനാകയാൽ ഇവിടെ പറയുന്നില്ല. മിക്കട്ടു രനിക്ക് അറിവു ലഭിച്ചിരന്നില്ലെങ്കാൽ ആ തസ്മൈന്റെ കമ പരിപൂർണ്ണമായി വിശ്രസിക്കാതെക്കാണ്ടിയോ അതു നിജുള്ളക്കമെന്ന തോന്തിക്കന്ന മട്ടിലായിരുന്നു അതു പറയുമ്പുട്ടത്. എന്നാൽ മനസ്സാക്ഷിയില്ലാത്ത ആ സ്ഥേഖനം വാവുന്നതു ആഴത്തെ താൻ അഞ്ചുനാ കഴിത്തു എന്നാളും രേഖ അവനിൽ ഉത്തിപ്പിക്കാതെ കഴി മുഴുവാൻവേണ്ടി കതണാകരൻ നിജുഖ്യൂനായി നിന്മ വന്നായി കൂടിണിത്തൊക്കാണ്ട് കമ മഴവാൻ കേട്ടു. ഏതുകാൻ വാഞ്ചിക്കിതമായ അവന്റെ കമ പറ ഞൗതിന്നുചേപ്പാൻ കതണാകരൻ മെഡ്യ തന്റെ മുഖം ഉയർത്തി. അംഗീരത്തിന്റെ കുറത്ത് കണ്ണുകളാക്കേണ്ടാണവ യുടെ അകം തുള്ളുന്ന രേഖയി തീണ്ടതയേചുട്ടാണി അ ചോറന്റെ മുഖത്തിൽ പതിച്ചു.

“നിങ്ങളുടെ പേരു്?” തന്റെ അക്ഷവീക്ഷണ തനിൽ ആ വശ്യകാൻ ചക്കിതിപാക്കുന്നതുണ്ട്” കതണാ കരൻ ചോദിച്ചു.

“പ്രഭോ, എൻ്റെ പേരു് അനിതലബന്ധനാണു്.” “ഇതായിതെന്ന സോമദത്തന്റെ ഉത്തരം.

“ഇപ്പറഞ്ഞതാണു്” നിങ്ങളുടെ പേരെന്ന നിന്മയ മാണോ?” എന്നു് തന്റെ അന്ത്യപ്രഭാക്ഷമങ്ങളായ ഉറുവീക്ഷണങ്ങളും വീണ്ടും ആ വലന്റെ മുഖത്തിൽ പതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് നമ്മുടെ കമാനായകരൻ ചോദിച്ചു.

“അരതേ, അഭ്യർത്ഥനയാണാ” എന്നർ പേരു് “എന്ന് ഇടരിയ വാക്കെൽക്കാണ്ടു് അവൻ ഉത്തരം പറഞ്ഞു. അനന്തരം അവൻ ഇങ്ങനെ തുടൻ ചോദിച്ചു. “അബ്ലൈഷിൽ പ്രഭോ, അധികനീതാബാ” ഇങ്ങനെ സംശയിച്ച ചോദിക്കുന്നതു്? ”

“എന്തെന്നാൽ എനിക്ക നിംഫേട ചോദിക്കുണ്ട് അവയ്യുമണ്ടു്” ഇപ്പുകാരം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു് കത്തണ്ണ കരൻ തന്റെ ഇരിപ്പിടത്തിലെ നിന്മനുംനേരം. അനന്തരം മാറ്റുചേര്ത്തുകെട്ടിയ കൈകളുംചുട്ടി അഭ്യേഘം അവൻറെ അഭ്യർത്ഥനയാണു് ഒരുത്തു തുക്കം ദാദാവത്തിൽ നോക്കിക്കൊണ്ടു വീഴ്ത്തുചോദിച്ചു. “സോമദത്തനെനുള്ള പേരിന പകരം അനീതഡാനാനുള്ള പേരു നിങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടു് കാലമെത്രയായി. ”

വിള്ളതു് പാതമേരിറാലുംഭക്കന്ന പാരവയ്യുതെത പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അവൻ തല്ലുമായി നമ്മുടെ കമ്മാ സയകൾന്റെ കാലിൽ വീഴാൻ തുടങ്ങുന്നതുപോലെബാവിച്ചു. എന്നാൽ അഭ്യർത്ഥനിക്കിയിൽ അവൻ തന്റെ വസ്തു തതിനടിയിൽ ശോപനംചെയ്തിരുന്ന ഒരു കത്തി വലി മൃട്ടതു് ഒരു കാട്ടുഗത്തെപോലെ ഗജ്ഞിച്ചുകൊണ്ടു് കത്തണാകരൻറെ നേരെ ചാടി. എന്നാൽ നമ്മുടെ യുവ സേനാനി ഖാട അകുമണ്ണത്തെ നേരിടാൻ നേരത്തെ സന്നഖ്യായിത്തന്നെ നില്ക്കുയായിരുന്നു. ഒരു കൈകൈശണ്ടു് ആ മാതകൾന്റെ മണിബന്ധത്തെ ഗ്രഹിച്ചിട്ടു് മറേരു കഴും അഭ്യേഘം കാതി പിടിച്ചുപറിച്ചു. ഒരു കുഞ്ഞു നേരത്തെയ്ക്കു് സോമദത്തൻ ദയചകിതനായി നിന്നു

പോയി; അനന്തരം ക്രാനാക്രണർ പാദങ്ങളിൽ വീണു അവൻ തന്റെ മുഖം പരിത്വന്നതിനായി അങ്ഗേഹ തോട്ട യാചിച്ചു.

“അംത, നിന്റെ ഭീംവൻ തിരുത്ത് വാങ്ങിക്കാം എൻ്റെ ഇള കുത്തണ്ണും നിന്റെ മനസ്സിൽ നന്നാൾ മെന്നാലു ആരാധ്യാടക്കിയശാഖാം” താനിദ്ദോഷാം നിന്മ മുഖം ഒന്നാം ചെയ്യുന്നതു്. നീചാ! നിന്നെ ഇക്ഷണ രതിൽ കഴുവേറാശാലു അധികാരം എന്നിക്കണ്ണെന്നു് നീ അറിയന്നില്ലോ. എന്തെന്നാൽ ചക്രവർത്തിത്തമന്നു് കൊണ്ടു് എന്നിക്കു് ഇവിടെ സ്വംഗികാരങ്ങളും കല്ലിച്ചു തന്നിട്ടണ്ടു്. എന്നു് വാക്ക് ചട്ടമാണു്. എങ്കിലും താൻ നിന്റെ ഭീംവൻ തിരിച്ചുതുരന്നു. പോങ്ങോ, ഇനി എന്ന സമീപിക്കുന്നതു സുക്ഷിച്ചുവേണംു്.”

ബീനായ സോമദത്തൻ ഇടരിൽ സ്വരത്തിൽ എന്തോ ചില വാക്കുകളും ഇല്ലിച്ചുകൊണ്ടു് അംത മറിയിൽ കടന്നകളിവാൻ തെരഞ്ഞെടുപ്പാം “നീലു്” എന്നു് മേഘഗർജ്ജനംപോലെയുള്ള സ്വരത്തിൽ നബ്ധാട കമാനായകൾ ആജ്ഞായിച്ചു.

“ഹാ! ഹാ! അവിട്ടും” എൻ്റെ നോരെ മുക്കി ചുഡിച്ച കാരണ്ണുത്തിൽ പദ്മാത്മപിക്കണ്ണണംയിരിക്കും” എന്നു് അവൻ ദയനീയ സ്വരത്തിൽ പറത്തു.

“ഇല്ലു, താൻ പദ്മാത്മപിക്കണ്ണില്ലു. കരിക്കൽ പറത്തു വാക്കിനെ പിന്നീട് മാറ്റിപ്പുറയുന്നവന്നുല്ലു താൻ. അതുകൊണ്ടു് നിന്റെ ഹീനമായ ആ മുഖം കൊണ്ടുപോങ്ങോ. എന്നാൽ ഇവിടെ നിന്നു പിരിയുന്ന

തിനക്കും നിന്മാട് എനിക്ക് പിലവാക്കക്കരാ കൂടി പറയാൻണെന്ന്. ചല്ലക്കുമാതരെ നിശ്ചരണത്തെപറി ഒരു കളിക്കമ്പയംകൊണ്ടാണെന്നോ നീ ചുറ്റേപ്പട്ടത്. ഏ നാൽ ഞാൻ യമാത്മമായ ഒരു കമ പറയാം കേട്ടോ. കലിംരാജാവിന്റെമേരു ഒരു വിജയം നേടിയതിനും ചക്രവർത്തിത്തെമേരി സ്ത്രീയുംനായി എനിക്ക് ഒരു രഥം പ്രായം സമാനിച്ചു. അനന്മതൽ സവബ്ദസ്ത്രാധിവ നായ ശ്രദ്ധാസ്ത്രാം എനിക്കു അഭ്യുദയയും അങ്ഗരിച്ചു. അട തെളിവിസം പ്രഭാതാതിൽ അരമനയുടെ ഘൃഷ്ഠപംാത്തി ഘട്ടം വീമിയിൽവച്ചും തെങ്ങൽ തമ്മിൽ കണ്ടുമട്ടി. അല്ലെങ്കിൽ സമരം നാടനും. അതു വബ്ദിച്ചുപോരാം അരക്കുമ്പോൾ പ്രസ്താവിക്കുവച്ചു. എന്നെന്ന ആഹാപാനം ചെപ്പു. ഞാൻ അതുസ്ത്രീകരിച്ചു. അനന്തരം ഉണ്ടായ ഫോറിയൻറേഡുമാം പരബ്ലിതനായി നിശ്ചാപതിച്ചു. എന്നാട് പ്രതിക്രിയ ചെയ്യുന്നായി അരക്കുമ്പോൾ വീണ്ടും ഒരു നീചമായ പഖതി യാണു സ്വീകരിച്ചതും. വീണായ എന്നെ വധിക്കാൻ ഹീനനായ ഒരു തസ്തികനെ ആനുഗ്രഹിച്ചു. ഇതാണെന്നെന്നു കമ. നീ കംതീര്യപരതിൽ ചെപ്പുന്നുപോരാം രാജാസമാനം ഭീതകൾക്കല്ലു വരിയാംശാശം എന്നമാത്രം ശ്രദ്ധാ നന്നാട് പറയണം. ഇനി നിന്മാ പോകാം.

ഈ വാക്കക്കൂട്ടുകൂടി അരക്കുമ്പോൾ കൈവീഴി. സോമ ദത്തനാക്കുട്ട് തന്റെ ഉദ്രമത്തിൽ നേരിട്ട് പരബ്ലിയ നതാൽ കുപിതനെക്കിലും പകിതനായി നിരാരാധയപട്ടകൂടി അവിനെന്നിനം ടിന്റിരിഞ്ഞു.

പതാനാനാമല്പ്രായം

നമ്മുടെ കട്ടാരംഗം, വീണ്ടും കാണ്ണിപ്പുരത്തിലേക്ക് മാറുന്നു. റാജ്ഞിയുക്കലോത്തുംഗങ്ങളേവൻ്നു ക്ഷേമനയന്നു രിച്ചു് കത്തണാക്കാൻ തന്നെ സൈന്യവുമായി റാജ്ഞിയാനി തിൽ എത്തി ചക്രവർത്തിയെ മുഖം കാണിച്ചുണ്ടോ സപ്പബന്ധിയായ സൈന്യന്തിൽ പ്രവേശിച്ചു.

അമരാവതീമണ്ഡലത്തെ സംബന്ധിച്ചുണ്ടായ മുഖ്യത്തിൽ തന്നെ സൈന്യത്തിനു നേരിട്ട് ലഭ്യമാക്കരുമായ പ്രാജ്ഞയത്തെയും തന്നെ വിദ്യസ്ഥിച്ചുവട്ടിനാമുഖം രിൽ ക്രയന്നു അക്കാലനിൽക്കാണത്തെയും ചിന്തിച്ചു് അക്കംബേഗത ചല്ലുകൂസാംഭേദമനായ വിക്രമാജിദവൻ ചോളുചക്രവർത്തിയുടെ നേരേ പക വീട്ടുവാൻ തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു്. എന്നാൽ പഠന്നുമായ ഒരു മുഖം നടത്തി നമ്മുമായ തന്നെ അഭിമാനത്തെയും റാജ്ഞിവിഭാഗത്തെയും വീരിണിട്ടക്കാമെന്നല്ല അംഗേംഹത്തിനുതോന്തിയതു്. ക്കലോത്തുംഗങ്ങളെന്നു മാത്രക്കമാതൃടെ ആയുധങ്ങൾക്കിരിയാക്കി അംഗേംഹത്തിന്നു വിച്ചുവായ സാമ്രാജ്യത്തെ തന്നെ സ്പായത്തമാക്കബന്നതേ വിക്രമാദിത്രുൻ തീരുവാനമല്ലെന്ന ഒരു ഉപാധത്തെ സാധിപ്പാനായി ചല്ലുകൂസാംഭേദമനാം സമചിത്രമാരായ പിലു പ്രതിനിധിക്കുള്ളിലും ലഭിച്ചു.

ക്കമംബന്നഗരത്തിൽ വച്ചുണ്ടായ സമരം പ്രാജ്ഞയത്തിൽ അലാറിച്ചു എന്നറിഞ്ഞെപ്പോൾ ചല്ലുകൂസാംഭേദവർത്തി തന്നെ സമചിത്രമാരെ വയ്ക്കാൻ ക്കലോത്തുംഗങ്ങളെന്നു

അരുളേഹത്തിന്റെ അരമനയിൽവച്ചു തന്നെ വധിക്കവാൻ ഒരു മാർഗ്ഗം ചിന്തിച്ചുതുടങ്ങി. ഈ ആലോചനാസംബന്ധിച്ച മാസിലെ പഠനം അപേക്ഷാപ്രകാരം അരമനയിലുള്ള ഒരു ഉള്ളറയിൽ വച്ചാണ് കൂടിയതു്. കലോത്തംഗരു മുഖമായി വധിക്കാൻ ആരെ നിയോഗിക്കേണ്ട എന്നുള്ള ആലോചന യാണു് പലകൂർച്ചകുവയത്തിൽനട മനുഷ്യത്തെ തച്ചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു്. ഈ സംബന്ധിച്ചു് അവിടെ കൂടിയിരുന്ന സഭ്രമാതൃക അഭിപ്രായത്തെയും അരുളേഹം കൂണിച്ചു. തിരമനസ്സിലേ കല്പന കേട്ട് സചിവരം ദിൽ പ്രധാനൻ ഇങ്ങനെ അറിയിച്ചു.

“പ്രദോ, ഒരു ശ്രീവിജോ അപാരമായപ്പെട്ടുചെന്താൻ അരയാളിക്ക് ഗ്രഹത്തിൽ തന്നെയുള്ള ആളുക്കുന്ന ചുമതലപ്പെട്ടു ചെന്തുകയാണെന്നതും. ഈ ഉപായം പല പ്രതിബന്ധിക്കാൻ കൂടും ആവായുള്ള പരിഹാരം ഉണ്ടാക്കാം. അതിനാൽ കലോത്തംഗന്റെ സ്ഥിതിനെതിരെക്കളിപ്പുറിയും. അരം മനയുടെ കിട്ടുന്നപ്പുറിയും നല്ല പരിപരയുള്ള ഒരു ക്ഷേത്രനു ഇതിവേണ്ടിയുള്ള സവാരവും എൽപ്പിക്കാം.”

വികുമ:—“അംഞ്ഞനെയുള്ള കരം നമ്മൾക്ക് എവിടെ കിട്ടും?”

പു. മന്ത്രി:—“അത്തരത്തിലുള്ള ഒരാൾ ഇപ്പോൾ നമ്മൾക്ക് ലഭിക്കാണാണു് സവാസൗക്രാന്തികളുംസംസ്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്.”

വികുമ:—“ആരം ആരാണു്?”

മന്ത്രി:—“മോഴിസാമുഖ്യരത്നിലേ സവാസൗര്യം പിവൻ തന്നെ.”

വികുമ:—“ആരു് ശ്രദ്ധാസനന്നോ?”

പ്ര. മനുഷി:— “അടിയൻ, അദ്ദേഹം തന്നെ.”

വികുമ:— “ആരംബന്ന തന്റെ സ്വാദിക്കേതിരുത്തി ഒരു പ്രചാരണ ചേതകയോ ഇതെന്തൊരു കമാ.”

പ്ര-മനുഷി:— “അടിയൻ, അതിനു കാരണമണ്ണം. ഇംഗ്ലീഷ് നടന്നുഭാതികന്മാട്ടുകേമെൽ വിള്ളയംനേടിയു കുറഞ്ഞാകരൻ മുപ്പു കലിംഗരാഖ്യാവിനെ ഇതിച്ചതിനു പാരിതോഷികമായി കലോത്തുംനൻ ആ ഫവസേനാനി ഓ” രഥവചിതമായ ഒരു വധം സമാനിച്ചു. അതു തനിഛ്വചമാനകരമായിട്ടാണു് ആരംബന്ന കത്തിയതു്. ഇപ്പോൾ ഒരു എത്തനവില്ലയംകൂട്ടി കുറഞ്ഞാകരൻ സമാ ശ്രീചുതിനാൽ ആരംബന്ന സംഗ്രഹവയ്ക്കുത്തു ഇംഗ്ലീഷ് തോന്തി. വസ്തുതിനാലുത്തിൽ വച്ചുതനേ കലിംഗ ഹൈതാവിനെ വധിക്കാനായി ആരംബന്ന ഒരു തസ്തിനെ നിന്താറിച്ചുയെല്ല. ബുദ്ധിമാനായകുറഞ്ഞാകരൻ ഇം വിവരം കാലേക്കൂട്ടി അറിഞ്ഞു് കത്തിയിൽനാൽ ഏത കണ്ണറ ആമുഖിച്ചില്ല. ഏതക്കനായ സൗമ്യതനെ അയച്ചുതു് ആരംബന്നാണെന്നാലും വസ്തുത പരസ്യമായി ദ്രോധതിനാൽ അദ്ദേഹം കലോത്തുംനൻറെ കോപത്രേത ഭയനു് കാഞ്ചിപ്പുരത്തിൽ നിന്നും അന്തർദ്ദ്രാനം ചെള്ളി രിക്കയാണു്. അദ്ദേഹത്രേത കണ്ണകൂട്ടിയാണു ചോഷിച്ചുവ ത്തിയുടെ വധത്തിനാലും കാലും ഏഴുപ്പത്തിൽ തൈലിന്തു കിട്ടും. അതിനാൽ അതിലേജ്ജാണു് ഇനി ആമിക്കേണ്ട തു്. അല്ലോ കാലവിള്ളംവും നേരിട്ടുമെങ്കിലും കാലും സുഗ മഹായി സംശയിക്കാം.”

വികു:— പ്രധാനമനുത്തിരുത്തുന്ന ഉപാദാനം സ്വീകാര്യ മാണസനാള്ക്കിൽ സംരായമില്ലെ. ഏന്നാൽ ആരംബന്ന

കണ്ണകിട്ടവാനുള്ള വഴി അതു എഴുപ്പമല്ല. എങ്കിലും അതിനു ചില ചാരനാരെ നിയോഗിച്ചുയെങ്കിൽക്കൊണ്ട് യാതൊരു മാനിയും വരവാനില്ല.”

പ്ര.മന്ത്രി:—“അടിയൻ, ചാരനാരെ കാലേഷ്ട്ടി തന്നെ നിയോഗിച്ചുയച്ചിട്ടിണ്ട്. അദ്ദും അടിയൻ ഈ ഉദ്ദേശം ഇല്ലായിരുന്നവകിലും ശ്രദ്ധിപ്പേന്നുണ്ടെന്നു നമ്മുടെ വരദരാക്കണ്ടുകൊണ്ട് ചോദ്യമുന്നെന്ന വിഷമില്ല കാനുള്ള പല ഉപാധനങ്ങളിലും നമ്മൾ കണ്ണച്ചിട്ടിക്കാമെന്നു് ഒരാൾ അടിയൻഞായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ കണ്ണകിട്ടിയിട്ടിണ്ടെങ്കിൽ അവരിലാരെങ്കിലും വേഗത്തിൽ തിരിച്ചേരുതും.”

ഈ അവസ്ഥത്തിൽ ചാരനാരിൽ ഒരവൻ വെള്ളിയിൽ കാത്തുനിർക്കാനുതായി ഒരു കിക്കാൻവനു് പ്രധാനമന്ത്രിയെ അറിയാച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം പ്രസന്നമായി. അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ അറിയാച്ചു.

“പ്രഭോ, നമ്മക്കെല്ലായീനം ഉണ്ടെന്ന തോന്നുന്നു. അടിയൻ നിയോഗിച്ചുയച്ചു ചാരനാരിൽ ഒരാൾ തിരിച്ചേരുതിയിട്ടിണ്ട്. എന്തെങ്കിലും റിംഗേജം ഉണ്ടായിരിക്കണം. വിടക്കാണ്ട് സംഗതി അറിഞ്ഞു വരവാൻ കല്പനയിട്ടാക്കണം.”

വിക്രി:—“വേഗം പോയി അറിഞ്ഞുവരും.”

കല്പനപ്രകാരം പ്രധാനമന്ത്രി പുറത്തു കടന്നു് അരക്കുമുകളുടെ അംബുളശ്ശിലും എത്തറി. അവിടെ ഒരു നാൾക്കാത്തുനില്ക്കുന്നതായി കാണാപ്പെട്ടു. അഭവനെ ആംഗീസ് വാളിച്ചു് പ്രധാനമന്ത്രി ഒരു നാഴികനേരതോളം സംഭാ

ശണം ചെയ്തുകൊണ്ടുനിന്നും. അനന്തരം അവൻ സമാന മാതി കൈ മോതിരം പസന്നചെയ്തുമേശം അട്ടേലുംവീണ്ടും ആദ്യംചനാസഭയിൽ എത്തി ഇങ്ങനെ തിരമനസ്സുറിയിച്ചു.

“പ്രഭോ, നമ്മുടെക്കാർജ്ഞം സാധിത്തപ്രായമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. സംഗതികളും അടിയൻ രഹസ്യമായാ തിരമനസ്സുറിവിക്കാം. ഇപ്പോൾ സപേചിരിയൻ കല്ലുനയണം വണം.”

പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ അപേക്ഷപ്രകാരം വിക്രൂഷങ്ക് ദേവൻ ആ പരിഷത്തിനെ പിരിച്ചവിട്ടുമേശം തന്റെ മണിയറയിൽ എത്താം. മന്ത്രിമാരുണ്ടാം അവത്തെ മുഹമ്മദിലും ഫോയി.

* * * *

മേൽപ്പറത്തെ സഭകഴിഞ്ഞു എഴാംദിവസം മദ്ദുർ ഹാഡത്താംടക്കുടി. കാഞ്ഞായവസ്രൂപാരികളും റണ്ട് സഭയാം സിമാർ കാഞ്ചീപുരംനെ റാജുമന്ത്രിരംഗത്തിന്റെ ചുവപ്പാരം തത്തിൽ എത്തി അകത്തു പ്രവേശിക്കാൻ അനുവാദത്തിനെ പ്രേക്ഷിച്ചു. മൂന്നുമണിമിശ്രം ക്രൂഞ്ഞാരിലും ദോഗകളിലും തേനിയേറിയ കലോത്തംഗങ്ങേവൻ ഇള്ളടക്കര സ്വീകരിച്ചും സമയക്കിളിം ചെയ്തിരന്നില്ല. ഇവർ എത്തു സമയത്തിലും അരമന്നയിൽ പ്രവേശിക്കണമെന്നാവത്തുപുട്ടുണ്ടും യാത്രയെത്തു പ്രതിബേദ്യവും കൂടാതെ അവരെ കടക്കിപ്പിടിക്കൊള്ളുന്നുമെന്നും ചോളസാമ്പത്തേമൻ പ്രദേശത്തു കൂട്ടുമുച്ചിത്തനും. അതിനാൽ റാജുമന്ത്രിരപാരതത്തിൽ കാവക്കിന്നി തന്ന ഭാൻ യാത്രയെത്തു വിസ്മയത്തവും കൂടാതെ അവരെ

അംകത്തു കടത്തിവിട്ട്. അവർ കൈഞ്ചാരവച്ചുട്ടിൽ കടന്നു ചങ്കിവത്തിയുടെ വസതിയിലേജ്ജു തന്നെന്നുണ്ട്. യതികുളാകയാൽ കാണിക്കിൽ അവരെപ്പറ്റി ഒഴുംതന്നെ ശ്രദ്ധിച്ചിപ്പി.

സന്ധ്യാസിമാർ നോരെ കുലോത്തുംഗമോളുഡേവൻറു പാഞ്ചിയരു സ്ഥിതിചെങ്ഗു മഹാമഹാമുന്നതിനെൻ്റെ സമീപ തേങ്ഗു നടന്നു. മഹാമഹാത്തിനെൻ്റെ രണ്ടാംനിലയായിരുന്നു ചങ്കിവത്തിയുടെ ഉറക്കരു. ഈ ഉറക്കരുയുടെ കിഴക്കുണ്ണാഹാ തന്നെയി കുളിക്കല്ലുകൊണ്ടു് തീര്ത്ത് മനോഹരമായ ഒരു പ്രഗ്രീവം ഉണ്ടായിരുന്നു. ഈ പ്രഗ്രീവത്തെ പാടെ മറഞ്ഞുമാറ്റു് പാണ്ടിപ്പുണ്ണഞ്ചുരുൾ നിബിധിയമായ ഭരണരോക്ക മുക്കം അംസാധാരണ പോകത്തെതിൽ വച്ചുന്നു് സെറയ തതിനെൻ്റെ സ്ത്രുപ്പിക്കയോടത്തുള്ളുമട്ടിൽ നിന്നിരുന്നു. ഈ മുക്കം രഘൂരാമരത്തിനു് മിക്കരാറം ഒരു മാനേണ്ണ പോലെയാണെ സ്ഥിതിചെങ്ഗുതു്.

സന്ധ്യാസിമാർ രജാപ്പേതം സംശയഗ്രന്ഥരായി നൂറുപശ്ചം നോക്കിക്കൊണ്ടു് മുക്കംതെതാടടത്തു്. അതിനെൻ്റെ ചുവട്ടിൽ എന്നത് അല്ലെന്നും നിന്നന്തീര്ക്കപിനെ അവർ പിണ്ടിം തന്മുഴുടെ പരിസരപ്രദേശത്തെ കൊള്ക്കി പരി ദണ്ഡായിച്ചു്. ആതും തന്മുഴു കാണാനില്ലെന്നു നിശ്ചയ മായേണ്ടാൽ രണ്ടുപ്പേതം വേഗത്തിൽ മുക്കംതതിയേക്കു കയറി പാണ്ടിഞ്ചുടെ ഇടയിൽ മറഞ്ഞുമാരായി.

ചപ്പടക്കം, മാത്രമായും രോഹാട്ടത്തിൽ വിജയ ശ്രീയേ വരിച്ചുകൊണ്ടു് രാഖ്യാനിയിൽ തിരിച്ചെപ്പുത്തിയ ചിവസം മുതൽ കരണാകരം ദിവസംപ്രതി അരമന്നയി

ലെങ്ങും ഒരു സുക്ഷ്മപരിശോധനം നടത്തുക പതിവായിരുന്നു. പരിശോധന കഴിഞ്ഞതാൽ ചക്രവർത്തിത്തിൽ മെന്നിയെ മുഖംകാണിച്ചുവേണ്ടം അദ്ദേഹം സ്വപ്നസതിയിലേജ്ഞു മടങ്ങുകയും ചെയ്യും. പ്രസ്തുതമിവസതിലും നാളുടെ കമാനായകൾ പതിവുപോലെ സസ്യാസ്ഥാനത്തിൽ രാഖുമെന്തിരത്തിലെങ്ങും ചുററിസ്വീച്ച്. ഈ സഭയാശ ത്തിനിടയിൽ അദ്ദേഹം മന്ദപരഞ്ഞു അഭ്യരംഗത്തിൽ ത്തിന്റെ ചുവട്ടിലും എത്തി. അവിടെയും വേണ്ട പരിശോധന നടത്തിയശേഷം അദ്ദേഹം നേരു ചക്രവർത്തി തിരമെന്നിയെ സദാൾക്കവാൻ നടക്കാണ്ടു.

ഈതു പതിനാലുനാഴികയിരുട്ടി. ഭേദവമെങ്ങും ഗംഭീരമായ ഒരു നില്ക്കുംതവുംപിച്ച്. അംബവരമണ്ണയലുമെങ്ങും തിന്തി സ്വീച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന താരംസ്തുമം അംഡാരത്തിന്റെ ശക്തിയ്ക്ക് നിറ്റിമമായ ക്ഷയത്തെ സംഭൂതമാക്കി. ധാതോരഹിതസംഭവങ്ങളും നടക്കാൻ പററിയ ഒരു കാലമല്ലായിരുന്ന അതു്. അരമനയിലേ ആരാമത്തിൽനിന്നും തുളകിയ കൂടുമണ്ണംവോഹിയായ മനപവമാനൾ നീഡായിനനായ രാഖേയുകലോത്തുംഗ ദേവനെ തുളുക്കിക്കാനെന്നവും മെംബ്രൈ ഇംഗ്ലീഷ്യാള്ളട്ടെ കിടയിൽകൂട്ടി പഞ്ചിയരയിൽ കടന്നു് ഹംസത്രികാമ ത്വരത്തെ തലോടിത്തുടങ്ങി.

അംഡരാക്കുക്കാറുത്ത് ഒരു നാം താഴേന്തിരഞ്ഞിയ രണ്ടു പാശങ്ങൾ പ്രഞ്ചിയരു് ഒരു അംഗീകാരിക്കിരുന്ന പ്രഗ്രീ വഞ്ചിയും എത്തി. ഇവർ ചാക്കാസ്ഥാനത്തു നാം കണ്ണ യാത്രിക്കുള്ളാതെ മറരാത്തമല്ലായിരുന്നു. രാജ്ഞിപ്പേരം കയ്യിൽ

ബാരോ കത്തി വഹിപ്പിതനും. കാൽപ്പുതമാറ്റം കേൾ സ്ഥിക്കാതെ അവർ മന്ദിരം നടന്ന് അഗ്രീവതിൽ നിന്നും പള്ളിയറയിലേയ്ക്കു കടക്കവാൻഒഴു വാതകു താഴ്ചി. വാതകു തഴ്തിട്ടിട്ടില്ലായിതന്നതിനാൽ ഉടൻ തുരക്കേണ്ടതും. മെല്ലു അവർ പള്ളിയറയുടെ വാതുക്കലെണ്ടി. അതു തുര നാതനു കിട്ടിതനും. ഏഴ്തിരിയുള്ളു ഒരു വെള്ളിവി ഇങ്ങ് പള്ളിയറയ്ക്കുത്തുള്ള ഭൂതയും വേദിയിൽ കുത്തനു ണ്ണായിതനും. വിളക്കിഞ്ഞു സമീപത്രായി പട്ടമേ ലാഘ്വാടക്കുടിയ ഒരു ദന്തപാർശ്വത്തിൽ രാഖുന്നുകലോ തുംബചോളുഡേവൻ സുവാംതി നിലയിൽ ലഭിച്ചുകൊണ്ടും. അദ്ദേഹതിന്നു അപാദ്ധ്യം ഒരു സൗംഖ്യ ഘൃതഫ്ലക്കാംശ മുടിക്കാണ്ടൈപ്പെട്ടും.

സന്തുഷ്ടിമാർ രണ്ടും ഒരു ഉണ്ടിപ്പിടിച്ച കത്തിക ഫ്ലാടക്കുടി കട്ടിലിഞ്ഞു സമീപത്രണാശ്വരത്തും അല്ലെന്നും ചോസമടക്കിനിനും. അന്നന്തരം അവർ ഒരു സമയത്തി നാതനു കത്തി ഉയർത്തി ഉണ്ടക്കാടക്കുടി ഉറന്നുന്ന രാഖ്യാധി രാഖ്യനു ലക്ഷ്യമാക്കി കത്തി. എന്തോടുതു ചക്രവർത്തി അന്നന്തരാധിയാ എന്നതുകൂടിയും തീനിസ്പരം പുരാജ്ഞവി ക്കയോ ചെള്ളിപ്പും. ഒരു തുടക്കത്തും കുത്തററ ഭാഗത്തുനിന്നും പുരാജ്ഞത്തുമില്ല. രണ്ടാമത്രം അവർ കത്തിയേണ്ടി. എന്നും അതു താഴന്നതിനും മുമ്പായി പ്രിന്നിൽ നിന്നും ഒരു പ്രാഥമ്യവും ഒരിയുടെ ബാരോ കോൺഗിൽ ചെന്ന വീണും. രണ്ടുപേതം സംശയത്തോടെ തിരിത്തു നോക്കി. മോളിചക്രവർത്തിയായ രാഖ്യാദ ക്കണ്ണാത്തുംഗനും കത്രണാകരനും ഉണ്ടിപ്പിടിക്കു വധം ഗ

തേതാടക്കി തദ്ദേശം മന്ത്രിൽ നില്ക്കുന്നത്” ആ ശാതക റാർ കണ്ട്. പഴയിരിയും വെളിച്ചിലായി കരെ ഭക്ഷണം ആയും ധരിച്ച കിന്നിതന്നു. രണ്ടുപേരുടെയും മുവാക്കാരുപുശ്ചത്തിനൊസ്തും വിശ്വാസി. മുഖത്തു യാതൊരു ഭാവമേഒവും കൂടംതെ കല്ലോത്തുംഗങ്ങളാണ് ഇംഗ്ലീഷ്.

“ആരസേനാ, എടക്കാ സ്ഥാരമദോഹി ഒരു സംബന്ധം സ്ഥായിപ്പം തന്നെറ്റ സ്ഥാമിയെ സേവിക്കുന്നതിനുണ്ടെന്ന അംശം അല്ലോ? വിക്രമാഞ്ചലാഡാം തന്ന ഒരു മണ്ഡലം തനിനാറു വിലയുണ്ടാം? (ഭക്ഷണം നോക്കി) ഇവരുടെ രണ്ടു പേരേയും കാരാറുവരുത്തില്ലോ കൊണ്ടുപോവിൻ. ഇവന്നുള്ളകാരായികിട്ടിയതു് ഒരു നല്ലത്തും രഹായാണോ. രണ്ടുപേരേയും നാളുത്തനു കാഴ്ചവാരണം.

കല്ലുനകേട്ടു് ഭക്ഷണം ആരസേനനെയും സോമദാനത്തെന്നും ബന്ധിച്ചുകൊണ്ടു് അവിടെ നിന്നും നിഃശ്വാസമിച്ചു

ചല്ലുക്കുചക്രവർത്തിയുടെ ഫ്രേഡറിക്ക് പെട്ട ആരസേനൻ സോമദാനത്തെന്ന തസ്സരന്നെറ്റ തുണഞ്ഞോട്ടുട്ടി ഇംഗ്ലീഷ് മുന്തിരിയും മുന്തിരിയും തുണഞ്ഞോട്ടുട്ടി കിട്ടുന്നതു് ഇന്ത്യൻ പ്രത്യേകിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലെല്ലാം. സകല സംഗതി നീളും ഒരു ഗ്രാമപാരം മുഖ്യമാക്കുന്ന നേരത്തെ മനസ്സിലാക്കി കല്ലോത്തുംഗനു ധരിച്ചിച്ചിതന്നു.

കല്ലോത്തുംഗന്നെറ്റ പജ്ജിമെത്തയിൽ സുസ്ഥിപ്പദ്ധതിപുരുഷുക്കാണ്ടു മുടി കിടത്തിയിതന്നു് വെറും ഒരു പ്രതിമമാരുമായിതന്നു എന്നാളും ചായനകൾക്കും ഓടക്കണ്ടതാണോ.

പരമാഖ്യാസം

എറുമ്പന്നൻറെയും സോമദത്തൻറെയും വധം കഴി ഞെത്തിരിക്കുന്ന അട്ടത്തെ ദിവസം സാധാരണക്കാലത്ത് കുരണ്ണാക്കരൻ കല്ലുന്നപ്രകാരം ചക്രവർത്തി തിരുമേനിയുടെ കൊട്ടാരത്തിൽ എത്തി സമയം കാത്തുന്നിനു. നമ്മുടെ കമാനായകൾന്റെ ആഗമനവാത്ത് തിരുമന്ത്രാലീസിക്കേ ഷ്ടൂട്ട് നിമിഷത്തിൽ തിരുക്കുവിൽ ചെല്ലുവാൻ അനുവദം നൽകുന്നതുപോലെ.

കുരണ്ണാക്കരൻ അക്കത്തു കടന്നപ്പോൾ തിരുമേനി തനിച്ചുവിരിക്കുന്നതും നമ്മുടെ ഔവഉസന്നാനി പതിവു പോലെ ഭൂമിയിൽ വീണു സാങ്കുംഗം നമ്പ്പുരിച്ചു. തിരുമേനി മഞ്ഞത്തിൽ നിന്നെഴുന്നേറുടെ” കുമാരൻറെ സമീപംനാശന്തരു്” രണ്ട് ഗ്രന്ഥക്കൊണ്ടും അരങ്ങേഖത്തെ ചിട്ടിച്ചുംണ്ടിച്ചിട്ട് ഇന്നേന കല്പിച്ചു.

“കുരണ്ണാക്കര! ഇന്ന മുതൽ എന്നു എൻ്റെ കട്ടംബുംഘണ്ടും ഒരുപ്പിൽ ഒരുവനായി സപ്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നു.”

“തുപ്പംഭത്തിലേ കുരണ്ണാപുരിസ്വരമായ കല്ലുന്നപ്രകാരം അടിയൻറെ വധുവിനെ അവകാശപ്പെട്ടുകൊണ്ടാണു” അടിയൻ ഇത്തുംബുവിടക്കാണ്ടിരിക്കുന്നതു്”എന്ന് മധ്യരംസ്പരംതിൽ നമ്മുടെ ഔവാവു പറത്തു.

“അമൃതവല്ലി നിന്നുത്തുന്നു. അവർക്കു” എറിവും അനുഗ്രഹപ്രായ ഒരു വരൻ ഭൂമിയിൽ ഉണ്ടാക്കിയുള്ള നിരതു നീ തന്നെയാണോ”. നിങ്ങൾ പരിസ്വരം അനുരക്ത

രായി മനസാ വരിച്ചു. അതു “ ഇംപ്രേര കല്പനയാണെന്ന പലതുകൊണ്ടും പ്രത്യക്ഷമായിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. നിങ്ങളുടെ പ്രണയവൈസ്യത്തിൽ അത്രമായി എന്നിക്കണ്ടായ അർഹത്തിനു കാരണം ഒരു പിതാവിൻ്റെ അഭിമാനകൂട്ടിലും മാത്രം അഭിമാനം. അതിനാലും പ്രമാഘകോപത്തിൽനിന്നു കണ്ണാറുഹത്തിലാണവാൻ താൻ ‘കല്പിച്ചതു’ . എൻ്റെ പ്രധാന സചിവനായിരുന്ന നിന്നെന്നുമൊപ്പനാശിനു കാരണം ക്ഷണാരം. അദ്ദോം അതിനാം സമചിതമായ സന്ദർഭം സംഗതമായി. ഇനി അതുവെല്ലി നിന്നക്കത്തെന്നു.”

കത്തണാകരൻ വീണ്ടും ചക്രവർത്തിയുടെ ധാരണാളിൽ നമ്മുണ്ടിച്ചു. ക്ഷേത്രത്താണ് സീമനിനിയെ അട്ടത്തു വിളിച്ചു” കത്തണാകരനെ അതുവെല്ലിയുടെ സമീപത്തേ ജൂഡകൊണ്ടപോകവാൻ കല്പിച്ചു. അന്നനാമിമന്നയായും ഒരു പരിചാരിക അതിനായി കാത്തനില്ലെന്നായിരുന്നു. നാലുടെ കമാനായകൾ അവശ്യ പിന്തുടന്നു മുമ്പ് നാം വള്ളിച്ചു അന്തിച്ചുവേണ്ടാനത്തിന്റെ പ്രവേശന ദ്വാര തീരിൽ എത്തതി.

അദ്ദേഹം അതുവെല്ലിയോട് പിരിഞ്ഞു” ഇഫ്രാം സുഖാർഥത്തുമാസമായി. ഇക്കാലത്തിനുള്ളിൽ ഒരു ദിവസം പോലും അദ്ദേഹം രാജൈന്റുചതിയെ സന്ദർഭിക്കുന്നും അതുപരാനത്തിന്റെ പരിസരത്തെ സമീപിക്കുന്നും ചെള്ളി കില്ലു. അതിനാൽ താൻറെ ഇടിപിതസ്വസ്പദത്തെ കണക്കാണുള്ള അത്രും ഇഫ്രാം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏദേയ തീരിൽ തരംഗപരവരയെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

അരക്കേഡം ഉദ്ധാനത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു. അതുവയല്ലി
യുമായജ്ഞ പ്രമാ സമാഹാമത്തിൽ തന്നെ പരമാനന്ദനിമ
സാനാക്കിയ ആ മധുരമുള്ളവമായ സംഗീതധനപനി വീണ്ടും
കേൾക്കേണ്ടതാണ്. അതെ വീണാതരുടുകളിൽനിന്നും നിന്നു
തമായ സ്പർമാധിയോട് സങ്ഘേഷിച്ചു ആ മോഹന
ക്ലോധനപനി മെല്ലെമെല്ലു അരക്കേഡത്തിന്റെ ശ്രവണ
രണ്യങ്ങളിൽ പകർ. അദ്ദേഹ! ധരണിസ്പദ്ധത്തിൽ
താൻ പ്രവേശിച്ചിട്ട് പരമാത്മത്തിൽ ആരുമാസമായോ
എന്നജ്ഞ പ്രഖ്യാതമായ ഒക്ക കരണാകരന്റെ അന്തരം
ത്തിൽ അങ്കരിച്ചു. തന്റെ കാരാഗ്രഹവാസവും മോഹ
നവും സേനാസമേതം ഉണ്ടായ തന്റെ സമരപ്രയാണവും
ചാലുക്കുറവാതമായിണ്ടായ പോരാട്ടവും വിജയവും എല്ലാം
കൈ സപ്ലൂം മാറുമായിതനു എന്നജ്ഞ ഒരു വിശ്രോഷ
മാണം നബ്ധടട കമാനായകൾ അരക്കേപ്പാർഡി ഉണ്ടായതു്.
തന്റെ നബ്ധപാടം കാണുന്നുടെ സകല വസ്തുക്കളും
അരക്കേഡം മുന്നു് അവിടെ കണ്ണട്ട തന്നെയായിതനു.
അതേ പുഷ്പങ്ങൾം തന്നെയായിതനു ഇരുപ്പാർഡി അരക്കേഡ
തതിന്റെ നേരുങ്ങളെ കളിക്കിച്ചുതു്. അതേ ചാരു മണ്ഡലവും
ഹലങ്ങൾ തന്നെയായിതനു മുക്കണ്ണങ്ങളെ അരക്കേപ്പാഴം റത്ന
മണിക്കിച്ചു നിന്നിതനുതു്. അതേ ചാരു മണ്ഡലവും
പരിമഴവും തന്നെയായിതനു അരക്കേഡത്തെ ഉംബക്കാ
ണ്ടതു്. മനം മയാജനത്തും പ്രവേശനമനാ അറിഞ്ഞ
കൂടാതെത്തുമായ അതേ സംഗീതത്തുറിക്കരന്നെയായിതനു
ഇരുപ്പാർഡി അരക്കേഡത്തിനു സ്പാദരമരക്കിയതു്.

ഈ നിലയാൽ അദ്ദേഹത്താന്തരജ്ഞാനാഭ്യാസം അഭിന്നരൂപങ്ങളും
ഒരും പരിലാളന്നത്തിൽ മാറ്റും അക്കൗണ്ടു് അരക്കേഡ

തനിന്ത് അധികനേരം നില്ലേണ്ടിവനില്ല. എന്തെന്നാൽ ഒരു ദേവാംഗനയുടെ ആഗമനത്താൽ അദ്ദേഹം വിളംബം വിനാ അനുഗ്രഹിതനായി. ആ മോഹനത്തുപം ഉച്ചാന തനിലെ പാതയിൽകൂടി പുരോഗമിക്കയായിരുന്നു. പുമ്മ സമാഗ്രമവേള്ളയിച്ചു കേരുണ്ടാ ഗതിമാന്ത്രമോ സംഗ്രാ സമോ ഇപ്പോൾ ആ കോമാളംകാരത്തിൽ കാണ ശ്വസില്ല. പ്രത്യുത ഹിംസ്യാളംഹീനമായ ഒരു മനോ മരവനസ്ഥിതിക സ്വപ്നങ്ങളിലോരുംചെയ്യുന്ന ഒരു മാൻപേടയുടെ ഗതിലാർവ്വദതാടം ഉറേം ചുത്തേനാട്ടംകൂടി യായിരുന്നു മുത്തിമത്തായ ആ ലാവണ്യം ഇപ്പോൾ കത്തണാകരെന സമീച്ചിക്കുന്നതായി കാണുന്നു. അതു സൗഖ്യാദാവത ഇം അവസരത്തിൽ നിച്ചേപ്പുള്ളുന്ന യായിരുന്നില്ല. ആനുഭവത്തുള്ളതുകൊണ്ടുള്ള ഒരു അതിനു സ്വപ്നം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധികപ്പെടുത്തേതു ഭേദിച്ചുകൊണ്ടു പുറപ്പെട്ടു. അടക്കത്തിമിഷ്ടത്തിൽ ഡാവണ്യാമമായ ആ അംഗങ്ങളി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വകുപ്പുസ്ഥലത്താട ചേക്ക്കുപ്പെട്ടു.

അദ്ദേപ്പാഴംഭായ സ്വപ്നീയാനന്ദം വക്ക് സരണിക്കെ തീരുമാകയാൽ വായനക്കാരുടെ ഭാവനാസരണിയിലേജ്ഞു. അതിനെ വിസർജ്ജനം ചെയ്യുകൊള്ളുന്നു. ഒരു വാംശാലി കാലത്തെ വിരുദ്ധത്തിനുശേഷം വീണ്ടും സംഘടിച്ച അ ജീവമിച്ചുനം പരസ്പരസ്പർശവം കൈക്കൊണ്ടു ഓരോ പ്രിന്റാഡ്പദ്മം പരഞ്ഞതു് അന്തിപ്പുരത്തിലേജ്ഞു നടന്നു. ആളുസമാഗ്രമകാലത്തുണ്ടായ ചാരണ്യല്ലപദ്മം അകല തനായതേശടക്കുടി ആ കാമിനീകാരുകയാൽക്കും വദന

ബിംബങ്ങളിൽ പ്രതിനബമായ ഒരു പ്രഭാകരങ്ങൾ പ്രശ്ന കാണ്ടുപെട്ടു.

അടുത്തദിവസത്തിൽ വൈവാഹികവിധികൾ അംഗ ഷ്ടിക്കാനായി കത്താകരൻ രാജുക്കറിത്തിലേയ്ക്ക് പ്രശ്ന സം ആരംഭിച്ചു. അനന്ന് അരത്തവള്ളിപ്പോവിയുടെ കല്യാഞ്ചിവസമാണെന്നും വാത്ത് മൻസ്ക്രിതത്തെന്ന് നശരത്തി ലെങ്ങും പരഞ്ഞിതന്നതിനാൽ വരഞ്ഞു ആഗ്രഹനാഫലാഖം കാണ്ഡാൻ പെശരദ്ധാർ രാജുവീഡിതിൽ തിണിക്കുട്ടിയി തന്നു. കത്താകരൻ ഒരു വൈള്ളംക്കതിാപ്പിന്തു കയറി സപാലംഹാരാശിതന്നായിട്ടാകുംതന്നു രാജുപാതയിൽക്കൂടി പ്രയാണംചെയ്തു. രാജുാധികാരത്തിലെ സ്ത്രാല ഉദ്ദേശ്യം ഗസ്തിവാതം അംഗേംഹരണ അംഗരമിച്ചിതന്നു. അംഗേംഹരണത്തെ ആരംഭിക്കാനായി സ്വന്നികവശപ്രാണിം അവ യുടെ റംഭിരധപാനം എ, മുഴക്കി. നമ്മുടെ യവകാമ കന്നു പ്രശ്നവിജ്ഞാനങ്ങളുംപ്രലാഭണ്ണവും സാമ്രാജ്യ പ്രതിനേക്കു രക്ഷാസ്ഥംഭങ്ങളിൽ എററവും പ്രധാനമർഹി ക്കന്ന ഒരു പുക്കാഡേന്നും കീത്തിയും അംഗേംഹരണ ചെയ്യരഹിതക്കു അഭിമാനചാത്രമാക്കിച്ചേയ്ക്കിതന്നു. തന്നി മിത്തം ഇംമംഗളാവസരന്നിൽ കാണ്വിപ്പുരത്തിലെ പ്രജ്ഞ യുദ്ധം പികസിതനേത്രങ്ങളോടുകൂടി അംഗേംഹരണ പ്രതീ ക്ഷീഛ്വകൊണ്ടു് രാജുപാതയുടെ ഇരുപുറവും തിണിക്കുട്ടി യതിൽ അരത്തുത്തപ്പെട്ടവാനെന്നതുജ്ഞി.

അംഗനകം വീമികൾ തരണാം ചെയ്യുപെട്ടു. അരമന യുടെ പ്രവേശനപ്രാരം പ്രശ്നമായി. അംഗേംഹം പാരാ വാരസേമതം ശ്രാവ്യവാതലിൽ എത്തതി. അവിടെ കാവൽ നീന്തിയുണ്ട് പാരാവുടേന്നാർ അംഗേംഹരത്തിന് ആച്ചാരം ചെയ്തു. ആഗ്രഹനായ വരഞ്ഞ സ്തീകരിക്കാൻ രാജുകീയാധിവാദരങ്ങളുംകൂടി രാജേന്ദ്രക്കല്ലാത്തും ദേവൻതന്നു അംഗനയിലേ വിശ്വാലമായ അക്കണ്ഠത്തിൽ

സന്നിഹിതനായിരുന്നു. അങ്കെ അവസരത്തിൽ തന്നെ അദ്ദേഹം രാജ്ഞിക്കരിക്കാൻ കൊടുപരത്തിരുത്തിയെന്നാണ് അങ്ങനെത്തിലിരുന്നി കൈനിറയെ സ്വന്നനാണെയെങ്കിൽ വാരി തെരുതെരു ഇന്ത്യക്കൂട്ടത്തിൽ പ്രക്ഷേപണം ചെയ്തു കൊണ്ടു നിന്നു. വിവാഹത്തിനുവേണ്ട വൈദികവിധി കുമാർ ആരംഭിക്കുന്നതിനു മുമ്പായി കല്പാത്മംഗളവേണ്ടി സ്വന്നനാണെയെങ്കിൽ അടങ്കിയ ആയാരത്തെന്നു കിഴി കുമാർ ശ്രീയന്മനമന്ത്രം നിലച്ചിരുത്തിൽ കരുണാകരണ സംഭാവനയോളം സ്വന്നയുള്ളതിൽ വൈദികപ്രക്രിയകൾ വഴിയോളം അനുശ്ചിത്യോളം, വരുൺ വയുവിന്റെക്കൂട്ടിൽ മംഗല്യം ധരിപ്പിച്ചു. മംഗല്യവാദ്യപനികൾ മുഴങ്ങി. പൊതുരാഖ്യത്വാനുഭവം ആദ്യപിളിക്കും ശ്രീജനങ്ങളുടെ മംഗല്യപനിക്കുംകൊണ്ടു് അംബരമണ്ഡലം മുഖരിത മാതിരതീർം. അംബരനു അന്തരവല്ലിഡോവിയുടെ പരിശയമേലായും സമാച്ചിയെ പ്രാപിച്ചു.

രാജ്ഞിദേഹാപരാധയത്തിനു വധിക്കുന്നുടെ ശ്രദ്ധണു നന്നുന്ന സ്ഥാനത്തു് കരുണാകരണ സാമ്രാജ്യത്തിലേ സർവ്വ സെസന്നുംയിപ്പന്നായി നിയമിക്കുന്നുടെ. രാജ്ഞായിക്കാരായിരുന്നു അബ്ദകെട്ടിയ അദ്ദേഹത്തിന്നുന്ന സകല സ്വത്തുകളും തന്നെ ഇംഗ്ലാന്റുമായി ചുക്കുവാൻ ആശാ ചെയ്തു. ഇതിനും പുരുഷേ മഹത്ത്വത്തിലുണ്ടുമായ ഒരു ശാഖയാണ് കൂടി അദ്ദേഹത്തിനു പ്രാഥാദ ചെയ്തുപെട്ടു. സാമുത്തരാജ്ഞാക്കമാരിൽ പ്രമാഥമാനവും കരുണാകരണിൽ സമൃദ്ധിത മായി. ഇങ്ങനെ പ്രമാഥവീക്ഷണത്തിൽതന്നെ അഭ്യർത്ഥ വല്ലിയുടെയും കരുണാകരണന്നും പരസ്യരംഗപ്രമാഥം സർവ്വമാംഗലമായിരുന്നു പുരിണമിച്ചു.

ചിലപ്പം ഭൗതികരണങ്ങൾ

	ഒ.	സ.	സ.
ഡോഗ്യോസിജും കിളിപ്പുംട്	1	12	0
അമീരത്തേവത്താതകിളിപ്പുംട്	1	0	0
സൂരിയന്മാർ	1	8	0
സ്വന്തംകൃതാനന്തരം	1	14	0
മാനചന്ത്രിക (വിജയമംഗലം)	3	0	0
ചെറുകമാമഞ്ചല്ല	1	6	0
ശ്രീപത്മനാഭാസ്ത്രം (ശാഖായിക)	1	4	0
പാംപനക്ഷുമം	1	0	0
ചന്ദ്രമംഗലം	1	8	0
വിമബാദ്ധി	1	2	0
വിഡിമതം	1	0	0
കനകഹത	1	0	0
വീരപുരുഷൻ	1	0	0
പട്ടണത്തവിജയം	0	4	0
നഞ്ചുട പൊന്നാതന്ത്രം	0	4	0
ചുംപനക്കവ	0	12	0
ചുംപക്കാളത്തം 1—ഓഡാഗം	0	12	0
സ്രതികാരം	0	12	0
ശ്രൂമസാഹല്യം	1	0	0
ദേവക്ഷേത്രം	1	0	0
ചുംപികിത്രം	1	0	0
ജൂതിപ്പക്കല്ലുമം	1	12	0
മനംപ്രാവയ്ക്കേണ്ണം	1	12	0

ഈപ്പെട്ടിക്കേണ്ണം മെരവിഭാസം:—

ചുംപാപ്പല്ലും & ബുക്കൈയിപ്പല്ലും
ചുവ, തിരവന്നന്തപ്പം.